

GMINA I MIASTO KOZIEGŁOWY

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY I MIASTA KOZIEGŁOWY NA LATA 2016-2019 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2023

Koziegłowy, 2016 r.

**Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią
Polskiej Akademii Nauk**
Pracownia Badań Środowiskowych i Gospodarki Odpadami
31-261 Kraków, ul. Józefa Wybickiego 7
Telefon: (12) 633 58 69, Fax: (12) 632 35 24

Zleceńodawca:
Gmina i Miasto Koziegłowy
Plac Moniuszki 14
42-350 Koziegłowy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY I MIASTA KOZIEGŁOWY NA LATA 2016-2019 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2023

Kierownik zespołu autorskiego
dr inż. Beata Kłojzy-Karczmarczyk

Koziegłowy 2016 r.

Zlecniodawca:
Gmina i Miasto Koziegłowy
Plac Moniuszki 14
42-350 Koziegłowy

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy i Miasta Koziegłowy
na lata 2016-2019
z perspektywą do roku 2023**

Wykonano zgodnie z umową nr: GR/12/2016 nr rej. 26(C-2)16

Wykonawca:

**Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią
Polskiej Akademii Nauk**
Pracownia Badań Środowiskowych i Gospodarki Odpadami
ul. Wybickiego 7, 31-261 Kraków

Zespół autorski:

dr inż. Beata Kłojzy-Karczmarczyk

mgr inż. Janusz Mazurek

dr inż. Said Makoudi

mgr inż. Jarosław Staszczak

tech. Jan Żółtek

Koziegłowy 2016 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	7
1.1. Cel oraz podstawa prawna programu ochrony środowiska.....	7
1.2. Metodyka prac nad programem.....	9
1.3. Ochrona środowiska w dokumentach strategicznych państwa oraz województwa śląskiego.....	9
1.4. Priorytety polityki ekologicznej powiatu myszkowskiego oraz Gminy i Miasta Kozięglowy.....	19
1.5. Streszczenie programu w języku niespecjalistycznym.....	22
2. Charakterystyka ogólna Gminy i Miasta Kozięglowy.....	26
2.1. Położenie administracyjne i geograficzne	26
2.2. Sytuacja demograficzna.....	26
2.3. Gospodarka	27
2.4. Warunki klimatyczne i hydrologiczne.....	27
2.5. Budowa geologiczna i hydrogeologiczna, surowce naturalne.....	28
2.6. Użytkowanie terenu i charakterystyka gleb.....	29
2.7. Walory kulturowe i zabytki.....	30
3. Ocena stanu środowiska - zasoby oraz ocena zagrożeń środowiska na terenie Gminy i Miasta Kozięglowy.....	31
3.1. Powietrze atmosferyczne	31
3.1.1. Jakość powietrza atmosferycznego	31
3.1.2. Źródła zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.....	34
3.2. Wody podziemne i powierzchniowe.....	36
3.2.1. Zasoby i stan czystości wód powierzchniowych.....	36
3.2.2. Zagrożenia powodziowe.....	39
3.2.3. Zasoby i stan jakości wód podziemnych.....	39
3.2.4. Gospodarka wodno - ściekowa.....	40
3.2.5. Ogniska zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych.....	43
3.3. Powierzchnia ziemi i zanieczyszczenie gleb.....	44
3.3.1. Gleby.....	44
3.3.2. Główne zagrożenia i problemy ochrony gleb.....	45
3.4. Złoża surowców na terenie Gminy i Miasta Kozięglowy.....	46
3.5. Klimat akustyczny	46
3.6. Pola elektromagnetyczne.....	50
3.7. Gospodarka odpadami.....	52
3.8. Zagrożenie poważnymi awariami.....	54
3.9. Odnawialne źródła energii.....	54
3.10. Środowisko przyrodnicze gminy.....	55
3.11. Główne zagrożenia i szanse dla środowiska na obszarze gminy - analiza SWOT.....	56
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie.....	63
4.1. Priorytety polityki ochrony środowiska Gminy i Miasta Kozięglowy.....	63
4.1.1. Ocena realizacji zadań programu w latach ubiegłych.....	67
4.2. Cele, kierunki interwencji, zadania programu ochrony środowiska na lata 2016-2019.....	71
4.2.1. Działania systemowe - ochrona środowiska w planowaniu przestrzennym.....	72
4.2.1.1. Identyfikacja problemów.....	72
4.2.1.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	73
4.2.2. Działania systemowe - Edukacja ekologiczna.....	75
4.2.2.1. Identyfikacja problemów.....	75

4.2.2.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	76
4.2.3. Ochrona zasobów przyrodniczych.....	79
4.2.3.1. Identyfikacja problemów.....	79
4.2.3.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	80
4.2.4. Gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa.....	84
4.2.4.1. Identyfikacja problemów.....	84
4.2.4.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	85
4.2.5. Ochrona gleb i powierzchni ziemi.....	89
4.2.5.1. Identyfikacja problemów.....	89
4.2.5.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	89
4.2.6. Ochrona klimatu i poprawa jakości powietrza.....	93
4.2.6.1. Identyfikacja problemów.....	93
4.2.6.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	94
4.2.7. Ochrona przed hałasem.....	99
4.2.7.1. Identyfikacja problemów.....	99
4.2.7.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	99
4.2.8. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.....	102
4.2.8.1. Identyfikacja problemów.....	102
4.2.8.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	104
4.2.9. Przeciwdziałanie poważnym awariom i ograniczanie skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.....	104
4.2.9.1. Identyfikacja problemów.....	105
4.2.9.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	105
4.2.10. Gospodarowanie odpadami, zapobieganie powstawaniu odpadów	108
4.2.10.1. Identyfikacja problemów.....	108
4.2.10.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	108
4.2.11. Zasoby geologiczne.....	110
4.2.11.1. Identyfikacja problemów.....	110
4.2.11.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	110
5. Harmonogram realizacji zadań własnych i monitorowanych Gminy i Miasta Kozięglowy w latach 2016-2023.....	111
5.1. Harmonogram realizacji zadań własnych.....	111
5.2. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych.....	117
6. System realizacji programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Kozięglowy.....	124
6.1. Narzędzia i instrumenty polityki ekologicznej	124
6.1.1. Instrumenty prawne	124
6.1.2. Kompetencje gminy w zakresie ochrony środowiska.....	125
6.1.3. Instrumenty finansowe - źródła finansowania programu.....	127
6.1.4. Instrumenty społeczne - działania informacyjno-edukacyjne.....	132
6.2. Zarządzanie programem ochrony środowiska	134
6.3. Monitoring jakości środowiska	135
6.4. Monitoring polityki środowiskowej	135
6.5. Monitoring realizacji zadań programu.....	136
6.6. Okresowa sprawozdawczość z wykonania programu.....	138
7. Spis wykorzystanych materiałów	139
8. Wykaz tabel i rysunków zamieszczonych w programie.....	141

Wykaz najważniejszych skrótów zastosowanych w programie:

AKPOŚK – Aktualizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych
BEiŚ – Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”
BOŚ – Bank Ochrony Środowiska
DK – droga krajowa
DSRK – Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju
DW – droga wojewódzka
Dz.U. – Dziennik Ustaw
EOG – Europejski Obszar Gospodarczy
GUS – Główny Urząd Statystyczny
GZWP – Główny Zbiornik Wody Podziemnej
IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
JCWP – jednolite części wód powierzchniowych
JCWPd – jednolite części wód podziemnych
JST – jednostka samorządu terytorialnego
MŚ – Ministerstwo Środowiska
ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ZUK – Zespół Usług Komunalnych
ZMiUW – Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PIG-PIB – Państwowy Instytut Geologiczny- Państwowy Instytut Badawczy
PIOŚ – Państwowa Inspekcja Środowiska
PGN – Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PM10 – pył zawieszony o średnicy cząstek poniżej 10 mikrometrów
PM2,5 – pył zawieszony o średnicy cząstek poniżej 2,5 mikrometra
POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
POŚ – Program Ochrony Środowiska
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSP – Państwowa Straż Pożarna
PZD – Powiatowy Zarząd Dróg
RLM – równoważna liczba mieszkańców
RPO – Regionalny Program Operacyjny
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SIEG – Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”
SPA 2020 – Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020
ŚSRK – Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju
UE – Unia Europejska
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WSSE – Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
WUS – Wojewódzki Urząd Statystyczny

1. WSTĘP

1.1. Cel oraz podstawa prawna opracowania programu ochrony środowiska

W związku z potrzebą prowadzenia polityki ochrony środowiska, organ wykonawczy gminy, sporządza gminny program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w dokumentach strategicznych o których mowa w art. 14 oraz art. 17 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 672, z późn. zm.). W szczególności program uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r. poz. 383, z późn. zm.). Gminny program ochrony środowiska uchwała rada gminy.

Nadrzędnym celem sporządzenia programu ochrony środowiska jest wynikająca z polityki ochrony środowiska, troska o zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego środowiska na terenie gminy (dla mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej). Polityka ochrony środowiska zgodnie z art. 13 ustawy Prawo ochrony środowiska, to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Zadaniem gminnego programu ochrony środowiska jest wskazanie sposobu realizacji polityki ochrony środowiska na terenie gminy, poprzez wyznaczenie głównych celów strategicznych dla poszczególnych komponentów środowiska (tzw. obszarów interwencji) oraz wynikających z nich priorytetów - tzw. kierunków interwencji oraz szczegółowych zadań krótkoterminowych, wraz z uzasadnieniem ich wyboru, harmonogramem działań ekologicznych oraz wskazaniem sposobu ich monitorowania oraz źródeł pozyskiwania środków finansowych niezbędnych do osiągnięcia założonych celów.

Gminny program ochrony środowiska jest dokumentem planowania strategicznego, wspomagającym procesy decyzyjne i aktywne zarządzanie środowiskiem. Umożliwia podjęcie zintegrowanych działań na terenie gminy w celu zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa ekologicznego i stałej poprawy warunków życia, chroniąc przy tym stan zasobów przyrodniczych i kulturowych. Realizacja programu ochrony środowiska, to cały szereg przedsięwzięć wymagających wspólnego działania wszystkich jednostek samorządowych, instytucji, podmiotów gospodarczych oraz mieszkańców. Realizacja przez samorząd gminny założonych celów środowiskowych, jest jednoznacznie związana z zakresem jego kompetencji stanowiących i wykonawczych. Rada Gminy i Miasta Kozięgłowy uchwalając program ochrony środowiska przyjmuje do realizacji wytyczne w nim cele i priorytety oraz kierunki działań interwencyjnych, skoncentrowane na wskazanych w programie obszarach interwencji, w dziedzinach zapewniających maksymalne korzyści dla środowiska.

Rada Gminy i Miasta Kozięgłowy w 2013 r. uchwaliła „Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Kozięgłowy na lata 2012-2015”. W roku 2016 podjęto działania mające na celu opracowanie nowego zaktualizowanego programu na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023.

Program został opracowany przez Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią, Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Zweryfikowane i przyjęte w opracowanym programie cele nadrzędne polityki ochrony środowiska Gminy i Miasta Kozięgłowy, są zgodne z aktualnie obowiązującymi dokumentami strategicznymi państwa, w tym z dokumentem „Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”, przyjętym uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dn. 15 kwietnia 2014 r. Program jest również zgodny z bezpośrednim dokumentem nadrzędnym jakim jest „Program ochrony środowiska dla powiatu myszkowskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” oraz nadrzędnym dla niego dokumentem „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”. Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Kozięgłowy został sporządzony przy współpracy i wykorzystaniu informacji udostępnionych przez Urząd Gminy i Miasta Kozięgłowy. Rolę koordynacyjną przy opracowaniu programu sprawował Referat Gospodarki Gruntami, Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska. W celu usprawnienia prac nad programem powołana została grupa robocza w skład której oprócz Wykonawcy weszli przedstawiciele wydziałów Urzędu Gminy i Miasta Kozięgłowy oraz przedstawiciele lokalnych instytucji z terenu gminy. Przy opracowaniu dokumentu wykorzystano również informacje przekazane przez Starostwo Powiatowe w Myszkowie, sprawozdania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach (WIOŚ), opracowania Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego oraz informacje z pozostałych instytucji, firm i

podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska i realizujących zadania związane z ochroną środowiska na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy.

W „Programie ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023” (w skrócie POŚ) dokonano aktualizacji polityki ochrony środowiska Gminy i Miasta Koziegłowy poprzez weryfikację i aktualizację celów strategicznych i kierunków działań w najważniejszych obszarach interwencji, zmierzających do zapewnienia maksymalnej ochrony środowiska jako istotnego elementu rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. W celu opracowania programu, dokonano szczegółowej analizy stanu i prognozowanych zmian jakości głównych komponentów środowiska na terenie gminy oraz na tej podstawie, zdefiniowano nadrzędne cele strategiczne średnioterminowe do osiągnięcia do roku 2023 oraz wynikające z nich kierunki działań interwencyjnych i zadania krótkoterminowe (w tym inwestycyjne), proponowane do realizacji w latach 2016-2019.

Ochrona środowiska powinna być spójna z całością zadań realizowanych przez gminę, instytucje publiczne, podmioty gospodarcze jak i samych mieszkańców. Naczelną zasadą, która powinna być przyjęta w działaniach zmierzających do zdrowego i przyjaznego środowiska, jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza to taki rozwój, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia, nie ograniczając możliwości realizacji potrzeb przyszłych pokoleń. Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie szerokiej działalności gospodarczej i społecznej przy jednoczesnym ograniczaniu lub eliminowaniu degradacji środowiska naturalnego oraz polega na podejmowaniu działań zmierzających do rewitalizacji zniszczonych elementów środowiska. Jest to również takie prowadzenie strategii, polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, które pozwala zachować zasoby i walory środowiska przyrodniczego w stanie zapewniającym możliwości ciągłego korzystania z nich, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemowym, gatunkowym i genowym.

Polityka środowiskowa umożliwia harmonizację rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną walorów środowiska i powoduje konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką sektorową w głównych dziedzinach gospodarki. Długoterminowym celem działań wynikających z programu ochrony środowiska jest dążenie do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, gdzie ochrona środowiska stanowi nierozłączną część procesów rozwojowych i jest rozpatrywana razem z nimi. Zrównoważony rozwój jako podstawa polityki środowiskowej samorządu gminnego wymaga określenia celów nadrzędnych tej polityki dla wszystkich komponentów środowiska, z uwzględnieniem strategicznych zadań krajowych, wojewódzkich i powiatowych w sposób nie powodujący konieczności nadmiernego ograniczania możliwości realizacji lokalnych celów społeczno-ekonomicznych. Na stan środowiska przyrodniczego gminy ma wpływ wiele czynników. Są to m.in.: tempo wzrostu poziomu życia mieszkańców, skala aktywności przemysłowo-usługowej, kierunki rozwoju transportu oraz dostępność środków finansowych na inwestycje z zakresu ochrony środowiska.

Ochrona środowiska jest obowiązkiem wszystkich mieszkańców. Szczególny obowiązek w tym zakresie spoczywa na władzach samorządowych, które poprzez swoją politykę i wykonywane zadania powinny dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego. Obowiązujące w tym zakresie prawo krajowe oraz przepisy wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej narzucają odpowiednie wymogi i konieczność osiągnięcia odpowiednich standardów w zakresie jakości środowiska.

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy, w znacznej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym a także od możliwości pozyskania środków finansowych oraz zainteresowania i zrozumienia ze strony mieszkańców gminy. Podejmowane działania powinny być prowadzone zgodnie z opracowanym w programie zakresem działań naprawczych krótko- i średnioterminowych, sporządzonym na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji aktualnej i przewidywanych zagrożeń środowiska.

Program ochrony środowiska jako dokument planowania strategicznego wyznaczający cele i kierunki polityki ochrony środowiska samorządu gminnego, powinien być wykorzystywany jako instrument strategicznego zarządzania gminą w zakresie ochrony środowiska. Program ochrony środowiska powinien stanowić przesłankę konstruowania budżetu gminy i jest podstawą do ubiegania się o fundusze pomocowe ze źródeł krajowych oraz z funduszy Unii Europejskiej.

Wytyczne zawarte w programie ochrony środowiska, powinny być respektowane i uwzględniane w programach i planach sektorowych oraz w działaniach inwestycyjnych w zakresie

ochrony środowiska. Program ochrony środowiska służyć będzie koordynacji działań związanych z ochroną środowiska w gminie.

1.2. Metodyka prac nad programem

Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy został opracowany zgodnie z zasadą otwartego planowania, czyli w ścisłej współpracy z przedstawicielami administracji samorządowej, instytucji naukowo-badawczych, organizacji pozarządowych, przemysłu i przy udziale lokalnej społeczności. W przygotowaniu gminnego programu ochrony środowiska szczególną rolę odgrywa jako bezpośrednio nadrzędny dokument, program ochrony środowiska dla powiatu. Zawarte są w nim bezpośrednie wytyczne do sporządzenia gminnych programów ochrony środowiska.

Dokumentem wyjściowym przy opracowywaniu programu był „Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015 uchwalony w 2013 r. W pracach nad obecną edycją POŚ dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019, wykorzystano materiały udostępnione przez powiat myszkowski oraz Urząd Gminy i Miasta Koziegłowy, takie jak: aktualne programy ochrony środowiska, sprawozdania z realizacji programów ochrony środowiska, strategie rozwoju powiatu i gminy, wyniki monitoringu środowiska, ankiety pozyskane od instytucji i podmiotów gospodarczych, sprawozdania środowiskowe i in. Na podstawie zebranych informacji oraz w oparciu o opublikowane wyniki badań środowiska na terenie gminy wykonanych do roku 2016, uaktualniono dane dotyczące stanu środowiska, w rozbiciu na poszczególnych jego komponenty oraz poddano analizie zakres i kierunki obserwowanych zmian. Przeprowadzona na potrzeby programu analiza i ocena aktualnego stanu środowiska w gminie, stanowiła materiał wyjściowy dla określenia:

- celów strategicznych średnioterminowych niezbędnych do osiągnięcia do roku 2023 dla wszystkich komponentów środowiska (tzw. obszarów interwencji),
- kierunków działań naprawczych i zadań krótkoterminowych na lata 2016-2019,
- harmonogramu realizacji zadań programu w latach 2016-2019 z perspektywą do roku 2023,
- zasad zarządzania programem i jego monitorowania,
- aspektów finansowych wdrażania programu.

W opracowanym POŚ dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 wykorzystano również niektóre informacje i zadania sformułowane w poprzedniej edycji programu, które z uwagi na swoją aktualność nadal zachowały ważność i istnieje uzasadniona celowość ich kontynuacji i dalszego rozwijania wyznaczonych wtedy celów i kierunków działań ekologicznych.

Na etapie opracowywania programu wykorzystano również dokument „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” - opracowanie Ministerstwa Środowiska, Warszawa 2015 r. Wskazania zawarte w „Wytycznych...” określają, że struktura tego dokumentu powinna być spójna z krajowymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi i programowymi oraz powinna zawierać zagadnienia:

- ocenę stanu środowiska z uwzględnieniem następujących obszarów interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno – ściekowa zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami,
- cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie,
- system realizacji programu ochrony środowiska.

Zgodnie z zaleceniami „Wytycznych...” w celu usprawnienia prac nad programem powołana została grupa robocza w skład której oprócz Wykonawcy weszli przedstawiciele wydziałów Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy oraz przedstawiciele lokalnych instytucji z terenu Gminy i Miasta Koziegłowy. Przy opracowywaniu programu w celu zapewnienia zgodności z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi odniesiono się również do:

- zadań określonych w nadrzędnych dokumentach strategicznych państwa,
- zadań wynikających z dokumentów sektorowych na szczeblu państwa,
- zadań określonych w dokumentach programowych województwa, powiatu i gminy.

1.3. Ochrona środowiska w dokumentach strategicznych państwa oraz województwa śląskiego

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że państwo zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz

publicznych, które powinny prowadzić politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. Program ochrony środowiska zawierający podstawowe cele polityki środowiskowej gminy powinien być zgodny z aktualnie obowiązującymi dokumentami strategicznymi państwa. Najważniejszymi dokumentami nadrzędnymi dla POŚ dla Gminy i Miasta Koźiegłowy są: „Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”, „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego” oraz „Program ochrony środowiska dla powiatu myszkowskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”.

Oprócz powyższych, istnieje również cały szereg dokumentów strategicznych oraz dokumentów sektorowych istotnych dla programu ochrony środowiska. Wszystkie one wynikają z Wspólnotowej Polityki Ochrony Środowiska zawartej w VII Programie Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action Plan, w skrócie EAP). Wskazują na konieczność zastosowania strategicznego podejścia do problemów środowiskowych. Dokumenty te wyznaczają w różnym stopniu podstawy do prowadzenia w gminie polityki ochrony środowiska zgodnej z zasadą zrównoważonego rozwoju. Podstawy systemu zarządzania rozwojem kraju zostały określone w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r. poz. 383, z późn. zm.) oraz przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. W nowym systemie do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju, należą:

- Długookresowa Strategia rozwoju kraju – DSRK (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności), określająca główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej.
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju – ŚSRK (Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020) – najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju do 2020r., kluczowy dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020.
- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” (BEiŚ).
- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” (SIEG).
- Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020.
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku.

Najważniejsze dla programu ochrony środowiska dokumenty sektorowe o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym to:

- Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce.
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2014.
- Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów.
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020.
- Regionalny Program Operacyjny 2014–2020.
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej - Plan działań na lata 2014–2020.
- Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020).
- Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego.
- Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego.
- Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego.
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego.
- Program małej retencji dla województwa śląskiego.
- Strategia rozwoju województwa śląskiego.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – DSRK (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności).

Zgodnie z przepisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju DSRK jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Stanowi najszerszy i najbardziej ogólny element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju. Proponowane w Strategii obszary strategiczne są związane z obszarami przedstawionymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020 przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 25 września 2012 r. Łącznie stanowią podstawowe narzędzie wdrażania DSRK do roku 2020. Przyjęte cele i kierunki interwencji istotne dla gminnych programów ochrony środowiska to:

Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,

Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,

Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,

Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,

Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,

Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,

Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,

Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,

Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.

Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski

Kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitalnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

1. Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo.

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem. Priorytetowy kierunek interwencji

I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego.

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela. Priorytetowy kierunek interwencji I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela.

2. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka.

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki. Priorytetowy kierunek interwencji II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego.

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych. Priorytetowy kierunek interwencji II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych.

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

– Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami.

– Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej.

– Priorytetowy kierunek interwencji II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii.

– Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. Poprawa stanu środowiska.

– Priorytetowy kierunek interwencji II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu.

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.

– Priorytetowy kierunek interwencji II.7.1. Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym.

- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych.
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich.

3. Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna.

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Priorytetowy kierunek interwencji III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.1. Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach.
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.2. Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich.
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich.
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.

Podstawowym zadaniem Strategii BEiŚ jest zintegrowanie polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w zauważalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna, oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska. Cel główny Strategii BEiŚ realizowany będzie przez cele szczegółowe i kierunki interwencji:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

- Kierunek interwencji 1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin.
- Kierunek interwencji 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody.
- Kierunek interwencji 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna.
- Kierunek interwencji 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii.
- Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej.
- Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii.
- Kierunek interwencji 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich.
- Kierunek interwencji 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

Cel 3. Poprawa stanu środowiska.

- Kierunek interwencji 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki.
- Kierunek interwencji 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne.
- Kierunek interwencji 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki.
- Kierunek interwencji 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych.
- Kierunek interwencji 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku.

Kierunek – poprawa efektywności energetycznej.

- Cel główny – dążenie do utrzymania zero-energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną.

- Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE15.
- Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii.
- Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
 - Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego.
- Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła.
- Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii.
- Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw
- Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii, co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych.
 - Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji.
 - Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną.
 - Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa.
 - Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach.
- Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko
- Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego.
 - Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych.
 - Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych.
 - Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce.
 - Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

Głównym celem SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

W dokumencie określono długoterminową politykę ochrony środowiska dla województwa, przedstawiono cele do osiągnięcia, określono sposoby zarządzania środowiskiem i aspekty finansowe realizacji programu. Realizacja programu ma umożliwić osiągnięcie w perspektywie długoterminowej, zrównoważonego rozwoju całego województwa, gdzie ochrona środowiska stanowi nierozłączną część procesów rozwojowych i jest rozpatrywana z nimi łącznie. W programie ochrony środowiska dla województwa śląskiego określono zakres działań, które muszą być wdrażane na poziomie

lokalnym. Cele zawarte w programie wojewódzkim określają także kierunki działań dla programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy. Są to następujące działania priorytetowe (priorytety ekologiczne) polityki ochrony środowiska województwa:

A. Powietrze atmosferyczne

Cel długoterminowy do roku 2024 - Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

PA1. Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych.

PA2. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.

PA3. Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno – bytowego do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.

PA4. Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających.

PA5. Wzmacnianie współpracy międzyregionalnej w zakresie wspólnej polityki ochrony powietrza szczególnie z krajem morawsko – śląskim oraz województwem małopolskim poprzez coroczne spotkania.

PA6. Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza

Cel długoterminowy do roku 2024 - Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

PA7. Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii.

PA8. Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego.

PA9. Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii.

B. Zasoby wodne

Cel długoterminowy do roku 2024 - System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

ZW1. Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły i Odry.

ZW2. Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu.

ZW3. Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą.

C. Gospodarka odpadami

Cel długoterminowy do roku 2024 - Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

GO1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury.

GO2. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych oraz wzrost

efektywności systemu zbierania i zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania.

GO3. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego i sukcesywne zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem.

D. Ochrona przyrody

Cel długoterminowy do roku 2024 - Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

OP1. Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.

OP2. Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo.

OP3. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności.

E. Zasoby surowców naturalnych

Cel długoterminowy do roku 2024 - Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

ZSN1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych

F. Gleby

Cel długoterminowy do roku 2024 - Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

GL1. Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb, w tym m in.: produkcji żywności, magazynowania, filtrowania i przekształcania składników odżywczych, substancji i wody, podstaw rozwoju życia i różnorodności biologicznej, źródła surowców, rezerwuaru pierwiastka węgla oraz zbioru dziedzictwa geologicznego, geomorfologicznego oraz archeologicznego.

GL2. Zapobieganie zanieczyszczeniu gleb, w szczególności substancjami powodującymi ryzyko zanieczyszczenia wtórnego.

GL3. Remediacja terenów zanieczyszczonych.

GL4. Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych.

GL5. Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepienia gleb.

GL6. Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom.

GL7. Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

G. Tereny przemysłowe

Cel długoterminowy do roku 2024 - Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

TP1. Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych

H. Hałas

Cel długoterminowy do roku 2024 - Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

H1. Zmniejszenie liczby mieszkańców województwa narażonych na ponadnormatywny hałas.

H2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas.

I. Promieniowanie elektromagnetyczne

Cel długoterminowy do roku 2024 - Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

PEM1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.

J. Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym

Cel długoterminowy do roku 2024 - Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

PPAP1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.

PPAP2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” uchwalona przez Sejmik Województwa Śląskiego w 2013 r. stanowi plan samorządu województwa określający wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągnięcia w kontekście występujących uwarunkowań w perspektywie 2020 roku. Strategia zgodnie z zaleceniami krajowej polityki rozwoju pogłębia podejście terytorialne do zagadnienia rozwoju województwa. W dokumencie ustanowiono podział województwa na 4 obszary polityki rozwoju, tzw. obszary funkcjonalne określone przez władze samorządowe województwa śląskiego w roku 2000. Jednocześnie wskazano obszary strategicznej interwencji w ujęciu regionalnym, będące obszarami komplementarnymi wobec zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego i Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Obszary te powinny zostać priorytetowo wsparte w zakresie zdefiniowanych potrzeb lub wyzwań. Zapisane działania, które pośrednio lub bezpośrednio kształtują politykę ochrony środowiska Gminy i Miasta Koziegłowy mieszczą się w następujących obszarach priorytetowych:

Obszar priorytetowy C: PRZESTRZEŃ

Cel strategiczny – Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni

Cel operacyjny C1 – Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska.

Cel operacyjny C2 – Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi.

Cel operacyjny C3 – Wysoki poziom ładunku przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni.

Obszar priorytetowy D: RELACJE Z OTOCZENIEM

Cel strategiczny – Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy

Cel operacyjny D2 – Atrakcyjny wizerunek województwa śląskiego.

Cel operacyjny D3 – Region w sieci międzynarodowych i krajowych powiązań infrastrukturalnych.

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

Dokument został uchwalony przez Sejmik Województwa Śląskiego w 2012 roku. Strategia stanowi wkład województwa śląskiego w realizację Krajowej Strategii Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej oraz celów proklamowanego przez ONZ Międzynarodowego Roku Różnorodności Biologicznej (2010). Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030 wynika bezpośrednio ze Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” i stanowi jej specjalistyczne rozwinięcie w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu. W strategii przyjęto następujące cele strategiczne i kierunki działań:

I Cel strategiczny – Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz

umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom.

I.1. Kierunek działań: Racjonalizacja i wzmocnienie systemu obszarów chronionych.

I.2. Kierunek działań: Poprawa stanu ekosystemów i stanu gatunków oraz odtwarzanie utraconych elementów różnorodności biologicznej.

I.3. Kierunek działań: Przeciwdziałanie zagrożeniom dla różnorodności biologicznej i georóżnorodności.

I.4. Kierunek działań: Zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody.

I.5. Kierunek działań: Wzmocnienie i wsparcie finansowe służb ochrony oraz instytucji i organizacji pozarządowych realizujących działania z zakresu ochrony przyrody.

I.6. Kierunek działań: Wspieranie i rozwój badań nad różnorodnością biologiczną i georóżnorodnością województwa śląskiego.

II Cel strategiczny - Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego

II.1. Kierunek działań: Rozwój sieci obszarów chroniących prawnie walory krajobrazu.

II.2. Kierunek działań: Zrównoważone użytkowanie przestrzeni, powstrzymanie nieoszczędnego i degradującego krajobraz zagospodarowania przestrzeni oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

II.3. Kierunek działań: Wspieranie i rozwój badań nad krajobrazem i zagospodarowaniem przestrzennym województwa śląskiego.

III Cel strategiczny - Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią.

III.1. Kierunek działań: Standaryzacja i integracja informacji o stanie przyrody (zasobach, zagrożeniach, ochronie, użytkowaniu) i jej badaniach.

III.2. Kierunek działań: Budowa regionalnego systemu monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego.

III.3. Kierunek działań: Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób i podmiotów zaangażowanych w procesy zarządzania ochroną i użytkowaniem różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz krajobrazu.

III.4. Kierunek działań: Rozwój współpracy w zakresie zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią województwa śląskiego.

III.5. Kierunek działań: Wspieranie zmian organizacyjno-prawnych w zakresie ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej i georóżnorodności, ochrony krajobrazu oraz gospodarowania przestrzenią.

IV Cel strategiczny - Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę.

IV.1. Kierunek działań: Powszechny dostęp mieszkańców województwa do aktualnych informacji o zasobach, stanie, zagrożeniach oraz zasadach ochrony i wykorzystywania różnorodności biologicznej, georóżnorodności i krajobrazu oraz działaniach z zakresu edukacji ekologicznej.

IV.2. Kierunek działań: Opracowanie i wdrożenie kompleksowego programu regionalnej edukacji ekologicznej w województwie śląskim.

IV.3. Kierunek działań: Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej.

IV.4. Kierunek działań: Wysoki poziom aktywności społecznej i instytucjonalnej na rzecz ochrony przyrody i krajobrazu.

Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji.

Program ochrony powietrza przyjęty został uchwałą NR IV/57/3/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 17 listopada 2014 r. Celem dokumentu jest osiągnięcie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w powietrzu: pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pirenu, dwutlenku azotu i dwutlenku siarki. Efektem realizacji „Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego...” będzie zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. Program dotyczy całego terenu województwa śląskiego, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza¹ podzielone jest na

strefy w których dokonuje się oceny jakości powietrza:

1. aglomerację górnośląską,
2. aglomerację rybnicko-jastrzębską,
3. miasto Bielsko-Białą,
4. miasto Częstochowę,
5. strefę śląską (w tym obszar Gminy i Miasta Kozięgłowy).

W programie przewidziano działania naprawcze m.in. dla strefy śląskiej ze względu na przekroczenie: dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego oraz liczby przekroczeń dopuszczalnej wartości stężenia 24 - godzinnego pyłu zawieszonego PM₁₀, dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM_{2,5} powiększonej o margines tolerancji, docelowej wartości stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu, dopuszczalnej częstości przekraczania poziomu stężenia 24 - godzinnego dwutlenku siarki poziomu docelowego oraz poziomu celu długoterminowego ozonu wyrażonego jako AOT 40 dopuszczalnej częstości przekroczenia poziomu docelowego 8 – godzinnego ozonu.

Jak wynika ze zaktualizowanego w 2014 r. dokumentu, najważniejszymi kierunkami działań w zakresie ochrony powietrza są:

- realizacja programów ograniczania niskiej emisji w gminach – eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe,
- termomodernizacja budynków oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego w budownictwie mieszkaniowym oraz w obiektach użyteczności publicznej,
- ograniczenie emisji z transportu,
- ograniczenie emisji przemysłowej,
- edukacja ekologiczna mieszkańców.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego.

Sejmik Województwa Śląskiego w 2015 r. przyjął „Program Ochrony Środowiska Przed Hałasem dla Województwa Śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie”, którego celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego poprzez wyznaczenie niezbędnych do realizacji działań naprawczych.

Ograniczenie poziomu hałasu do wartości poniżej poziomów dopuszczalnych w otoczeniu analizowanych odcinków dróg i linii kolejowych jest utrudnione ze względu na znaczne natężenie ruchu samochodowego i kolejowego oraz lokalizację tych odcinków w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Zadaniem służb ochrony środowiska oraz zarządców sieci drogowej i kolejowej jest podejmowanie wszelkich możliwych działań zmierzających do poprawy klimatu akustycznego w sąsiedztwie tras komunikacyjnych. Konieczne jest właściwe planowanie przestrzenne uwzględniające prognozowane i istniejące zagrożenie hałasem. Podczas opracowywania Programu przeanalizowano mapy akustyczne oraz zaproponowano działania, których realizacja powinna doprowadzić do poprawy stanu akustycznego przede wszystkim w pobliżu tych odcinków dróg i linii kolejowych, w sąsiedztwie których oddziaływanie hałasu o najwyższym poziomie obejmuje największą liczbę mieszkańców. W Programie wskazano również działania dla poprawy klimatu akustycznego w rejonie odcinka drogi krajowej DK-1 przebiegającego przez teren Gminy i Miasta Kozięgłowy.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

Podstawowym zadaniem planu zagospodarowania przestrzennego jest określenie celów, zasad oraz kierunków gospodarowania przestrzenią województwa, które stanowią rozwinięcie długofalowej polityki regionalnej, określonej w strategii rozwoju województwa. Ważnym zadaniem jest także stworzenie optymalnych warunków przestrzennych do realizacji przyjętych w strategii priorytetów inwestycyjnych, jak również programów krajowych i wojewódzkich. Istotną funkcją tego dokumentu

jest koordynacja zadań rządowych i samorządowych w celu osiągnięcia merytorycznej spójności i zgodności z wojewódzką polityką przestrzenną. Stanowiąc największą i usystematyzowaną bazę danych o gospodarowaniu przestrzenią regionu, plan może także służyć jako płaszczyzna wymiany informacji i podejmowania negocjacji pomiędzy samorządem województwa i samorządami lokalnymi. Najważniejsze cele strategiczne stawiane w planie zagospodarowania przestrzennego poszczególnym komponentom polityki przestrzennej dotyczące ochrony środowiska to:

- oszczędne i zrównoważone gospodarowanie kopalinami,
- zintegrowana ochrona zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem oraz nadmiernym lub nieuzasadnionym zużyciem,
- zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- wykorzystanie zasobów glebowych przy uwzględnieniu warunków ekonomicznych i racjonalności ekologicznej,
- zapewnienie trwałości ekosystemów leśnych, ochrona przyrody i różnorodności biologicznej poprzez zachowanie, wzbogacanie i odtwarzanie zasobów przyrody,
- uporządkowanie gospodarki odpadami,
- likwidacja zagrożeń dla środowiska z tytułu zanieczyszczenia powietrza, hałasu, wibracji i promieniowania elektromagnetycznego,
- zapewnienie zaopatrzenia w wodę wysokiej jakości i odprowadzania ścieków.

Plan wytycza również kierunki działań, jakie należy podjąć dla osiągnięcia założonych celów strategicznych. Inne zagadnienia pośrednio wpływające na poprawę stanu środowiska, które wynikają z planu to:

- rozwój zagospodarowania turystycznego w harmonii z ochroną przyrody,
- ekologizacja produkcji rolnej,
- rozwój systemów transportowych pod względem technicznym, przestrzennym, gospodarczym, społecznym i środowiskowym,
- rozwój sieci gazowych w obszarach niedoboru zaopatrzenia w gaz w celu wyeliminowania palenisk węglowych,
- ograniczenie do minimum negatywnych skutków oddziaływania elektroenergetyki na środowisko przyrodnicze.

1.4. Priorytety polityki ekologicznej powiatu myszkowskiego oraz Gminy i Miasta Koziegłowy

Przy tworzeniu gminnej polityki ochrony środowiska układem odniesienia oprócz strategii państwa i województwa są lokalne dokumenty o charakterze strategicznym wspierające kształtowanie polityki ochrony środowiska w powiecie i gminie. Podstawowymi dokumentami są strategie rozwoju powiatu i gminy oraz powiatowy program ochrony środowiska.

Strategia Rozwoju Powiatu Myszkowskiego 2000.

Strategia rozwoju powiatu myszkowskiego jest zbiorem zadań przeznaczonych do realizacji przez całą społeczność lokalną i wszystkie instytucje działające na terenie powiatu. Obszary strategiczne wyróżnione w Strategii wynikają z przyjętej wizji rozwoju powiatu myszkowskiego i zdefiniowanych wyzwań rozwojowych. Ze względu na stwarzanie w perspektywie długookresowej największych możliwości wzrostu, uznane one zostały za najważniejsze. Strategia jako najważniejsze bieżące problemy powiatu istotne dla środowiska wymienia:

- potrzebę restrukturyzacji przemysłu,
- niekorzystną sytuację rolnictwa,
- zagrożenia dla środowiska naturalnego (braki oczyszczalni ścieków i kanalizacji),
- zagrożenia powodziowe,
- brak środków finansowych,
- braki w infrastrukturze turystycznej,
- braki w infrastrukturze drogowej.

W Strategii sformułowano trzy cele generalne obejmujące podstawowe wymiary rozwoju: społeczny, gospodarczy, środowiskowy. Najważniejsze cele strategiczne to:

Cel strategiczny nr 1 - Osiągnięcie atrakcyjności Powiatu Myszkowskiego jako miejsca zamieszkania.

Cel strategiczny nr 2 - Wielofunkcyjny rozwój ekonomiczny Powiatu Myszkowskiego wykorzystujący zasoby obszaru.

Cel strategiczny nr 3 - Utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego.

W ramach Celu strategicznego nr 3, najbardziej istotnego dla ochrony środowiska wyznaczono następujące kierunki realizacyjne:

- harmonia przestrzeni i estetyka obszaru,
- ułatwianie i egzekwowanie zachowań ekologicznych,
- zachowanie obszarów o najwyższych walorach środowiskowych.

Pomysły na realizację celów rozwoju Powiatu Myszkowskiego zostały doprecyzowane i zapisane w formie kart projektów. Poddano je analizie z punktu widzenia ich użyteczności w procesie budowania przyszłości Powiatu. Projektami o najwyższej randze są te, dzięki którym możliwa jest realizacja relatywnie dużej liczby założonych celów szczegółowych. W warstwie merytorycznej wybrane projekty łączą większość wygenerowanych pomysłów, stając się narzędziem w procesie zarządzania rozwojem lokalnym. Dla ochrony środowiska najistotniejsze są następujące projekty określone w Strategii:

P10. Koordynacja wyznaczenia obszarów osadnictwa rezydencjalnego na terenach o ponadprzeciętnych walorach przyrodniczych.

P13. Rozwój systemu ścieżek rowerowych

P14. Zintegrowana koncepcja rozwoju sieci szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą turystyczną

P16. Utworzenie Powiatowego Centrum Informacji Turystycznej.

P17. Utworzenie Parków Aktywnej Rekreacji.

P20. Modernizacja drogowego układu komunikacyjnego Powiatu Myszkowskiego.

P21. Utworzenie Komórki Monitoringu Strategicznego przy Starostwie Powiatowym.

P25. Analiza opłacalności eksploatacji złóż molibdenu, wolframu i miedzi.

P26. Wyznaczenie stref aktywności gospodarczej.

P27. Organizacja Forum Rolnictwa.

P28. System Informacji o Planach Zagospodarowania Przestrzennego Gmin Powiatu.

P29. Organizacja konkursów promujących estetykę zagospodarowania nieruchomości („Najlepsza nieruchomość w powiecie”).

P30. Rozwój i modernizacja form małej architektury oraz zieleni.

P31. Opracowanie koncepcji gospodarki wodno-ściekowej.

P32. Budowa sortowni odpadów stałych i płynnych wraz z koncepcją wykorzystania surowców wtórnych.

P33. Budowa wysypiska śmieci.

P34. Opracowanie koncepcji ograniczenia niskiej emisji w gminach Powiatu.

P35. Usprawnienie systemu kontroli przestrzegania przepisów dot. ochrony środowiska.

P36. Wypracowanie wspólnego stanowiska gmin powiatu dot. koncepcji Jurajskiego Parku Narodowego.

P37. Opracowanie strategii funkcjonalnych dot. alternatywnych form aktywności gospodarczych na terenach chronionych (JPN).

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2014-2020.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2014–2020 jest najważniejszym dokumentem planistycznym i strategicznym, w oparciu o który samorząd gminny realizuje obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. Głównym celem Strategii jest stworzenie realnych podstaw planowania rozwoju Gminy i Miasta Koziegłowy w okresie 2014-2020. Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2014-2020 podnosi rangę zrównoważonego zarządzania rozwojem gminy w oparciu o politykę gospodarczą, przestrzenną, edukacyjną, społeczną, a także zasady ochrony

środowiska. Efektem wdrażania zadań zaplanowanych do realizacji w ramach strategii powinien być m.in. wzrost poziomu życia mieszkańców. Dla programu ochrony środowiska największe znaczenie mają następujące cele strategiczne:

1. Cel strategiczny - Wysoka jakość środowiska naturalnego.

Cele szczegółowe:

- Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej.
- Redukcja zagrożeń powodziowych.
- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.
- Wzrost poziomu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i budownictwa energooszczędnego.
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- Zmniejszenie ilości odpadów i uporządkowanie gospodarki odpadami (m. in. poprzez wprowadzenie systemu segregacji odpadów).
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

2. Cel strategiczny - Rozwój i poprawa systemu komunikacyjnego.

Cele szczegółowe:

- Rozwój i modernizacja układu sieci drogowej.
- Poprawa dostępu do systemu transportu publicznego.

3. Cel strategiczny - Rewitalizacja zdegradowanych obszarów oraz rozwój mieszkalnictwa.

Cele szczegółowe:

- Rewitalizacja obszarów i obiektów zdegradowanych na cele społeczne, gospodarcze, turystyczne, kulturalne i edukacyjne.
- Poprawa dostępu i standardu zasobów mieszkaniowych.

4. Cel strategiczny - Poprawa efektywności i zwiększenie różnorodności produkcji rolnej.

Cele szczegółowe:

- Rozwój nowoczesnej i ekologicznej produkcji oraz przetwórstwa rolnego.
- Poprawa dostępu do usług instytucji otoczenia rolnictwa.
- Poprawa konkurencyjności rolnictwa i dostosowanie go do wymagań rynku.
- Poprawa stanu struktury agrarnej.

5. Cel strategiczny - Rozwój i poprawa usług turystycznych oraz promocja turystyczna gminy.

Cele szczegółowe:

- Poprawa jakości i dostępu do infrastruktury turystycznej.
- Poprawa standardu i oferty usług noclegowych i gastronomicznych.
- Rozwój agroturystyki w gminie.

Analiza SWOT oparta na ankietyzacji społeczeństwa gminy, przeprowadzona na potrzeby opracowania Strategii wykazała w obszarach związanych z ochroną środowiska następujące mocne oraz słabe strony Gminy i Miasta Koziegłowy stwarzające odpowiednio szanse oraz zagrożenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy:

A. Mocne strony:

- Rezerwy terenów przeznaczonych na rozwój przedsiębiorczości,
- Istnienie rezerw obszarów przeznaczonych na prowadzenie działalności gospodarczej rolniczej,
- Walory krajobrazowe, w tym lokalizacja na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej,
- Zadowalająca dostępność do sportu i rekreacji, kultury,
- Dobra jakość szkolnictwa na poziomie podstawowym i gimnazjalnym,
- Promocja gminy.

B. Szanse:

- Budowa oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji,

- Budowa i modernizacja tras komunikacyjnych,
- Rewitalizacja zdegradowanych obiektów i terenów,
- Promocja i wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Stosowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- Wzrost aktywności mieszkańców,
- Wzrost liczby organizacji pozarządowych,
- Możliwość pozyskania środków z funduszy strukturalnych na inwestycje, rozwój zasobów ludzkich.

C. Słabe strony:

- Zanieczyszczenie środowiska naturalnego,
- Zagrożenia powodziowe,
- Słaby rozwój i niezadowalający stan infrastruktury drogowej i technicznej (brak systemu kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków),
- Niedostateczny dostęp do komunikacji, transportu publicznego,
- Niezadowalający stan substancji architektonicznej przede wszystkim budynków, w tym zabytków kulturowych i obiektów turystycznych,
- Słabo wykwalifikowana kadra w branżach rozwijających się np. nowoczesnych technologii,
- Niski udział w gospodarce branż z zakresu nowoczesnych technologii oraz poziom wdrożenia innowacji w firmach,
- Słabo rozwinięte usługi lub niedostosowane usługi dla rozwoju ruchu turystycznego (gastronomiczne, noclegowe, w tym agroturystyka),
- Niedostateczna aktywność środowisk lokalnych.

D. Zagrożenia:

- Postępująca degradacja infrastruktury technicznej, drogowej oraz środowiska naturalnego,
- Stagnacja lub zbyt wolne tempo poprawy jakości usług turystycznych oraz bazy hotelowo – gastronomicznej,
- Niska rentowność przedsiębiorstw i związany z tym brak funduszy na inwestycje,
- Brak dochodów gminy na odpowiednim poziomie niezbędnych do realizacji zadań inwestycyjnych.

1.5. Streszczenie programu w języku niespecjalistycznym

Ochrona środowiska należy do obowiązkowych działań władz publicznych w tym gminnych, które poprzez własną politykę ochrony środowiska powinny dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego i poprawy komfortu życia mieszkańców. Członkostwo w Unii Europejskiej narzuca wymogi osiągnięcia standardów unijnych w zakresie jakości środowiska. Gmina w celu realizacji polityki ochrony środowiska, zobowiązana jest do sporządzenia i następnie realizacji gminnego programu ochrony środowiska, uwzględniającego wymagania określone w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz w dokumentach nadrzędnych dla programu jakimi są dokumenty strategiczne państwa, województwa, powiatu oraz lokalna strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Program ochrony środowiska uchwała rada gminy.

Nadrzędnym celem opracowania programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy, jest zapewnienie bezpieczeństwa dla środowiska i zdrowia mieszkańców na terenie gminy z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego przy dążeniu do racjonalnego wykorzystania walorów przyrodniczych, geologicznych i turystycznych gminy.

Program ochrony środowiska wskazuje sposoby realizacji polityki ochrony środowiska gminy, poprzez wyznaczenie głównych celów strategicznych w najważniejszych obszarach interwencji i wynikających z nich zadań szczegółowych, wraz z uzasadnieniem ich wyboru, harmonogramem działań ekologicznych oraz wskazaniem możliwych źródeł pozyskania środków niezbędnych do osiągnięcia założonych celów.

Realizacja programu ochrony środowiska to cały szereg przedsięwzięć profilaktycznych i interwencyjnych zmierzających do poprawy stanu środowiska, wymagających wspólnego działania

władz gminnych oraz wszystkich instytucji samorządowych, podmiotów gospodarczych oraz w szczególności świadomego uczestnictwa samych mieszkańców.

W roku 2016 podjęto prace mające na celu opracowanie programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą średnioterminową do roku 2023. Przy opracowaniu dokumentu wykorzystano informacje będące w posiadaniu Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy, informacje udostępnione przez starostwo powiatowe, sprawozdania z monitoringu środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, opracowania Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego oraz informacje z pozostałych instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska i realizujących na terenie gminy zadania związane bezpośrednio lub pośrednio z ochroną środowiska.

W celu opracowania programu, przeprowadzono wielokryterialną analizę aktualnego stanu wszystkich głównych komponentów środowiska oraz ocenę tendencji zmian jakości głównych komponentów środowiska na terenie gminy.

Na podstawie przeprowadzonej oceny stanu środowiska zaproponowano, tam gdzie to jest konieczne, szereg działań interwencyjnych niezbędnych dla poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska oraz ochrony jego zasobów. Realizacja zaproponowanych zadań i wynikających z nich inwestycji proekologicznych oraz bieżące działania chroniące środowisko, przyczynią się do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy i Miasta Koziegłowy poprzez zachowanie lub polepszenie walorów środowiska przyrodniczego.

Praktyczne działania konieczne dla realizacji polityki ochrony środowiska gminy powinny być realizowane w oparciu o zaproponowane w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy (w skrócie POŚ) cele priorytetowe w wyznaczonych głównych obszarach interwencji oraz poprzez wynikające z nich kierunki działań interwencyjnych i zadania szczegółowe, prowadzące do osiągnięcia poprawy jakości środowiska w następujących podstawowych obszarach interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- poprawa gospodarowania wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- ochrona gleb,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- ochrona zasobów przyrodniczych,
- zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

W ramach analizy potrzeb działań w powyższych obszarach interwencji uwzględniono następujące istotne zagadnienia:

- konieczność adaptacji do zmian klimatu w tym ograniczenie lokalnych źródeł zanieczyszczenia powietrza (tzw. niskiej emisji),
- konieczność dalszego rozwijania sieci kanalizacyjnej w gminie,
- nadzwyczajne potencjalne zagrożenia dla środowiska, zarówno naturalne jak i wywołane działalnością człowieka,
- konieczność wzmocnienia działań edukacyjnych dla podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców,
- zagadnienia prowadzenia monitoringu środowiska i skutków wdrażania programu.

Dla wszystkich powyższych obszarów interwencji w Programie podano wytyczne które powinny być respektowane i uwzględniane w programach i planach szczegółowych (sektorowych) oraz szczególnie w działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska. Efektywność inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska zależy, w znacznej mierze, od możliwości pozyskania środków finansowych na te działania oraz zainteresowania i zrozumienia ze strony mieszkańców dla realizacji ustalonej polityki ochrony środowiska Gminy i Miasta Koziegłowy.

Opracowany POŚ dla Gminy i Miasta Koziegłowy składa się z następujących głównych bloków tematycznych:

1. Podstawy prawne programu oraz charakterystyka ogólna obszaru gminy w aspekcie ochrony środowiska.

Omówiono podstawę prawną i formalną sporządzenia POŚ dla Gminy i Miasta Kozięglowy, główne cele opracowania oraz cele polityki i strategii ochrony środowiska państwa, województwa śląskiego, powiatu myszkowskiego oraz Gminy i Miasta Kozięglowy, istotne dla formy i treści opracowywanego dokumentu. Omówiono główne uwarunkowania lokalizacyjne (administracyjne, geograficzne, demograficzne), oraz aktualną sytuację gospodarczą gminy w powiązaniu z warunkami naturalnymi środowiska (budowa geologiczna, hydrogeologiczna, środowisko geograficzne, hydrologia, użytkowanie terenu i charakterystyka gleb).

2. Charakterystyka i ocena stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze gminy w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska, wraz z oceną przewidywanych zagrożeń środowiska naturalnego.

Analiza stanu aktualnego środowiska jest szczególnie istotnym elementem POŚ dla Gminy i Miasta Kozięglowy, zawiera aktualne informacje o stanie wszystkich komponentów środowiska naturalnego na terenie gminy oraz przedstawia najważniejsze zdiagnozowane zagrożenia dla środowiska, stwierdzone na podstawie przeprowadzonej analizy stanu aktualnego. Dokonana ocena i diagnoza zagrożeń środowiska, stanowiła podstawę do określenia celów i kierunków działań interwencyjnych dla Gminy i Miasta Kozięglowy na lata 2016-2019 a w dalszej perspektywie do roku 2023. Analiza stanu środowiska na terenie gminy przeprowadzona w oparciu o wyniki badań monitoringowych wykonywanych głównie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach w latach 2014-2016, oraz analiza informacji o stanie działań w zakresie ochrony środowiska przekazanych przez gminę i inne instytucje, pozwala wyciągnąć wnioski, że do najważniejszych problemów gminy w dziedzinie ochrony środowiska należy zaliczyć:

- pogarszający się stan jakości wód powierzchniowych,
- znaczne braki w pokryciu terenu siecią kanalizacyjną przy dość dobrym pokryciu siecią wodociągową,
- emisję zanieczyszczeń do powietrza z lokalnych źródeł - szczególnie tzw. niską emisję,
- napływ zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z aglomeracji sąsiednich (Śląsk, Częstochowa),
- wzrastające zagrożenie hałasem komunikacyjnym w otoczeniu drogi DK-1.

Przedstawione powyżej problemy i związane z nimi zagrożenia dla jakości środowiska przyrodniczego, wynikają zarówno z przyczyn niezależnych, zewnętrznych jak i z istnienia lokalnych źródeł zanieczyszczenia. Wobec powyższego, konsekwentna realizacja zaproponowanych w programie celów i zadań naprawczych, szczególnie w zakresie poprawy stanu najbardziej podatnych na zanieczyszczenie komponentów środowiska (powietrze i wody), powinna stanowić podstawę planowania szczegółowych inwestycji ekologicznych związanych z ochroną środowiska Gminy i Miasta Kozięglowy. Wykaz najważniejszych kierunków interwencji i planowanych działań naprawczych, w tym zadań szczegółowych inwestycyjnych w gminie, do realizacji w latach 2016-2023 przedstawiono w rozdz. 4 i 5 POŚ. Ostateczna realizacja i zakres zadań ekologicznych, zależęć będą od aktualnych potrzeb oraz od możliwości pozyskania środków finansowych na ich realizację.

3. Cele ekologiczne postawione do osiągnięcia dla poszczególnych komponentów środowiska. Główne kierunki działań zmierzających do poprawy w zakresie ochrony środowiska w okresach krótko- i średnioterminowych.

W rozdziale 4 POŚ, w wyniku dokonanej oceny stanu aktualnego oraz przeprowadzonej analizy zagrożeń dla środowiska na terenie gminy, przedstawiono i omówiono najważniejsze priorytety polityki ochrony środowiska Gminy i Miasta Kozięglowy. Określone zostały główne cele ekologiczne do osiągnięcia do roku 2023, oraz wynikające z nich kierunki działań (tzw. kierunki interwencji) i zadania krótkoterminowe na lata 2016-2019. W rozdziale w sposób syntetyczny (w ujęciu tabelarycznym) przedstawiono harmonogram realizacji priorytetów ekologicznych gminy. Większość z proponowanych kierunków działań to zadania o charakterze ciągłym, których realizacja będzie prowadzona w całym okresie obowiązywania programu, a stopień ich zrealizowania będzie zależny od posiadanych środków finansowych. Większość z proponowanych działań stanowi kontynuację zadań nakreślonych w poprzedniej edycji Programu na lata 2012 - 2015.

4. Zadania własne i monitorowane dla Gminy i Miasta Koziegłowy

W rozdziale 5 POŚ przedstawiono w ujęciu tabelarycznym, proponowane w najbliższych latach własne zadania ekologiczne gminy w najważniejszych obszarach interwencji, wraz z przewidywanymi kosztami (tam gdzie to możliwe) ich realizacji w latach 2016-2019 i w perspektywie do roku 2023. Stopień ich zrealizowania będzie zależny od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych. Przy określaniu i wyborze zadań własnych założono, że przyjęte do realizacji cele i działania będą wypadkową obiektywnych potrzeb i realnych możliwości ich spełnienia. Ich wybór będzie wynikać głównie z:

- zadań obligatoryjnych, nałożonych na samorząd gminny przez ustawodawcę, zawartych w obowiązujących aktach prawa i dokumentach strategicznych państwa,
- obligatoryjnych zadań nałożonych na samorząd gminny w dokumentach planowania strategicznego: wojewódzkich, powiatowych i gminnych,
- z dostępnych środków finansowych w budżecie gminy i z możliwości pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych (pożyczek, dotacji krajowych i z funduszy UE).

5. Uwarunkowania realizacyjne programu w zakresie koordynacji działań, źródeł finansowania oraz w zakresie zarządzania środowiskiem

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy, w znacznej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym, od wielkości pozyskanych środków finansowych oraz od stopnia zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczeństwa. Program ochrony środowiska stanowi przesłankę konstruowania budżetu gminy i jest podstawą do ubiegania się o środki pomocowe ze źródeł krajowych i funduszy Unii Europejskiej. W rozdziale 6 POŚ wskazano najważniejsze instrumenty prawne, finansowe oraz społeczne za pomocą których można będzie dążyć do osiągnięcia celów i zadań ekologicznych nakreślonych w programie ochrony środowiska. Istotnym elementem skutecznego zarządzania środowiskiem jest świadomość ekologiczna społeczeństwa oraz przyjazne dla środowiska nawyki i codzienna postawa mieszkańców. W związku z powyższym jednym z najistotniejszych działań proponowanych w programie, jest prowadzenie skutecznej edukacji ekologicznej, warunkującej powodzenie realizacji zadań ekologicznych.

6. Zasady monitorowania efektów wdrażania programu.

W rozdziale 6 określono, kto i w jaki sposób powinien sprawować nadzór nad realizacją postanowień zawartych w programie. Określono sposób, w jaki powinien być prowadzony monitoring wdrażania programu (monitoring jakości środowiska oraz monitoring skuteczności realizacji polityki środowiskowej w gminie). Określono najważniejsze mierniki monitorowania stopnia realizacji POŚ dla Gminy i Miasta Koziegłowy z podziałem na poszczególne monitorowane komponenty środowiska lub główne źródła jego zagrożeń.

Realizacja nadrzędnych celów strategicznych wyznaczonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023” dla wszystkich obszarów interwencji (komponentów środowiska) oraz realizacja wynikających z nich kierunków działań ekologicznych i zadań szczegółowych, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska, będzie elementem realizacji polityki ochrony środowiska gminy. Realizacja zadań zawartych w programie powinna prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy, w którym ochrona środowiska i działalność gospodarcza pozostają w równowadze gwarantującej bezpieczeństwo zarówno dla środowiska jak i dla zdrowia i życia mieszkańców.

2. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY I MIASTA KOZIEGŁOWY

2.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Miejsko-wiejska Gmina i Miasto Koziegłowy położona jest w obrębie Niziny Opolskiej oraz Wyżyny Śląsko-Krakowskiej, we wschodniej części powiatu myszkowskiego w województwie śląskim (rys.1) i jest największą gminą powiatu. Sąsiaduje z gminami: Miastem Myszków, Gminą Poraj, Gminą Kamienica Polska, Miastem i Gminą Woźniki, Gminą Ożarówce oraz Miastem i Gminą Siewierz.. Zajmuje pas łagodnych równin przecinanych dolinami rzek i strumieni. Obszar całej gminy (łącznie obszary miasta oraz obszary wiejskie) zajmuje 161 km², w ok. 19,9% pokryty jest lasami. Teren gminy pod względem klimatycznym sprzyja rozwojowi rolnictwa. Użytkowanie terenów wskazuje na rolniczy charakter gminy, gdyż około 70% jej powierzchni zajmują użytki rolne z czego ponad 60% stanowią grunty orne.

W skład Gminy i Miasta Koziegłowy wchodzi 29 miejscowości: Miasto Koziegłowy z dzielnicami Wylągi i Rosochacz oraz sołectwa - Brzeziny, Cynków, Gliniana Góra, Gniazdów, Koclin, Koziegłówki, Krusin, Lgota Górna, Lgota Mokrzesz, Lgota Nadwarcie, Markowice, Miłoś, Mysłów, Mzyki, Nowa Kuźnica, Oczko, Osiek, Pińczyce, Postęp, Pustkowie Lgockie, Rzeniszów, Rzeniszów-Łazy, Siedlec Duży, Siedlec Mały, Stara Huta, Winowno, Wojsławice i Zabijak.

Rys. 1. Położenie Gminy i Miasta Koziegłowy na tle pozostałych gmin powiatu myszkowskiego

Gmina i Miasto Koziegłowy położona jest pomiędzy aglomeracją katowicką i częstochowską. Dzięki swemu położeniu posiada korzystne powiązania komunikacyjne, których znaczenie turystyczne oraz gospodarcze w przyszłości ma szansę jeszcze wzrosnąć. Przez gminę przebiegają następujące główne drogi:

- krajowa nr 1 (Gdańsk - Częstochowa - Katowice - Cieszyn);
- wojewódzkie: nr 789 oraz 791.

2.2. Sytuacja demograficzna

Gminę i Miasto Koziegłowy wg danych GUS zamieszkiwało na koniec 2015 r. 14 390 mieszkańców, z czego 6 982 stanowili mężczyźni, a 7 384 kobiety. Gmina podzielona jest na obszar wiejski i miejski. Miasto Koziegłowy zamieszkiwało 2 469 mieszkańców, w tym 1 207 mężczyzn oraz 1 262 kobiet. Obszar wiejski zamieszkiwało 11 921 mieszkańców, w tym 5 775 mężczyzn oraz 6 146 kobiet.

Liczba ludności w gminie i mieście Koziegłowy w ostatnich latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie z minimalną tendencją wzrostową. W 2010 r. obszar gminy zamieszkiwało 14 360 mieszkańców, w 2011 14 372, a w 2012 roku 14 366 (dane GUS). W wieku produkcyjnym znajdowało się ok. 62% mieszkańców a w wieku przedprodukcyjnym 17%. Pozostałe 21% stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym.

2.3. Gospodarka

Z opublikowanych w 2016 roku danych GUS (<http://www.stat.gov.pl>) wynika, że na dzień 31 grudnia 2015 roku na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy było zarejestrowanych 1660 podmiotów gospodarczych, co stanowi ok. 23% łącznej liczby podmiotów gospodarczych na terenie powiatu. Najwięcej podmiotów gospodarczych na terenie miasta i gminy zarejestrowanych jest w handlu - 605, oraz w sektorze przemysłowym i przetwórczym - 347. W sektorze budowlanym zarejestrowano 127 podmiotów a w rolnictwie jedynie 25. W porównaniu do lat poprzednich widoczny jest spadek ilości zarejestrowanych podmiotów prowadzących działalność rolniczą. Nie zmienia to jednak faktu że na terenie gminy działa wiele indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą na własne potrzeby i na sprzedaż.

Tabela 1. Struktura zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy (stan na 31.12.2015, GUS, 2016)

Ogółem	W tym wybrane kategorie PKD:								
	Rolnictwo łowiectwo i rybactwo	Przetwórstwo Przemysłowe	Budownictwo	Handel i naprawy	Transport, gospodarka magazynowa	Zakwatero- wanie i gastronomia	Infor- macja i komu- nikacja	Działalność profesjo- nalna, naukowa i techniczna	Obsługa ryнку nierucho- mości
1660	25	347	127	605	195	37	18	47	7

Najwięcej osób zatrudnionych jest w zlokalizowanych na terenie gminy i w gminach sąsiednich podmiotach prowadzących działalność handlową i usługową. Wzrasta również znaczenie budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Z pośród zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów gospodarczych 1595 to tzw. mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób, 60 podmiotów to małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 49 osób oraz 5 przedsiębiorstw zatrudniających od 50 do 249 osób. Do większych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy można zaliczyć:

- „SoNa” Sp. z o.o. Koziegłówki- Przetwórstwo ryb,
- Zakłady Mięsne „Józan”, Rzeniszów- Ubojnia,
- Włodzimierz Kowalczyk Skup i Ubój Zwierząt Rzeźnych, Koziegłówki- Ubojnia
- PPH „Żak” Ubojnia Bydła, Cynków- Ubojnia,
- Wytwórnia napojów gazowanych „Jurajska”, Postęp - Produkcja wód mineralnych,
- „Dar Natury”, Rzeniszów- Produkcja wód mineralnych,
- „Żywiec Zdrój” S.A., Rzeniszów- Produkcja wód mineralnych,
- PPHU „Orion”, Koziegłówki- Przetwarzanie makulatury i tworzyw sztucznych,
- Zakład Odlewniczy Metali Nieżelaznych „PRESS”, Lgota Nadwarcie- Odlewnia,
- PPHU „JUREX”, Koziegłowy- Skład opału,
- „Słotzłom”, Koziegłowy- Skup i sprzedaż złomu,
- Góra Sławomir. Skup i sprzedaż złomu stalowego i metali kolorowych, Koziegłowy-Skup i sprzedaż złomu,
- PH Adamex, Siedlec Duży- Skup i sprzedaż złomu,
- PPHU ADAL, Koziegłówki - Produkcja z tworzyw sztucznych,
- Kon-Wit, Koziegłowy - Sprzedaż i recykling opon,
- PPHU „Sonic” S.J., Koziegłowy- Skład materiałów budowlanych, produkcja z tworzyw sztucznych.

2.4. Warunki klimatyczne i hydrologiczne

Według podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne Gumimskiego, obszar gminy, pod względem klimatycznym, należy do dzielnicy częstochowsko-kieleckiej. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,5- 8,0 ° C. Czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 50 - 80 dni, a okres wegetacyjny: 210 - 220 dni. Średnia roczna suma opadów w wieloleciu 1961- 1990 wynosi 735 mm

(Woźniki) i 683 mm (Zawiercie). Największe sumy opadów notowane są w lipcu i wynoszą 108 - 144 mm, najniższe w lutym: 35 - 37 mm. Dominują wiatry południowo-zachodnie, zachodnie i północno-zachodnie (ponad 55%) o średniej prędkości od 2 do 3 m/s. Według podziału kraju na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego, obszar Gminy i Miasta Koziegłowy zlokalizowany jest w obrębie dwóch podprovincji:

- Wyżyny Śląsko-Krakowskiej (większość obszaru),
- Niziny Opolskiej (część południowa wzdłuż doliny Małej Panwi) i jej części mezoregionu Równiny Opolskiej.

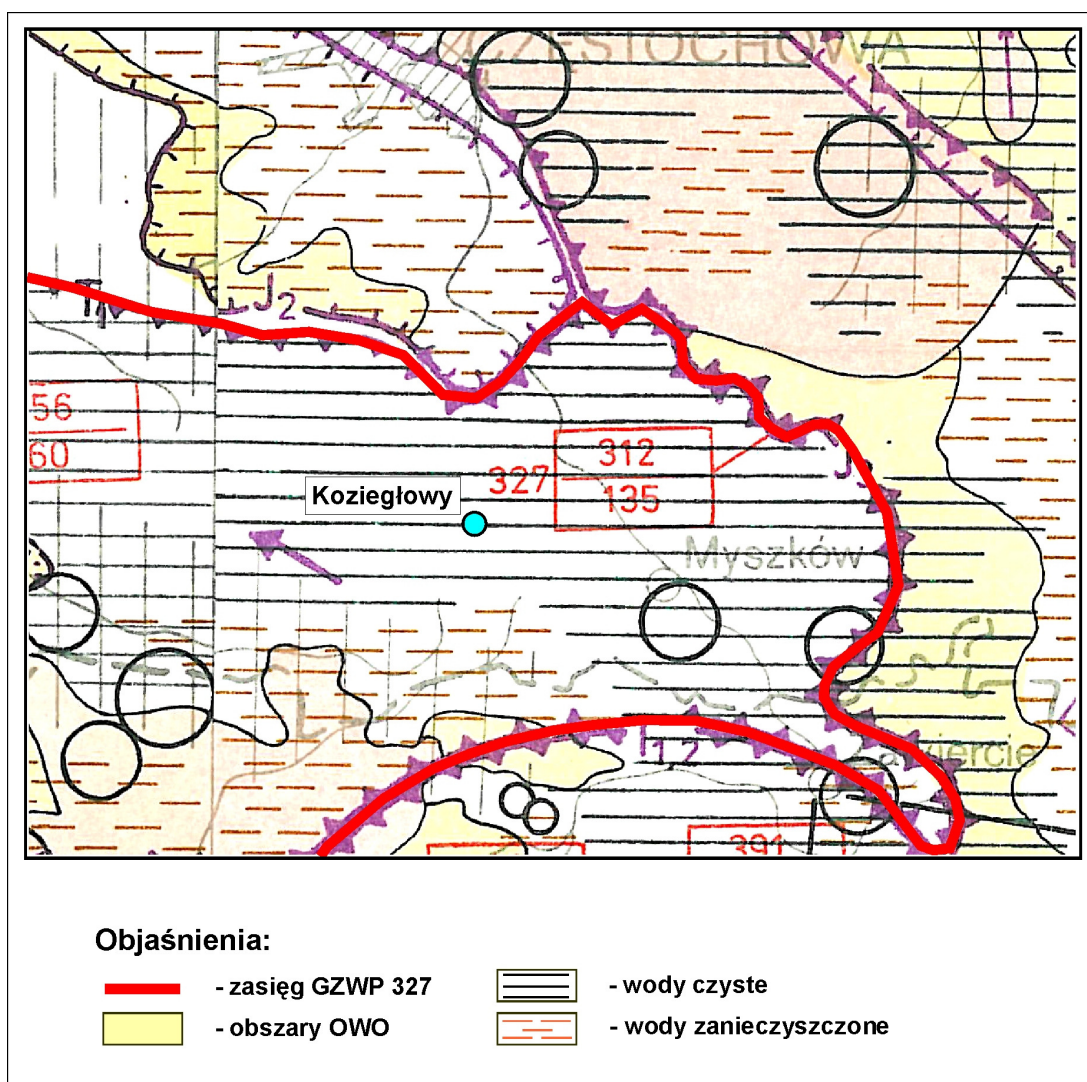
Hydrologicznie, gmina podzielona jest pomiędzy zlewnię Odry z dorzeczami Małej Panwi i Warty oraz zlewnię Wisły z dorzeczem rzeki Brynicy. Sieć wód powierzchniowych, oprócz trzech głównych rzek: Warty, Małej Panwi i Brynicy, tworzą również ich dopływy - do większych należy dopływ Warty - Boży Stok wraz ze swymi dopływami Sarnim i Złotym Stokiem oraz zbiornik Porajski i mniejsze zbiorniki i oczka wodne. Praktycznie cały Zbiornik Porajski jest już położony poza granicami Gminy Koziegłowy: w sąsiedniej gminie Poraj. Na terenie gminy znajdują się jedynie rozlewiska Warty i Bożego Stoku. Największym lokalnym zbiornikiem wodnym jest zbiornik Koziegłowy wykorzystywany wędkarsko, wybudowany na cieku Sarni Stok, który posiada powierzchnię 1, 275 ha i pojemność 12 750 m³. Główne ciek wodne na terenie gminy to:

- Warta – ciek II rzędu w dorzeczu Odry. Przebieg Warty w gminie Koziegłowy stanowi jej naturalną granicę administracyjną po stronie wschodniej.
- Mała Panew – ciek II rzędu w dorzeczu Odry. Źródła Małej Panwi znajdują się w okolicach Cynkowa i Markowic. Rzeka płynie w kierunku zachodnim, wypływając z gminy Koziegłowy w okolicach wsi Koziołek.
- Brynica – ciek wodny IV rzędu w dorzeczu Małej Wisły. Prawy dopływ Czarnej Przemszy. Źródła Brynicy znajdują się w okolicach miejscowości Mysłów na południowy wschód od miasta Koziegłowy. Źródłowy odcinek Brynicy na terenie gminy Koziegłowy biegnie z Mysłowa w kierunku południowym.
- Boży Stok – ciek wodny III rzędu w dorzeczu rzeki Odry. Zasila wody Zbiornika Porajskiego wybudowanego na rzece Warcie w gminie Poraj. Źródła rzeki Boży Stok znajdują się w okolicach miejscowości Graniczna.
- Sarni Stok – ciek wodny IV rzędu w dorzeczu Odry. Lewy dopływ Bożego Stoku. Źródła Sarniego Stoku znajdują się w okolicach miejscowości Mzyki, na zachód od miasta Koziegłowy. Rzeczka przepływa przez miasto Koziegłowy, gdzie na jej wodach zbudowano zbiornik retencyjny.
- Złoty Stok - ciek wodny IV rzędu w dorzeczu Odry. Lewy dopływ Bożego Stoku. Źródła Złotego Stoku znajdują się w okolicach miejscowości Siedlec Duży.

2.5. Budowa geologiczna i hydrogeologiczna, surowce naturalne

Gmina i Miasto Koziegłowy leżą w obrębie Niziny Opolskiej oraz Wyżyny Śląsko-Krakowskiej. Podłoże budują tu środkowo triasowe dolomity margliste i górnio triasowe iłowce oraz iły i mułowce z wkładkami wapieni. Rzeźba terenu jest bardzo zróżnicowana od równinnej z rozległymi polami wydmykowymi do falistej z licznymi monoklinowatymi wzniesieniami. Gmina charakteryzuje się stosunkowo dużym nagromadzeniem surowców mineralnych. Występują tutaj piaski dolnojurajskie, piaskowce, żwiry, glinki ogniotrwałe oraz iły, iłowce, zlepieńce i syderyty. Na obszarze gminy występują również torfy i kruszywa.

Obszar gminy położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 327 Lubliniec-Myszków, występującego w utworach triasowych o typie szczelinowo-krasowym (Kleczkowski A.S, red. 1995). GZWP stanowią najbardziej zasobne fragmenty poziomów wodonośnych, charakteryzują się najlepszymi parametrami hydrogeologicznymi tj. wydajnością potencjalną pojedynczego otworu studziennego, przewodnością warstwy wodonośnej oraz powinny posiadać wysoką jakość wód. Biorąc powyższe pod uwagę, GZWP wymagają szczególnej ochrony. Poniżej przedstawiono miasto Koziegłowy na tle położenia Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – nr 327 Lubliniec - Myszków.

Rys 2. Lokalizacja Miasta Koziegłowy na tle mapy GZWP (wg Kleczkowskiego A.S., red. 1995).

2.6. Użytkowanie terenu i charakterystyka gleb

Użytkowanie terenów wskazuje na rolniczy charakter gminy. Użytki rolne zajmują ponad 70% powierzchni gminy z czego ponad 60% stanowią grunty orne. Łącznie na terenie gminy w 2010 r. zinwentaryzowano 2831 gospodarstw, z czego 1619 prowadziło działalność rolniczą (dane GUS – Powszechny Spis Rolny 2010).

Gmina i Miasto Koziegłowy wchodzi w skład koszęcińskiego regionu glebowo-klimatycznego. W części wyżynnej przeważają gleby okresowo suche, a w części równinnej gleby o właściwym i nadmiernym uwilgotnieniu. Gleby na tym terenie są bardzo zróżnicowane, występuje tu aż 20 różnych typów gleb. Najlepsze gleby zalegają w pasie środkowo - zachodnim i południowo - zachodnim gminy. Występują między innymi gleby, gleby brunatne wylugowane, brunatne kwaśne, bielcowe, pseudobielcowe, czarne ziemie zdegradowane, mułowo-torfowe, torfowo-mułowe, murszowo-mineralne, murszowate. Brak jest gleb o najwyższej produktywności, tylko na niewielkich obszarach występują gleby II klasy bonitacyjnej, I klasa nie występuje, brak jest również gleb najłabszych. Pozostały obszar pokrywają gleby wysokiej i średniej jakości. Gleby klas II – IVb stanowią około 70% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Największy powierzchniowo kompleks gleb najlepszych II – IIIb klas bonitacyjnych gruntów ornych występuje w południowej części gminy.

Kompleksy glebowe występujące na analizowanym terenie to pszenno-dobry, pszenno-wadliwy, żytni bardzo dobry, żytni dobry, żytni słaby, żytni bardzo słaby. Główne rośliny uprawne to

pszenica, żyto, jęczmień i ziemniaki. W gospodarstwach rolnych hoduje się trzodę chlewną i bydło. Jakość gleb uwarunkowana jest wieloma procesami, takimi jak:

- wyczerpywanie się składników odżywczych,
- odłogowanie gruntów,
- dzikie wysypiska odpadów lokowane często w wyrobiskach poeksploatacyjnych,
- degradacja gleb – obniżenie wartości użytkowej gleb,
- denudacja – zniszczenie profilu glebowego, zmęczenie gleb,
- zbyt małe nawożenie organiczne, co prowadzi do utraty próchnicy,
- stosowanie zbyt ciężkiego sprzętu uprawowego, co powoduje pogarszanie się struktury gleb.

Żyzność i urodzajność gleb zależy również od odczynu gleby, kwaśny odczyn gleby obniża jej żyzność prowadząc do degradacji urodzajności. Ze względu na różną reakcję roślin na odczyn gleb, przemiany pH mają znaczenie wskaźnikowo – porównawcze. Łatwo na tej podstawie określić potrzebę uregulowania odczynu, trudniej jednak ocenić przyczynę i stopień degradacji gleby. Tylko pomiary pH prowadzone systematycznie w ciągu odpowiednio długiego czasu pozwolą śledzić nie tylko zmianę odczynu, ale także określić jego przyczynę. Na obszarze gminy stwierdzono degradację gleb przejawiającą się w ich zakwaszeniu oraz obecności metali ciężkich, węglowodorów wielopierścieniowych i aromatycznych. Spowodowane jest to zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego pochodzącym z terenu Częstochowy i Katowic. Dotyczy to również terenów przy trasach komunikacyjnych. Ogólnie warunki środowiska rolniczego zaliczyć można do korzystnych dla produkcji rolniczej, jednak podniesienie produktywności gleb uwarunkowane jest ograniczeniem zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi, przeprowadzeniem na gruntach okresowo mokrych melioracji oraz odkwaszeniem gleb.

Tabela 2. Struktura ewidencyjna użytkowania gruntów na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy

Użytki rolne [ha]				Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione [ha]	Pozostałe grunty i nieużytki ogółem [ha]	Powierzchnia łączna [ha]
grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska			
7619	153	3092	668	3170	1214	15916

Źródło: Strategia rozwoju Gminy i Miasta Kozięgłowy, 2014 r.

2.7. Walory kulturowe i zabytki

Gmina i Miasto Kozięgłowy oprócz walorów przyrodniczych i krajobrazowych posiada także bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe, którego odzwierciedleniem są liczne zabytki. Do ważniejszych zabytków na terenie miasta i gminy należy zaliczyć (dane *UGiM Kozięgłowy – 2013 r.*):

- Późnogotycki kościół parafialny Bożego Ciała z XV, XVI, XVII w. - Kozięgłowy,
- Kościół św. Barbary z 1670 r. - Kozięgłowy,
- Pałac biskupi z XVII/XVIII w. - Kozięgłowy,
- Drewniany późnogotycki kościół filialny z 1631 r. – Cynków,
- Pałac w Czarnym Lesie – Mzyki,
- Sanktuarium św. Antoniego w Kozięgłówkach ,
- Plebania w Kozięgłówach,
- Mur plebani w Kozięgłówkach,
- Zespół kościelny w Pińczycach,
- Ruiny zamku w Kozięgłówach.

3. OCENA STANU ŚRODOWISKA - ZASOBY ORAZ OCENA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY I MIASTA KOZIĘGŁOWY

3.1. Powietrze atmosferyczne

Dobra jakość powietrza posiada istotne znaczenie dla środowiska i poziomu życia mieszkańców. Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich wartości granicznych lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Za zanieczyszczenia powietrza uważa się obecność w dolnej warstwie atmosfery substancji stałych, ciekłych i gazowych, obcych naturalnemu jej składowi oraz występujących w ilościach zagrażających zdrowiu człowieka oraz szkodliwych dla roślin i zwierząt. Ocenę stanu jakości powietrza dla Gminy i Miasta Kozięgłowy sporządzono na podstawie dostępnych wyników badań i ocen publikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach (WIOŚ), dotyczących samej gminy jak i terenów ościennych, położonych w szczególności w powiecie myszkowskim.

3.1.1. Stan jakości powietrza atmosferycznego

Podstawowymi aktami prawnymi obowiązującymi w Polsce w zakresie prowadzenia i rozpowszechniania ocen jakości powietrza są:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2012 r., poz. 1031),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. z 2012 r., poz. 1032),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. z 2012 r., poz. 914),
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 roku w sprawie sposobu obliczania wskaźników średniego narażenia oraz sposobu oceny dotrzymania pułapu stężenia ekspozycji (dla pyłu PM_{2,5}) (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r. poz. 1029),
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 roku w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r. poz. 1034).

Celem oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref, w zakresie umożliwiającym:

- Dokonanie klasyfikacji stref, według określonych kryteriów (poziom dopuszczalny substancji, poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, poziom docelowy, poziom celu długoterminowego), których wartości zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Wynik klasyfikacji jest podstawą do określenia potrzeby podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza w danej strefie (w tym opracowywania programów ochrony powietrza - POP).
- Uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach. Informacje te są niezbędne do określenia obszarów wymagających podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (redukcji stężeń zanieczyszczeń) lub, w przypadku uznania posiadanych informacji za niewystarczające – do przeprowadzenia dodatkowych badań we wskazanych rejonach.
- Wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach (w zakresie możliwym do uzyskania na podstawie posiadanych informacji).

Roczna ocena jakości powietrza w strefach jest wykonywana w oparciu o wyniki pomiarów przeprowadzonych w danym roku na stałych stacjach monitoringu. Ocenę wykonuje się pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla następujących substancji: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył zawieszony (PM₁₀), ołów (Pb) w pyłe zawieszonym PM₁₀, arsen (As) w pyłe zawieszonym PM₁₀, kadm (Cd) w

pyle zawieszonym PM10, nikiel (Ni) w pyle zawieszonym PM10, benzo(a)piren (B(a)P) w pyle zawieszonym PM10, pył zawieszony PM 2,5. Ocena wykonana pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmuje: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), ozon (O₃).

Listę substancji, dla których istnieje obowiązek prowadzenia rocznej oceny jakości powietrza zawiera rozporządzenie MŚ w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu. Ocenę dla wszystkich zanieczyszczeń wykonuje się w układzie stref określonym w Rozporządzeniu MŚ w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza. W nowym układzie, dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Podstawę klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza, zgodnie z art.89 ustawy Prawo ochrony środowiska, stanowią:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla niektórych zanieczyszczeń),
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji (dozwolone przypadki przekroczeń poziomu dopuszczalnego odnoszą się także do jego wartości powiększonej o margines tolerancji),
- poziomy docelowe dla niektórych substancji,
- poziomy celów długoterminowych dla ozonu.

Tabela 3. Charakterystyka strefy śląskiej (WIOŚ Katowice, 2016)

Nazwa strefy	Kod strefy	Typ strefy: A-aglomeracja M-miasto >100 tys. P- pozostałe	Obszar strefy [km ²]	Liczba mieszkańców w strefie [tys.]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [tak/nie]
strefa śląska (w tym powiat myszkowski i Gmina i Miasto Koziegłowy)	PL2405	A	10 532	1 992 110	Tak

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy). Podstawę zaliczenia strefy do określonej klasy, stanowią wyniki oceny uzyskane na obszarach o najwyższych poziomach stężeń danego zanieczyszczenia w strefie. Gmina i Miasto Koziegłowy znajduje się w strefie śląskiej (kod PL 2405). Na terenie gminy obowiązują dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń powietrza substancjami chemicznymi określone ze względu na:

- ochronę zdrowia ludności,
- ochronę roślin.

W tabelach 4 i 5 przedstawiono w skrócie podstawowe zasady zaliczenia strefy do określonej klasy (A, C), które zależą od stężeń zanieczyszczeń występujących na ich obszarze i wiążą się z określonymi wymaganiami, co do działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Tabela 4. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny i nie jest określony margines tolerancji lub osiągnął on wartość zerową

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania naprawcze
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego *	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
C	powyżej poziomu dopuszczalnego*	określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych opracowanie programu ochrony powietrza POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany) kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w RMŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu

Tabela 5. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania naprawcze
A	nie przekraczający poziomu docelowego*	brak
C	powyżej poziomu docelowego*	dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu

* dotyczy: ozonu O₃ (ochrona zdrowia ludzi, ochrona roślin) oraz arsenu As, kadmu Cd, niklu Ni, benzo(a)pirenu B(a)P w pylenie PM₁₀ – ochrona zdrowia ludzi.

Na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy nie zlokalizowano żadnych punktów pomiarowych zanieczyszczenia powietrza, w 2015 roku nie znajdowały się żadne stałe stanowiska pomiarowe. Na terenie całego powiatu myszkowskiego znajduje się jeden taki punkt. Zlokalizowany jest on w Myszkowie przy ul. Miedzianej. Wyniki pomiarów jakości powietrza z tej stacji brane są pod uwagę w ocenie klas wynikowych jakości powietrza w strefie śląskiej (Tabele 6,7).

Tabela 6. Wyniki klasyfikacji strefy śląskiej dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń											Klasa ogólna strefy	
		SO ₂	NO ₂	CO	Ben-zen	PM 10	PM 2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	C
Strefa śląska	PL2405	C	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C	

(źródło: ocena jakości powietrza 2015, WIOŚ Katowice)

Tabela 7. Wyniki klasyfikacji strefy śląskiej pod kątem ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń			Klasa ogólna strefy
		SO ₂	NO _x	ozon O ₃	
Strefa śląska	PL2405	A	A	C	C

(źródło: ocena jakości powietrza 2015, WIOŚ Katowice)

Z powyższego wynika że zaliczenie obszaru Gminy i Miasta Koziegłowy do niskiej klasy nie wynika z pomiarów prowadzonych bezpośrednio na jej terenie a jedynie z przynależności do strefy śląskiej. Jednak ze względu na fakt szerokiego rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu można przypuszczać że jakość powietrza w Gminie i Mieście Koziegłowy nie odbiega znacząco od stwierdzanej badaniami na terenie powiatu myszkowskiego. Wskazane jest zwiększenie ilości punktów stałego monitoringu powietrza w powiecie m.in. o stację która była by zlokalizowana w Koziegłowach.

Na ogólny poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza wpływa również emisja ze źródeł rozproszonych, powierzchniowych, która obejmuje głównie źródła tzw. „niskiej emisji” pyłów i gazów wyprowadzanych do powietrza i oddziałujących negatywnie w miejscach ich powstawania, najczęściej na obszarach skupionej jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej. Należą do nich małe kotłownie przydomowe i niewielkie kotłownie w obiektach usługowych w sektorze bytowym i komunalnym. Należy również wspomnieć o emisji liniowej zanieczyszczeń do powietrza, głównie ze środków transportu kołowego, szczególnie uciążliwej w pobliżu szlaków drogowych wojewódzkich i krajowych.

3.1.2. Źródła zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Z dokonanej na podstawie wyników badań monitoringowych WIOŚ, analizy stanu oraz zagrożeń powietrza na obszarze powiatu myszkowskiego wynika że głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza (również na obszarze Gminy i Miasta Koziegłowy) są następujące rodzaje emisji (w kolejności malejącej):

- emisja niska z kotłowni, indywidualnych palenisk domowych oraz prywatnych zakładów usługowo-produkcyjnych,
- napływ zanieczyszczeń z aglomeracji sąsiadujących,
- emisja punktowe, głównie z lokalnych małych przedsiębiorstw,
- emisja komunikacyjna.

Punktowe źródła emisji

Punktowe źródła emisji zanieczyszczeń stanowią przede wszystkim obiekty przemysłowe: instalacje spalania paliw oraz inne źródła technologiczne, których funkcjonowanie wpływa na jakość powietrza. Wielkość emisji ze źródeł przemysłowych jest ściśle zależna od stosowanych procesów technologicznych, ilości, rodzaju i jakości spalanego paliwa oraz rodzaju i jakości urządzeń

ograniczających emisję do środowiska. O stopniu uciążliwości dla otoczenia decyduje wielkość, poziom nowoczesności, stan techniczny oraz lokalizacja źródeł emisji. Wysokie emitery (kominy) uwalniają zazwyczaj większe ilości zanieczyszczeń, które jednak łatwiej ulegają rozproszeniu w atmosferze, w związku z czym ich koncentracja bezpośrednio w pobliżu źródła jest niższa, niż w przypadku niskich emitorów. Decydującymi czynnikami, jeśli chodzi o stopień uciążliwości dla otoczenia, jest oczywiście wielkość, poziom nowoczesności, stan techniczny oraz lokalizacja źródeł emisji. W Gminie i Mieście Koziegłowy emisja antropogeniczna wynikająca z działalności gospodarczej jest znacznie mniejsza. Na jakość powietrza w gminie bardziej od lokalnych emisji przemysłowych wpływają ponadregionalne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe pochodzące z sąsiednich ośrodków przemysłowych, głównie górnośląskiego a także częstochowskiego.

Niska emisja

Niska emisja gazów i pyłów wprowadzanych do powietrza na niewielkiej wysokości poniżej 40m gromadzi się wokół miejsca powstawania, zwykle na obszarach zwartej zabudowy mieszkaniowej o niekorzystnych warunkach przewietrzania. Pochodzi ona głównie ze spalania węgla słabej jakości w kotłowniach przydomowych, palenisk domowych i niewielkich kotłowni dostarczających ciepło do lokali usługowych lub warsztatów (nie posiadają one w praktyce żadnych urządzeń ochrony powietrza). Na wielkość emisji ze źródeł ogrzewania ma wpływ przede wszystkim rodzaj stosowanego paliwa. W zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu głównymi źródłami emisji są kotłownie i paleniska opalane paliwami stałymi (głównie węglem).

W szczególnych sytuacjach meteorologicznych, a więc przy nisko położonej warstwie inwersyjnej - stan powietrza pogarsza się na tych obszarach lawinowo. Działalność antropogeniczna w Gminie i Mieście Koziegłowy w zakresie oddziaływania na powietrze atmosferyczne to niemal wyłącznie procesy spalania paliw na cele grzewcze i technologiczne oraz spalanie paliw w silnikach pojazdów. Wskaźniki emisji dla pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu dla palenisk opalanych paliwami stałymi są ponad 3 rzędy wyższe niż dla kotłów gazowych, a emisja tych zanieczyszczeń stanowi ponad 99% emisji powierzchniowej ogółem. Tak wysokie wskaźniki emisji spowodowane są złym stanem technicznym oraz wiekiem kotłowni węglowych i pieców, a także spalaniem najtańszego, złej jakości węgla. Urządzenia te charakteryzują się dość niską sprawnością, co wpływa negatywnie na procesy spalania, a zarazem emisji zanieczyszczeń. Dodatkowo zły stan techniczny kominów pogarsza parametry emisji zanieczyszczeń, ale również może powodować zagrożenie dla życia i zdrowia wewnątrz budynków. Celem zapewnienia bezpieczeństwa oraz podniesienia efektywności energetycznej istotna jest okresowa kontrola stanu technicznego kotłów oraz przeprowadzanie przeglądów kominarskich. Niestety, głównym kryterium wyboru paliwa do celów grzewczych jest cena oraz bliskość lokalnych składów opału, która sprawia, że jednym z najkorzystniejszych ekonomicznie i najpowszechniej wykorzystywanym paliwem w Gminie i Mieście Koziegłowy pozostaje węgiel.

Gmina i Miasto Koziegłowy uczestniczy w programie likwidacji niskosprawnych urządzeń grzewczych. Gmina posiada opracowywany w 2015 r. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) który pozwala na podjęcie bardziej skutecznych działań w celu zwiększenia efektywności energetycznej i ograniczenia niskiej emisji np. na drodze wymiany starych kotłów c.o. na systemy niskoemisyjnego ogrzewania i pozyskiwania środków na te cele. PGN zawiera kierunki działań, jakie należy przedsięwziąć w celu poprawy jakości powietrza i może być, w miarę potrzeb, weryfikowany i uaktualniany w oparciu o monitoring jego realizacji i zachodzących zmian. Na podstawie analiz ekonomicznych jak i energetyczno-ekologicznych, jako priorytetowe uznaje się działania na największej grupie obiektów, czyli mieszkalnych budynkach indywidualnych. Najbardziej opłacalne są działania zmniejszające emisję zanieczyszczeń polegające na wymianie nieefektywnych kotłów i pieców węglowych, co najsilniej redukuje emisję zanieczyszczeń do atmosfery oraz działania polegające na promowaniu i współfinansowaniu montażu urządzeń wykorzystujących ekologiczne, w tym odnawialne, źródła ciepła.

Termomodernizacja budynków i lokali mieszkalnych prowadzona na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego w obiektach użyteczności publicznej również przyczynia się do ograniczenia niskiej emisji. Poza ograniczaniem istniejących źródeł emisji, istotne jest również zapobieganie powstawaniu nowych źródeł, szczególnie poprzez właściwie prowadzoną politykę przestrzenną, energetyczną i gospodarczą. Istotne znaczenie posiada również

szeroko rozumiana edukacja ekologiczna mieszkańców regionu, w wyniku której m.in. ograniczone zostaje spalanie odpadów w paleniskach domowych.

Emisja ze źródeł komunikacyjnych

Podobne oddziaływanie na środowisko jak niska emisja, mają emisje ze źródeł komunikacyjnych. Poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 jest zależny w największym stopniu od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych oraz stanu technicznego dróg. Największym obciążeniem charakteryzują się drogi wojewódzkie DW 789, 791 oraz w szczególności, tranzytowa droga krajowa DK-1.

Duże znaczenie w mieście ma również częściowo zwarta zabudowa, gdyż w znacznym stopniu ogranicza wymianę mas powietrza. Efektem tego jest gromadzenie się pyłu w przyziemnej warstwie atmosfery. Wielkość emisji z komunikacji zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz od rodzaju stosowanego paliwa. Analizując emisję ze źródeł komunikacyjnych należy również uwzględnić wpływ zanieczyszczeń pochodzących z procesów zużycia opon, hamulców a także ścierania nawierzchni dróg, które zalicza się do emisji pozaspalinowej. Emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg stanowi od 50 do 70 % (w zależności od stanu technicznego drogi, stopnia utwardzenia pobocza itp.) emisji całkowitej z komunikacji. Emisja ze ścierania hamulców stanowi niewielki procent emisji pozaspalinowej.

Emisja napływowa

Oprócz źródeł lokalnych, na jakość powietrza znacząco wpływają również ponadregionalne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe pochodzące z dużych sąsiednich ośrodków przemysłowych i aglomeracji miejskich (głównie z aglomeracji częstochowskiej i śląskiej). Zostały one uwzględnione przy sporządzaniu analizy wielkości stężeń substancji na terenie strefy śląskiej która obejmowała również wielkości emisji ze źródeł znajdujących się poza strefą, a mających wpływ na stężenia na terenie strefy. Pod uwagę brane są źródła w trzech grupach:

- źródła znajdujące się w odległości do 30 km od granicy strefy,
- źródła regionalne (znajdujące się w odległości powyżej 30 km od granicy strefy) - na terenie województwa,
- źródła transgraniczne.

3.2. Wody podziemne i powierzchniowe

Wielkość i jakość zasobów wodnych wpływają w sposób istotny na ogólny stan środowiska przyrodniczego. Możliwość racjonalnego wykorzystania dostępnych zasobów wody stanowi jeden z najważniejszych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego. Wielkość dostępnych aktualnie zasobów wody wynika z naturalnych procesów związanych z jej obiegiem w przyrodzie (poziom opadów atmosferycznych, zdolności retencyjne zlewni, warunki infiltracji wód, budowa geologiczna podłoża). Znaczący wpływ na zasoby wodne mają czynniki antropogeniczne (działalność przemysłowa, skażenie wód ściekami, melioracja terenów, regulacja cieków wodnych, zmiany struktury wykorzystywania gruntów, urbanizacja, zwiększenie ilości pobieranej wody). W związku z powyższym, zachodzi konieczność przeciwdziałania niekorzystnym tendencjom prowadzącym do pogarszania jakości wody, a co za tym idzie zmniejszania jej zasobów dyspozycyjnych.

3.2.1. Zasoby i stan czystości wód powierzchniowych

Gmina i Miasto Koziegłowy podzielona jest pomiędzy zlewnię Odry z dorzeczami Małej Panwi i Warty oraz zlewnię Wisły z dorzeczem rzeki Brynicy. Sieć wód powierzchniowych, oprócz tych trzech głównych rzek: Warty, Małej Panwi i Brynicy, tworzą również ich dopływy - do większych należy dopływ Warty - Boży Stok wraz ze swymi dopływami Sarnim i Złotym Stokiem oraz mniejsze zbiorniki i oczka wodne. Największym z nich jest zbiornik Koziegłowy o powierzchni 1 275 ha i pojemności 12 700 m³.

Na obszarze gminy brak jest dużych jezior o szczególnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Nie ma także wielkich sztucznych zbiorników wodnych retencyjnych o znaczeniu ponadlokalnym. W większości przypadków zarówno naturalne stawy i oczka wodne, tereny

zawodnione, czy też rozlewiska spełniają funkcje sportowo-rekreacyjne, wędkarskie. W gminie funkcję taką spełnia m.in. zbiornik Koziegłowy.

Obowiązek badania i oceny stanu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.). Do kompetencji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska należy wykonywanie badań wód powierzchniowych i podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych. W 2011 roku wprowadzono zmiany w przepisach wykonawczych do znowelizowanej ustawy Prawo wodne, dostosowujące krajowy system monitoringu i oceny stanu wód powierzchniowych i podziemnych do wymagań dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego, ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej oraz dyrektyw EQS 2008/105/WE (w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej) i QA/QC 2009/90/WE (ustanawiającej specyfikacje techniczne w zakresie analizy i monitorowania stanu chemicznego wód). Wprowadzono nowe rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2016 poz. 85),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1482),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 maja 2016 r. w sprawie wykazu substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. z 2016 r., poz. 681),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. z 2011 r., Nr 258, poz.1550).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. 2013 poz. 1558).

Stan czystości wód powierzchniowych

Klasyfikacja i badania jakości wód powierzchniowych przeprowadzana jest dla wydzielonych jednolitych części wód powierzchniowych. Jednolita część wód powierzchniowych (jcw) jest podstawową jednostką gospodarki wodnej (łącznie z ochroną środowiska) w myśl Ustawy Prawo wodne, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną. Jednolita część wód jest pojęciem obejmującym zarówno zbiorniki wód stojących, jak i cieki, a także przybrzeżne fragmenty wód morskich i wody podziemne. Jednolita część wód powierzchniowych (jcw) - oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:

- jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,
- sztuczny zbiornik wodny,
- struga, strumień, potok, rzeka, kanał, lub ich części,
- morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub przybrzeżne.

Ocenę stanu jednolitych części wód powierzchniowych (jcw) w gminie za 2015 rok wykonano dla jcw objętych monitoringiem w zakresie wynikającym z realizowanego programu pomiarowego. Dla monitorowanych naturalnych jcw określono stan ekologiczny, a dla wód silnie zmienionych i sztucznych potencjał ekologiczny. Dla jcw badanych pod kątem potencjału ekologicznego określono również stan chemiczny.

Zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego (www.katowice.pios.gov.pl), w ramach podsystemu monitoringu jakości wód powierzchniowych realizowano zadania:

- badania i ocena stanu rzek,
- badania i ocena potencjału ekologicznego i stanu chemicznego zbiorników zaporowych.

Na terenie gminy od wielu lat jest zlokalizowany tylko jeden punkt pomiarowy. Punkt pomiarowy znajduje się w miejscowości Lgota Górna na rzece Warta, powyżej zbiornika Poraj. Odcinek rzeki należy do jednolitej części wód Warta do Bożego Stoku. Wyniki pomiarów przeprowadzonych w 2015 roku i porównawczo w 2012, zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 8. Jakość wód powierzchniowych na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy

Nazwa jcw	Kod jcw	Kod ppk	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	stan jcw
Warta do Bożego Stoku rok 2012	PLRW600061811529	PL02S1301_1192	Warta - powyżej zbiornika Poraj (Łgota Górna)	IV	I	II	SŁABY	PSD_sr	ZŁY
Warta do Bożego Stoku rok 2015				III	II	II	UMIARKO-WANY	PSD_sr	UMIARKO-WANY

PSD_sr – przekroczone stężenie średnioroczne

Jak wynika z prowadzonych badań, Warta na terenie gminy, posiada obecnie wody zaliczane do klasy III jakości jednolitych części wód powierzchniowych, czyli o słabym potencjale ekologicznym, jednak w porównaniu do roku 2012 nastąpiła niewielka poprawa jakości wody w rzece.

Ogniska zanieczyszczeń wód powierzchniowych

Głównym źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych jest nieuporządkowana gospodarka komunalna oraz dziedziny gospodarki dominujące na danym obszarze. Umownie można podzielić zanieczyszczenia na obszarowe i punktowe.

Zanieczyszczenia obszarowe są to trafiające ze spływami wód opadowych i roztopowych do cieków powierzchniowych nawozy mineralne i organiczne oraz środki ochrony roślin i ścieki bytowe z terenów nieskanalizowanych. Obiekty, które mogą stanowić potencjalne źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych to aglomeracje miejskie, tereny wykorzystywane przez przemysł i tereny wiejskie, rolnicze. Zanieczyszczenia te są trudne do oszacowania i kontrolowania, a mają znaczny wpływ na stan czystości wód powierzchniowych. Na obszarze gminy problem zanieczyszczeń obszarowych jest widoczny wszędzie tam, gdzie rzeki przepływają przez tereny wiejskie, rolnicze, o niskim stopniu skanalizowania nie posiadające własnych oczyszczalni ścieków.

Zanieczyszczenia liniowe - obiekty, które mogą stanowić potencjalne źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych to należą do nich linie komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu oraz rzeki prowadzące wody zanieczyszczone na odcinkach zasilających wody podziemne.

Zanieczyszczenia punktowe to głównie ścieki komunalne i przemysłowe. Obiekty, które mogą stanowić potencjalne źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych to przede wszystkim składowiska odpadów komunalnych, magazyny przemysłowe, wylewiska i zrzuty ścieków, obiekty magazynowania i dystrybucji paliw i inne.

3.2.2. Zagrożenia powodziowe

Jednym z ważniejszych kierunków ochrony środowiska jest właściwa regulacja stosunków wodnych oraz odtworzenie ekologicznej ciągłości cieków. Należą one do działań podejmowanych w celu ochrony gleb i gruntów. Bardzo istotną rzeczą jest sprawność urządzeń melioracyjnych, gdyż są one jednym z elementów infrastruktury przeciwpowodziowej. Zgodnie z ustawą Prawo wodne, za utrzymanie obiektów melioracji wodnej szczegółowej odpowiedzialni są właściciele gruntów, przez które przechodzą rowy. Wiele szkód powstałych w wyniku powodzi i podtopień spowodowanych jest źle działającą siecią odwadniającą.

Wiele rowów i urządzeń melioracyjnych jest często zaniedbanych, pozbawionych okresowej konserwacji i w efekcie zarośniętych lub zanieczyszczonych odpadami. Nagminne jest zasypywanie fragmentów rowów przy budowie przejazdów do pojedynczych posesji lub budowanie przepustów rurowych o zbyt małej średnicy. Wielu mieszkańców nie rozumie zagrożenia, jakie stwarzają sobie, blokując przepływ w rowach i kanałach odwadniających.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Koziegłowy wyznaczono obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią. Wyznaczenie tego obszaru dokonano na podstawie sporządzonego przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu studium dla obszarów nieobwałowanych, narażonych na niebezpieczeństwo. Granice tego obszaru zostały uwzględnione w sporządzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Nowa Kuźnica, Oczko, Lgota Nadwarcie, Postęp, Miłość Koziegłowy i Koziegłówki.

W ochronie przeciwpowodziowej bardzo ważne jest wprowadzenie kompleksowego systemu ochrony przed powodzią oraz systemu zbiorników retencji wodnej. Ze względu na potencjalne zagrożenie powodziowe na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy, istotne jest podjęcie działań zmierzających do zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej.

3.2.3. Zasoby i stan jakości wód podziemnych

Zasoby wód podziemnych są jednym z większych bogactw naturalnych gminy. Ich racjonalne wykorzystanie i skuteczna ochrona powinny stanowić jeden z podstawowych celów polityki ekologicznej zarówno gminy jak i powiatu. Rejon powiatu myszkowskiego jest obszarem zasobnym w wody podziemne, gdzie użytkowe zbiorniki wody podziemnej występują głównie w triasowym piętrze wodonośnym i charakteryzują się bardzo dobrą jakością. Oceny jakości wód podziemnych dokonuje się w ramach krajowego i regionalnego systemu monitoringu środowiska.

Obszar gminy Koziegłowy jest położony w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 327 o nazwie Lubliniec-Myszków, występującego w utworach triasu o typie szczelinowo-krasowym. GZWP stanowią najbardziej zasobne fragmenty poziomów wodonośnych, charakteryzując się najlepszymi parametrami hydrogeologicznymi tj. wydajnością potencjalną pojedynczego otworu studziennego, przewodnością warstwy wodonośnej oraz posiadają wysoką jakość wód. Biorąc powyższe pod uwagę, GZWP wymagają szczególnej ochrony. Lokalizacja miasta Koziegłowy na tle GZWP nr 327 została przedstawiona na rys 2, rozdz.2.

W celu ochrony użytkowych zbiorników wód podziemnych, wydziela się odpowiednio obszary: zwykłej - OZO, wysokiej – OWO i najwyższej – ONO, ochrony wód podziemnych.

Obszary najwyższej ochrony (ONO) zlokalizowane są w miejscach, powierzchniowego zasilania poziomu wodonośnego. Dotyczy to bezpośredniego zagrożenia wód zbiorników, np. na wychodniach triasowych, w wodonośnych utworach dolin rzecznych, piaszczysto-żwirowych utworach wodnolodowcowych, oraz wszędzie tam gdzie brak skutecznej izolacji poziomów wodonośnych.

Obszary wysokiej ochrony wód podziemnych (OWO) zlokalizowane są również w miejscach zasilania powierzchniowego, jednak o niższym ryzyku zagrożenia poziomu wodonośnego i w oddaleniu od ujęć wód podziemnych (lub poziomów zasilających to ujęcie). Naturalna ochrona poziomów wodonośnych jest na tych obszarach jednak niewystarczająca.

Obszary zwykłej ochrony wód podziemnych (OZO) wydzielone są w obszarach izolowanych w sposób naturalny, o niskim ryzyku zanieczyszczenia. Obszary zwykłej ochrony wód podziemnych w granicach powiatu myszkowskiego obejmują znaczne powierzchnie terenu w większości gmin powiatu. Na obszarze gminy występują korzystne warunki zaopatrzenia w wodę pitną.

Źródłem zaopatrzenia ludności gminy w wodę są ujęcia zlokalizowane w głównym triasowym zbiorniku wód podziemnych GZWP 327 Lubliniec-Myszków. Piętro wodonośne triasu charakteryzuje się korzystnymi parametrami hydrogeologicznymi i jakościowymi. Zasoby wód podziemnych tego zbiornika określa się jako wystarczające z odpowiednim zapasem, do zaspokojenia 100% potrzeb obecnych odbiorców.

Monitoring jakości wód podziemnych

Ocenę wód podziemnych w kontekście ich wykorzystania do celów spożywczych przeprowadza się w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989). Wyniki badań porównuje się z parametrami zamieszczonymi w rozporządzeniu Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2016 poz. 85),

Zgodnie z w/w rozporządzeniem klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości wód podziemnych:

- klasa I - wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II - wody dobrej jakości,
- klasa III - wody zadowalającej jakości,
- klasa IV - wody niezadowalającej jakości,
- klasa V - wody złej jakości.

Na terenie województwa śląskiego wydzielono jednolite części wód podziemnych, z których wszystkie przeznaczone są do poboru wód dla potrzeb zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Na obszarze Gminy i Miasta Koziegłowy, brak jest punktów obserwacyjno-badawczych, funkcjonujących w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. W ramach prowadzonego w 2015 r. regionalnego monitoringu jakości wód podziemnych WIOŚ, na terenie gminy opróbowano jeden punkt o symbolu 80R/Rzeniszów znajdujący się w obrębie GZWP 327. Na podstawie przeprowadzonych pomiarów wody te posiadają dobrą klasę jakości II i nie mają przekroczonych wskaźników klasyfikacyjnych i norm jakościowych. Nadają się do spożycia bezpośredniego lub po prostym uzdatnianiu.

3.2.4. Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Gmina i Miasto Koziegłowy wykorzystuje do celów komunalnych i spożywczych wodę pozyskiwaną z lokalnych ujęć podziemnych znajdujących się na terenie gminy. Zespół Usług Komunalnych (ZUK) w Koziegłowach eksploatuje trzy gminne ujęcia wody: Rzeniszów, Koziegłowy i Pińczycze (tab.9).

Tabela 9. Ujęcia wód na terenie gminy i miasta Koziegłowy (stan na 07.2016 r.)

Lp.	Ujęcia wody pitnej				Stacje uzdatniania wody			Pow. strefy ochronnej [ha]
	Nazwa ujęcia / lokalizacja	Rodzaj: wody podziemne lub wody powierzchniowe	Wydajność m ³ /dobę		Nazwa / lokalizacja	Wydajność m ³ /dobę		W granicach ogrodzenia działki
			Wg pozwolenia	Wg wydajności pomp		Wg pozwolenia	Wg wydajności pomp	
1.	Koziegłowy	Wody podziemne	900	1056	Koziegłowy	900	1056	
2.	Rzeniszów	Wody podziemne	685	2160	Rzeniszów	685	2160	
3.	Pińczycze	Wody podziemne	2055	3960				

źródło: ZUK Koziegłowy – stan na 07.2016r.

Ujęcie wody w Rzeniszowie składa się z jednej studni o głębokości 180 m, odwierconej w 1978 r. Do eksploatacji ujęto naporową warstwę wodonośną, którą stanowią dolomity i wapienie występujące na głębokości 131-180 m pod nadkładem ilów kajpru. Warstwa ta ma nad sobą w studni słup wody o wysokości 77 m. Ujęcie jest eksploatowane w sposób ciągły, z poborem nierównomiernym, wynikającym ze zmienności potrzeb w ciągu doby. Pompa jest zamontowana na ujęciu w m. Rzeniszów i podaje wodę do zbiorników wyrównawczych o pojemności $2 \times 300 \text{ m}^3$ zlokalizowanych w m. Markowice. SUW i zbiorniki połączone są rurą stalową DN200 o długości ok. 2000 m. Ze zbiorników woda podawana jest do sieci. Ujęcie zasila w wodę miejscowości: Rzeniszów, Markowice, Krusin, Cynków, Winowno i Wojsławice.

Ujęcie wody w Koziegłowach składa się z jednej studni o głębokości 201 m, odwierconej w 1979 r. Do eksploatacji ujęto naporową warstwę wodonośną, którą stanowią dolomity i wapienie występujące na głębokości 148-201 m pod nadkładem ilów kajpru. Warstwa ta ma nad sobą w studni słup wody o wysokości 137 m. Ujęcie eksploatowane jest od 1999. Ujęcie jest eksploatowane w sposób ciągły, z poborem nierównomiernym, wynikającym ze zmienności potrzeb w ciągu doby. Ujęcie zasila w wodę miejscowości: Koziegłowy (wraz z dzielnicami Rosochacz i Wylągi), Mzyki, Siedlec Duży, Siedlec Mały i Gniazdów.

Ujęcie wody w Pińczycach składa się z dwóch studni. Studnia podstawowa o głębokości 156 m, została odwiercona w 1978 r. Do eksploatacji ujęto naporową warstwę wodonośną, którą stanowią dolomity i wapienie występujące na głębokości 152 m pod nadkładem ilów kajpru. Warstwa ta ma nad sobą w studni słup wody o wysokości 31 m. Ujęcie eksploatowane jest od 1978 na potrzeby gminy Koziegłowy. Ujęcie zasila w wodę miejscowości: Pińczyce, Stara Huta I i II, Pustkowie Lgockie, Mysłów, Osiek, Koclin, Zabijak, Osiek, Gliniana Góra, Brzeziny, Postęp, Lgota Górna, Lgota Mokresz, Lgota Nadwarcie, Oczko, Nowa Kuźnica, Miłość oraz KoziegłóWKi.

Na ogół wody z wymienionych ujęć są dobrej jakości i nadają się bezpośrednio lub po prostym uzdatnianiu do spożycia i na potrzeby gospodarcze. Gmina jest dość dobrze zaopatrzone w sieć wodociągową i posiada poziom zwodociągowania rzędu 89% (stan na 31.12.2015r.).

Długość sieci wodociągowej administrowanej przez ZUK Koziegłowy wynosi 211,1 km (stan na 07.2016r.). Wg. stanu na lipiec 2016 r. przyłączy wodociągowych było 4 773 szt. w tym 175 szt. studzienek wodomierzowych. Długość przyłączy wynosiła 107,70 km.

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych wynosi aktualnie ok. 32-36 $\text{m}^3/\text{mieszkańca}/\text{rocznie}$.

Na terenach nieobjętych zbiorowym systemem zaopatrzenia w wodę mieszkańcy korzystają z własnych ujęć studziennych. Są to głównie studnie kopane, wykorzystujące płytkie zasoby wód podziemnych, o nieokreślonym stanie sanitarnym. Indywidualne studnie kopane znajdują się także na terenach, gdzie mieszkańcy podłączeni są do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę. Dokładna ilość takich studni oraz ich stan techniczny nie jest znany. Prawie każde zabudowania mieszkalne posiadają własną studnię. Możliwe jest, że z części studni nadal eksploatowane są wody na potrzeby socjalno-bytowe lub agrarne, w celu oszczędności finansowych.

Na terenie gminy wody podziemne ujmowane są również na cele przemysłowe oraz socjalno-bytowe przez podmioty prywatne. Największymi eksploratorami wód podziemnych na terenie gminy są:

- Wytwórnia Napojów Gazowanych „Jurajska” w Postępie,
- Wytwórnia wody mineralnej „Dobrawa” Sp. z o.o. w Rzeniszowie,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „SoNa” w KoziegłóWKach.

Kanalizacja

Znacznie wolniej rozwiązywany jest w gminie problem gospodarki ściekowej. Między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, istnieje znaczna dysproporcja, co stanowi potencjalne zagrożenie dla czystości wód powierzchniowych i podziemnych. Według stanu na 31.12.2015 długość sieci kanalizacyjnej w gminie administrowanej przez ZUK w Koziegłowach wynosi 4,5 km.

ZUK eksploatuje sieć kanalizacyjną (4,5 km) w miejscowości Postęp - ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków przy Wytwórni Napojów Gazowanych „Jurajska”. Ilość przyłączy kanalizacyjnych wynosi 88 szt. Od marca 2016 roku (planowane zakończenie rozruchu w sierpniu 2016) w Koziegłowach działa gminna oczyszczalnia ścieków. W chwili obecnej oczyszczalnia pracuje jedynie na ściekach dowożonych.

Tabela 10. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy

Lp.	Sieć wodociągowa (km) (długość sieci wodociągowej rozdzielczej)	Sieć kanalizacyjna (km)	km sieci kanalizacyjnej/100 km sieci wodociągowej
1.	211,1	4,5	2,1

źródło: ZUK Koziegłowy – stan na 07.2016

Tabela 11. Skanalizowanie i zwodociągowanie na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy

Lp.	Wodociąg %	Kanalizacja %	Ilość przyłączy wodociągowych	Ilość przyłączy kanalizacji
1.	89	2	4773	82

źródło: ZUK Koziegłowy – stan na 31.12.2015

Tabela 12. Oczyszczalnie ścieków komunalnych na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy

Lp.	Nazwa - lokalizacja	RLM (liczba)	Przepustowość projektowa m ³ /d	Dociążenie %	Zamierzenia (likwidacja, modernizacja)
1.	Rzeniszów - oczyszczalnia prywatna	b.d.	300	25	bd
2.	Koziegłowy - oczyszczalnia gminna	b.d.	b.d.	b.d.	rozruch w 2016 r.
3.	Postęp - oczyszczalnia przyzakładowa odbierająca ścieki komunalne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

źródło: ZUK Koziegłowy – stan na 31.12.2015

Na terenach, na których budowa kanalizacji sanitarnej jest nieopłacalna wykonywane są małe, przydomowe oczyszczalnie ścieków o przepustowości do 5 m³/dobę, obsługujące pojedyncze domy jednorodzinne. Dzięki organizowaniu przez gminę wsparcia finansowego dla gospodarstw realizujących oczyszczalnie przydomowe zainteresowanie realizacją oczyszczalni przydomowych stale wzrasta. Liczba zarejestrowanych oczyszczalni przydomowych na terenie gminy (stan na 31.12.2015) wynosiła 106 szt.

Na terenie Miasta i Gminy Koziegłowy funkcjonuje sieć kanalizacji deszczowej o łącznej długości ok. 3,4 km. Wody deszczowe z ulic odpływają do wód powierzchniowych (bezpośrednio bądź poprzez rowy odkryte). Bardzo niebezpiecznym zjawiskiem stało się podłączanie budynków do kanalizacji deszczowej i odprowadzanie do niej ścieków bytowych. W ten sposób, z opisywanego terenu, bezpośrednio do wód powierzchniowych, trafia znaczna ilość nieoczyszczonych ścieków (Audyt gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji Koziegłowy, 2014).

Ustalenia Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych odnośnie gospodarowania ściekami komunalnymi w Gminie i Mieście Koziegłowy

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40-52, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 002, str. 26) zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. W 2003 r. utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). KPOŚK zatwierdzony został przez Rząd RP w dniu 16

grudnia 2003 r. Podstawową jednostką terytorialną w KPOŚK jest aglomeracja czyli teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych albo końcowego punktu zrzutu tych ścieków (art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2015 r. poz. 469)). W programie operuje się pojęciem RLM – Równoważna Liczba Mieszkańców, oznacza to wielokrotność ładunku substancji organicznych biologicznie rozkładalnych, wyrażonego jako wskaźnik pięciodniowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen (BZT5) w umownej ilości 60g tlenu na dobę na 1 mieszkańca. Program ten zawiera wykaz aglomeracji o RLM powyżej 2 000, wraz z wykazem niezbędnych przedsięwzięć w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w tych aglomeracjach w terminie do końca 2015 r. KPOŚK jest instrumentem wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG w odniesieniu do redukcji zanieczyszczeń biodegradowalnych z oczyszczalni > 2 000 RLM oraz redukcji związków azotu i fosforu. Na potrzeby realizacji zadań przewidzianych w Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2015, Wojewoda Śląski utworzył na terenie województwa aglomeracje. Aktualnie zakończono prace nad kolejną czwartą aktualizacją KPOŚK 2014 którego istotnym elementem jest opracowany Master Plan dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG zatwierdzony przez kierownictwo resortu środowiska w dniu 09.06.2016 r., uwzględniający m.in. zmiany granic aglomeracji jakie nastąpiły od czasu zatwierdzenia poprzedniego programu. Zgodnie z powyższym na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy na dzień 30.07.2016 r. wyznaczona była jedna aglomeracja: Koziegłowy kod PLSL136N (Uchwała Nr IV/57/27/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 17 listopada 2014 roku).

Tabela 13. Charakterystyka aglomeracji utworzonej przez Wojewodę Śląskiego na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy (źródło: AKPOŚK 2015).

Aglomeracja	Kod aglomeracji	Równoważna liczba mieszkańców (RLM) rzeczywista	Gminy w aglomeracji (zgodnie z AKPOŚK 2010)	Oczyszczalnia w aglomeracji	Wydajność oczyszczalni po realizacji inwestycji w RLM
Koziegłowy	PLSL136N	4007	Koziegłowy	Oczyszczalnia Ścieków Koziegłowy PLSL1360N	21 383

3.2.5. Ogniska zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych są zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego. Umownie można je podzielić pod względem zasięgu występowania na obszarowe, liniowe i punktowe. Ze względu na pochodzenie zanieczyszczeń można je podzielić na: geogeniczne czyli związane z uwarunkowaniami przyrodniczymi i geologicznymi oraz antropogeniczne. Najczęściej mamy do czynienia z zanieczyszczeniami poligenetycznymi powstającymi w wyniku oddziaływania na danym obszarze różnych rodzajów zanieczyszczeń.

Występujące obecnie punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczeń stanowią przede wszystkim:

- ścieki socjalno-bytowe z zabudowy mieszkaniowej,
- ścieki deszczowe spływające z dróg, placów i stacji paliw,
- zanieczyszczenia spływające z pól, szczególnie w okresach po nawożeniu gruntów rolnych.

Gmina jest skanalizowana w bardzo małym stopniu, ścieki socjalno - bytowe z budynków zlokalizowanych na terenach nieskanalizowanych odprowadzane są przede wszystkim do szamb, lub bezpośrednio do lokalnych rowów przydrożnych i cieków. Nieszczelne szamba oraz "dzikie" wyloty kanalizacji stanowią znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Ścieki te wprowadzają głównie zanieczyszczenia wyrażone jako BZT₅, ChZT, azot amonowy i fosforany. Ścieki deszczowe z dróg, placów i stacji paliw zanieczyszczają wody powierzchniowe i podziemne głównie substancjami ropopochodnymi splukiwanymi z nawierzchni dróg.

3.3. Powierzchnia ziemi i zanieczyszczenie gleb

3.3.1 Gleby

Ochrona gleb w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska prowadzona jest w ramach ochrony powierzchni ziemi i polega na zachowaniu możliwości ich produkcyjnego wykorzystania oraz utrzymaniu jakości na poziomie wymaganych standardów (określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 09.09.2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi). Ustawa ta postanawia, że oceny jakości gleb i ziemi oraz obserwacji długofalowych zmian w tym zakresie dokonuje się w ramach monitoringu krajowego, który realizowany jest przez IUNG Puławy i przewiduje pobieranie próbek badawczych z profili glebowych położonych w ściśle określonych miejscach kraju. Obowiązek prowadzenia monitoringu, obserwacji zmian i oceny jakości gleby i ziemi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z zapisów art. 26 ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Natomiast kryteria oceny określone są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleby i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych są pobierane próbki glebowe z sieci stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, czwarta tura Monitoringu przypadła na lata 2010-2012 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Na terenie Miasta i Gminy Koziegłowy nie ma aktualnie punktów pomiarowo-kontrolnych włączonych do krajowej sieci monitoringu gleb. Przyczyną tego jest brak potencjalnych poważnych źródeł skażeń gleby. W związku z powyższym, ocena stopnia zanieczyszczenia gleb na terenie gminy i miasta jest utrudniona.

Badania jakości gleb na terenie województwa śląskiego są również wykonywane przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach. W 2009 roku teren powiatu myszkowskiego (w tym gmina Koziegłowy) został objęty badaniami jakości gleby. Badania były przeprowadzone w zakresie oznaczenia:

- pH, zawartości makroskładników (P, K, Mg),
- zawartości metali ciężkich (Pb, Cd, Ni, Cr i Hg),
- zawartości mikroelementów (Zn, Cu, Fe, Mn i B),
- zawartości azotu mineralnego (z poziomu 0-30, 30-60 i 60-90 cm) w 54 próbkach gleby.

Analiza odczynu i zasobności gleby wykazała ich zróżnicowanie, z przewagą bardzo kwaśnych, kwaśnych i lekko kwaśnych (81%), gleby obojętne stanowią 15% a zasadowe tylko 4% w związku z tym potrzeby wapnowania użytków rolnych, z których pobrano 27 próbek gleby określono jako konieczne, potrzebne i wskazane (59%) oraz jako ograniczone i zbędne (41%). Zawartość makroskładników tj. fosforu, potasu i magnezu jest zróżnicowana z przewagą średniej (30%) w przypadku fosforu, niskiej w przypadku potasu (41%) i bardzo wysokiej magnezu (37%). Stwierdzono zróżnicowane zawartości poszczególnych mikroelementów w badanych próbkach gleby z przewagą zawartości średniej w przypadku boru, manganu, miedzi i żelaza oraz wysokiej w przypadku żelaza. Na przebadanych użytkach rolnych nie występuje niedobór mikroelementów, wysoka i średnia zawartość mikroelementów jest wystarczająca do prawidłowego wzrostu i rozwoju roślin. Uzyskane wyniki zawartości badanych metali ciężkich: ołowiu, kadmu, niklu, chromu i rtęci w glebie mieszczą

się w granicach wartości dopuszczalnej, co kwalifikuje te grunty pod uprawę roślin do spożycia przez ludzi i zwierzęta a także pod pozostałe uprawy. Ogółem najwięcej gleb jest o bardzo wysokiej (ponad 34% zawartości azotu mineralnego), a najmniej o niskiej (3,7%) zawartości. Przeprowadzona analiza wykazała nieznacznie podwyższoną zawartość azotu mineralnego w próbkach gleb pobranych w 7 punktach głównie w poziomie 60-90cm ppt (źródło: *Program ochrony środowiska dla powiatu myszkowskiego na lata 2012-2015*).

Na zanieczyszczenie gleb istotny wpływ mają czynniki antropogeniczne takie jak: emisje pyłów i gazów ze źródeł przemysłowych i motoryzacyjnych, składowanie odpadów i niewłaściwe rolnicze użytkowanie gruntów. Powszechne stosowanie środków ochrony roślin i nawozów mineralnych powoduje wprowadzanie do środowiska glebowego pierwiastków metalicznych, związków azotowych, fosforoorganicznych, karbaminowych, alkilowych, chlorowanych węglowodorów i innych.

Zasadniczą i zarazem najbardziej szczegółową regulacją dotyczącą problematyki ochrony zasobów i jakości gruntów jest ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz.909 z późn. zm.). Celem jej jest zachowanie jak największego obszaru gruntów, poprawa ich jakości oraz pełne wykorzystanie dla potrzeb produkcji rolnej i leśnej. Cel ten ma charakter wprawdzie gospodarczy, jednakże łączy się z nim także cele środowiskowe, bowiem grunty rolne i leśne należycie zagospodarowane są też pozytywnym elementem środowiska, podnoszącym jego wartość. Zadania z zakresu ochrony gruntów polegają na:

- ograniczaniu przeznaczania gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, tzn. ograniczania innego niż rolniczy sposobu użytkowania gruntów rolnych oraz innego niż leśny sposobu użytkowania gruntów leśnych,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych, szkodom w produkcji rolnej i leśnej oraz w drzewostanach,
- poprawianiu wartości użytkowej gruntów oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności,
- przywracaniu gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym ich wartości użytkowych lub przyrodniczych (rekultywacja).

3.3.2. Główne zagrożenia i problemy ochrony gleb

Główne zagrożenia dla gleb na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy podobnie jak na obszarze całego powiatu związane są przede wszystkim z działalnością gospodarczą i postępującą urbanizacją terenów rolniczych. Do najważniejszych czynników powodujących degradację gleb należy zaliczyć:

- pogłębiające się niedobory wody,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenie atmosfery,
- nieumiejętne stosowanie zabiegów agrotechnicznych,
- degradację fizyczną, chemiczną i biologiczną gleb,
- urbanizację i osadnictwo.

Wynikiem degradacji jest obniżenie jakości i ilości próchnicy w glebach, zmiany kwasowości i struktury gleb, a w konsekwencji spadek zasobności i żyzności gleby. Procesy degradacji powierzchni ziemi, w zależności od przyczyn, dzieli się na: naturalne, geotechniczne, przemysłowe, urbanizacyjne, komunikacyjne, agrotechniczne i chemiczne. Potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń powierzchni ziemi, a tym samym środowiska glebowego na terenie gminy są głównie:

- emisje pyłów i gazów ze źródeł komunikacyjnych i komunalnych (tzw. niska emisja),
- ścieki komunalne w mieście i na obszarach wiejskich,
- złe stosowanie nawozów chemicznych,
- dzikie wysypiska odpadów.

Intensywna działalność gospodarcza, komunalna i rolnicza, może prowadzić do niekorzystnych zmian w środowisku glebowym powodując uszkodzenia gleb. Stopień uszkodzenia gruntów i gleb określa się ogólnie stosując pojęcia degradacji i dewastacji:

- grunty zdegradowane to grunty, których rolnicza lub leśna wartość użytkowa zmalała, w szczególności w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych albo wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej,
- grunty zdewastowane to grunty, które utraciły całkowicie wartość użytkową w wyniku przyczyn, o których mowa powyżej.

3.4. Złoża surowców na terenie Gminy i Miasta Kozięglowy

Aktualne możliwości wykorzystania zasobów kopalin naturalnych na terenie Gminy i Miasta Kozięglowy są ograniczone. Wynika to głównie z rolniczego zagospodarowania powierzchni terenu, coraz ostrzejszych wymagań ochrony środowiska, warunków występowania oraz niskiej jakości niektórych kopalin, nie odpowiadającej często wymaganiom norm surowcowych.

Gmina charakteryzuje się stosunkowo dużym nagromadzeniem niektórych grup surowców mineralnych. Najważniejsze z nich to piaski dolnojurajskie, piaskowce, żwiry, glinki ogniotrwałe oraz iły, iłowce, zlepieńce i syderyty. Występują tu również torfy i kruszywa.

Istotne znaczenie gospodarcze dla gminy mają wody mineralne. Produkcja wód mineralnych odbywa się w Wytwórni Wód Gazowanych „Jurajska” w Postępie oraz w Wytwórni Wód Mineralnych „Dobrawa” Sp. z o.o. w Rzeniszowie.

Tabela 14. Zasoby surowców mineralnych na terenie Gminy i Miasta Kozięglowy (opracowano na podstawie Bilansu Zasobów Złóż Kopalin w Polsce PIG-PIB, Warszawa 2016 – stan na 31.12.2015 r.)

Nazwa złoża	Surowiec	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. ton]		Wydobycie [tys. ton]
			geologiczne bilansowane	przemysłowe	
Kozięglowy III	Piaski i żwiry	R	666	-	-
Kozięglówki	Piaski i żwiry	R	390	-	-
Kozięglówki I	Piaski i żwiry	R	39	-	-
Mysłów	Piaski i żwiry	T	221	193	-
Rejon Lgota Górna	Piaski i żwiry	P	1236	-	-
Rejon Rzeniszów	Piaski i żwiry	R	830	-	-
Rzeniszów I	Piaski i żwiry	Z	33	-	-
Rzeniszów II	Piaski i żwiry	R	213		
Rzeniszów	Wapienie i margle	R	1709	-	-

R – złoża o zasobach rozpoznawalnych szczegółowo (w kat. A+B+C)

E – złoża eksploatowane,

Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane,

P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2),

T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo.

3.5. Klimat akustyczny

Pojęcie hałasu nie ma jednej, precyzyjnej definicji. Z reguły za hałas jest uznawany każdy dźwięk odczuwany jako niepożądany lub szkodliwy dla zdrowia ludzkiego. Miarą natężenia dźwięku (hałasu) jest decybel (dB). Hałas jest jednym z bardziej uciążliwych zagrożeń cywilizacyjnych. Rozwój gospodarczy związany jest z powstawaniem nowych zakładów przemysłowych, rozwojem transportu, a co za tym idzie ze zwiększonym generowaniem hałasu przemysłowego, komunalnego i komunikacyjnego. Obecnie narażone na hałas są nie tylko budynki mieszkalne, szkoły i inne obiekty położone w pobliżu arterii komunikacyjnych bądź zakładów przemysłowych, lecz również tereny wypoczynkowo-rekreacyjne, a nawet tereny leśne. Rozpoznanie problemu nadmiernej emisji hałasu

do środowiska jest znacznie słabsze w porównaniu do innych oddziaływań na środowisko. Badania hałasu wykonywane w ostatnich latach w skali kraju, wskazują na poszerzanie się obszarów o niekorzystnym klimacie akustycznym, co prowadzi do zwiększenia populacji objętej oddziaływaniem.

Do głównych źródeł hałasu, wpływających na zwiększenie uciążliwości akustycznej dla środowiska w Gminie i Mieście Koziegłowy, należy zaliczyć transport drogowy, oraz w minimalnym, ograniczonym zakresie oddziaływania, działalność niektórych obiektów przemysłowych. W województwie śląskim, w ramach monitoringu hałasu oraz kontroli i ewidencji obiektów emitujących hałas, realizowane są działania obejmujące:

- planowe, cykliczne badania hałasu komunikacyjnego w miastach, w celu opracowania planów akustycznych miast;
- planowe badania hałasu drogowego na głównych trasach komunikacyjnych;
- planowe i interwencyjne kontrole zakładów przemysłowych oraz innych obiektów emitujących hałas do środowiska.

Realizując zadania Programu Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Śląskiego w roku 2015 WIOŚ w Katowicach wykonywał pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie województwa śląskiego. Pomiarów na terenie miasta Koziegłowy nie wykonywano. Głównym założeniem wykonanych pomiarów było określenie warunków panujących w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych i uzyskanie informacji o uciążliwości akustycznej analizowanych miejsc.

Laboratorium WIOŚ zrealizowało pomiary hałasu w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 roku w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów w środowisku substancji lub energii przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem, portem (Dz. U. 2011 r., Nr 140, poz. 824). Z dniem 23 października 2012 roku weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Środowiska zmieniające dotychczasowe rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku z 14 czerwca 2007 roku (Dz.U. 2007 r., Nr 120, poz. 826). Dotychczas obowiązujące rozporządzenie zawierało jedno z najostrzejszych norm w Unii Europejskiej. Dopuszczalny poziom hałasu w porze dnia był określony dla dróg lub linii kolejowych na poziomie od 50 dB do 65 dB, a w porze nocy - od 45 dB do 55 dB. Dla pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu dopuszczalny poziom hałasu w porze dnia wynosił od 45 dB do 55 dB, a w porze nocy od 40 dB do 45 dB. Zmiana rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku z 14 czerwca 2007 roku (Dz.U. 2007 Nr 120, poz. 826) spowodowała podniesienie dopuszczalnego poziomu hałasu pochodzącego od dróg lub linii kolejowych do wartości od 50 do 68 dB w porze dnia oraz od 45 do 60 dB w porze nocy. Dla pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu dopuszczalny poziom hałasu pozostał bez zmian i wynosi od 45 dB do 55 dB w porze dnia oraz od 40 dB do 45 dB w porze nocy.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LDWN i LN, które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem (załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. poz. 826 oznaczono indeksem (*)) oraz w odniesieniu do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2012. poz. 1109 oznaczono indeksem (**)) zawarto w tabeli 14.

Tabela 15. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu

Lp	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		LDWN przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	LN przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	LDWN przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w rok	LN przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy

1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50*/50**	45*/45**	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	55*/64**	50*/59**	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	60*/68**	50*/59**	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	65*/70**	55*/65**	55	45

Objaśnienia:

1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

2) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą

L_{DWN} — długookresowego średniego poziomu dźwięku A, wyrażonego w decybelach [dB], wyznaczanego w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6 do godz. 18), pory wieczoru (od godz. 18 do godz. 22) oraz pory nocy (od godz. 22 do godz. 6);

L_N — długookresowego średniego poziomu dźwięku A, wyrażonego w decybelach [dB], wyznaczanego w ciągu wszystkich pór nocy w roku (od godz. 22 do godz. 6);

$L_{Aeq D}$ — równoważnego poziomu dźwięku A, wyrażonego w decybelach [dB], dla pory dnia (od godz. 6 do godz. 22);

$L_{Aeq N}$ — równoważnego poziomu dźwięku A, wyrażonego w decybelach [dB], dla pory nocy (od godz. 22 do godz. 6).

Hałas przemysłowy

Zagrożenie hałasem przemysłowym na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy występuje w bardzo ograniczonym stopniu. Źródła hałasu przemysłowego mają zasięg lokalny najczęściej ograniczony do terenu własnego i nie powodują znaczącego pogorszenia klimatu akustycznego na terenach sąsiednich. Faktyczna skala problemu hałasu może być jednak inna gdyż nie wszystkie przypadki naruszeń w zakresie przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu są zgłaszane.

Zagrożenie hałasem przemysłowym ulega stale zmniejszeniu, co wiązać należy z przebiegającym procesem restrukturyzacji gospodarki. Zmiany te uznać można za właściwe między innymi z powodu stosowania urządzeń i maszyn o niskim stopniu uciążliwości akustycznej oraz funkcjonującym zasadom procedur lokalizacyjnych i systemowi ocen oddziaływania na środowisko. Również stosowanie środków przymusu administracyjnego w przypadku obiektów szczególnie uciążliwych, mobilizuje do realizacji programów eliminujących nadmierną emisję hałasu.

Na terenie gminy występuje wiele podmiotów gospodarczych, z których większość stanowią firmy zajmujące się działalnością handlową i usługową, następnie przemysłowe i budowlane, a w dalszej kolejności firmy transportowe. Przeważająca ilość firm funkcjonuje w sektorze prywatnym. Głównie są to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Na hałas przemysłowy mają wpływ wszelkie źródła hałasu znajdujące się na terenie zakładu przemysłowego, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Punktowymi źródłami hałasu są np.: czerpnie powietrza, wentylatory, sprężarki, itp. usytuowane na zewnątrz budynków zaś źródłem hałasu wtórnego są obiekty budowlane (np. hale produkcyjne), w których hałas pochodzący od pracy maszyn i urządzeń emitowany jest do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi.

Hałas drogowy

Zgodnie z obowiązującym obecnie ustawodawstwem powiat myszkowski nie kwalifikuje się do opracowania powiatowej mapy akustycznej. Na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy obserwuje się jednak zjawisko rozszerzenia się terenów zagrożonych akustycznie przez ruch samochodowy. Dotyczy to głównie drogi krajowej DK-1. Ponadto sieć drogową w gminie tworzą drogi powiatowe i gminne o mniejszym natężeniu hałasu. Stan dróg jest bardzo zróżnicowany - od dobrych po bardzo zniszczone.

Struktura ruchu i jego natężenie, prędkość i płynność jazdy, rodzaj i jakość nawierzchni drogowej wpływają w sposób istotny na poziom hałasu drogowego w środowisku. Najczęstszą przyczyną nadmiernej emisji hałasu do środowiska jest eksploatacja hałaśliwych pojazdów o przestarzałych konstrukcjach. Obecnie mamy do czynienia z silnym rozwojem motoryzacji. Konsekwencją tego jest:

- stały wzrost natężenia ruchu,
- nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny,
- dekapitalizacja zasobów drogowej infrastruktury komunikacyjnej,
- rozciąganie się godzin szczytu komunikacyjnego,
- stały wzrost uciążliwości hałasu i drgań wywołanych przez ruch uliczny.

Obecnie wzdłuż dróg (zwłaszcza nowych lub remontowanych) coraz częściej budowane są ekrany akustyczne. Są one jednym z najbardziej skutecznych i ekonomicznych sposobów na zmniejszenie poziomu hałasu. Stosuje się je do ochrony przed hałasem komunikacyjnym, dobiegającym z arterii drogowych o znacznym natężeniu ruchu (autostrady, drogi szybkiego ruchu, drogi krajowe, wojewódzkie, a nawet lokalne). Mają zastosowanie szczególnie w miastach, gdzie istnieje rozbudowana sieć komunikacyjna. Dzięki dźwiękochłonnym właściwościom dokuczliwy i uciążliwy hałas zostaje zaabsorbowany i rozproszony wewnątrz ekranu.

Wyniki badań akustycznych wykonanych w roku 2012, w bezpośrednim sąsiedztwie badanych odcinków dróg Gminy i Miasta Koziegłowy, przy których zlokalizowane są budynki mieszkalne, interpretowane wg nowych norm obowiązujących po wprowadzeniu nowych przepisów (tab. 14), wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego zarówno w dzień jak i w porach nocnych:

- dla punktu RB1 – Koziegłowy, droga wojewódzka (DW 789), rejon pl. St. Moniuszki, od ul. Kościuszki do skrzyżowania z Drogą Krajową DK1, 900 m
 - przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{DWN}^{7d}$ o 3,0 dB
 - przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_N^{7n}$ o 3,8 dB
 - przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{Aeq D}$ o 5,6 dB
 - przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{Aeq N}$ o 8,1 dB
- dla punktu RB2 – Koziegłowy rejon ul. Woźnickiej, od skrzyżowania z Drogą Krajową DK1 do granicy gminy, 3800 m
 - przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{DWN}^{7d}$ o 6,8 dB
 - przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_N^{7n}$ o 5,0 dB
 - przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{Aeq D}$ o 6,8 dB
 - przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{Aeq N}$ o 8,9 dB

Reasumując, ocena powyższa odzwierciedla sytuację akustyczną środowiska z badanego okresu 2012 roku (w następnych latach badań nie wykonywano), przy konkretnej topografii terenu, istniejącej zabudowie mieszkaniowej, rejestrowanych natężeniach ruchu pojazdów i z uwzględnieniem panujących wówczas warunków meteorologicznych w Koziegłowach. Udokumentowane powyżej uciążliwości hałasowe powodowane ruchem pojazdów na badanej drodze gminy Koziegłowy w 2012 r. dają podstawę do programowania zadań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, prowadzenia planowych i doraźnych działań organizacyjnych i technicznych oraz prawidłowego podejmowania decyzji w sprawie wykorzystania terenów na cele inwestycyjne (procedury lokalizacyjne) oraz właściwego zagospodarowania przestrzennego terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie uciążliwych dróg.

Planowanie przestrzenne, a emisja hałasu

Planowanie przestrzenne jest podstawowym narzędziem zrównoważonego rozwoju poszczególnych obszarów w skali całego kraju oraz szczególnie w skali lokalnej. Zgodnie z zasadami prowadzenia polityki ekologicznej samorządów lokalnych, celem działań planistycznych jest takie gospodarowanie przestrzenią, które zapewni równowagę pomiędzy wymogami ochrony środowiska a interesami mieszkańców, samorządów i państwa. Podstawowym dokumentem planistycznym szczebla gminnego jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Wśród uwarunkowań rozwoju przestrzennego ważne miejsce zajmują uwarunkowania środowiskowe, określające wpływ czynników środowiskowych na możliwości i kierunki rozwoju przestrzennego. Dlatego kształtowanie lokalnego klimatu akustycznego jest możliwe właśnie na poziomie studium. Rozsądnie podejmowane decyzje pozwalają zapewnić mieszkańcom przyjazny klimat akustyczny. Dokumentem stanowiącym podstawę prawną do wydawania decyzji o zagospodarowaniu terenu są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jako akt prawa miejscowego pełni funkcje regulacyjną, ustanawiając przeznaczenie terenu pod określone cele, mając na uwadze zasady rozwoju zrównoważonego i godząc interesy publiczne z punktu widzenia samorządu z indywidualnymi potrzebami mieszkańców.

Wprowadzenie przez gminę zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego sprzyjających ograniczaniu zagrożenia środowiska hałasem (np. ustalenie odpowiednio odległej nieprzekraczalnej linii zabudowy od dróg i innych obiektów emisji hałasu) pomoże wskazać tereny o potencjalnych konfliktach akustycznych w przyszłości.

3.6. Pola elektromagnetyczne

W polskim prawie ochrona przed polami elektroenergetycznymi została ujęta w ustawie Prawo ochrony środowiska. Zapewnienie najlepszego stanu środowiska powinno być realizowane poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub, co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z dnia 14 listopada 2003 r.) określa:

- dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla:
 - terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
 - miejsc dostępnych dla ludności,
- zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko,
- metody sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych,
- metody wyznaczania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Utrzymana została zasada, zgodnie z którą nie normuje się dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych tam gdzie przebywanie ludzi nie będzie miało miejsca. Rozporządzenie określa również zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określone zostaną parametry fizyczne, charakteryzujące oddziaływanie tych pól na środowisko, także zakres i sposób prowadzenia badań pól elektromagnetycznych.

Tabela 16. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych

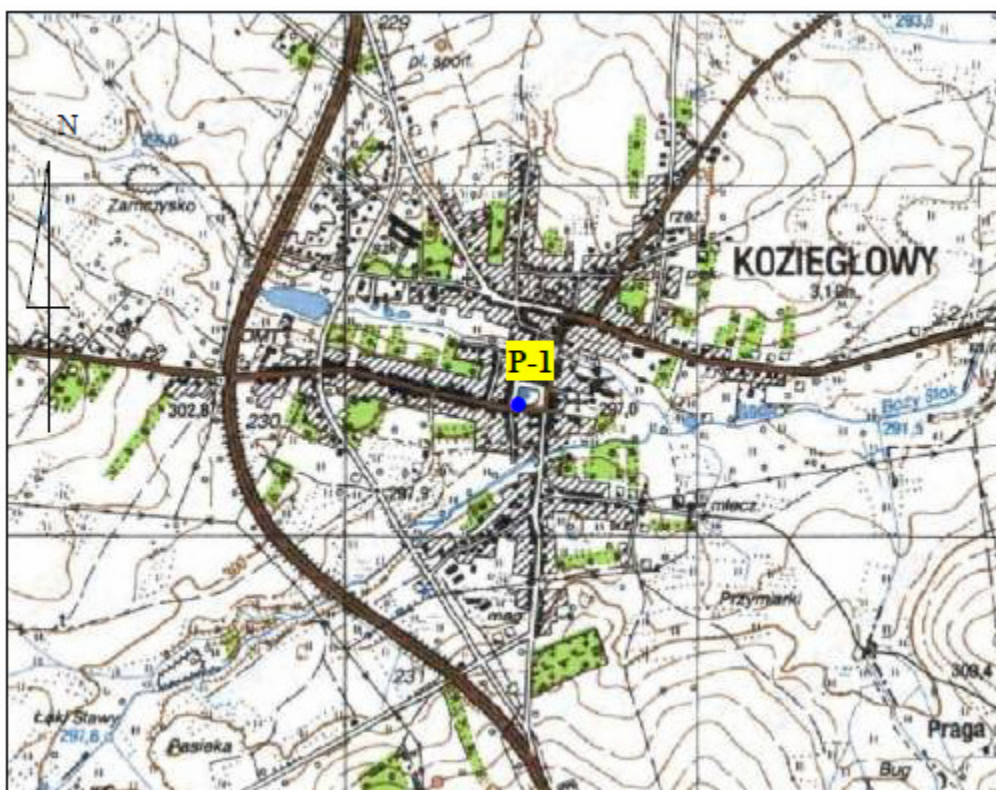
Zakres częstotliwości promieniowania	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Pola stałe	16kV/m	8 kA/m	-
Pola 50 HZ	*10 kV/m	80 A/m	-
0,001 – 0,1 MHz	100 V/m	10 A/m	-
0,1 – 10 MHz	20 V/m	2 A/m	-
10 – 300 MHz	7V/m		
0,3 – 300 GHz	-	-	0,1 W/m ²

* na obszarach zabudowy mieszkalnej, lokalizacji szpitali, żłobków, przedszkoli, internatów – 1 kV/m

W 2015 roku kontynuowano drugi cykl pomiarowy PEM, dokonując pomiarów w wytypowanych punktach w województwie. W każdym punkcie pomiary wykonywano raz w roku kalendarzowym. Badania prowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2007 r., Nr 221 poz. 1645). Rozporządzenie wskazuje na prowadzenie badań w zakresie natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości od 3MHz do 3000MHz (3GHz), dla której dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych wynosi 7 V/m. Z przeprowadzonych w 2015 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach badań wynika, iż w żadnym z badanych punktów na terenie powiatu myszkowskiego nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Tabela 17. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy w 2015 roku (źródło: WIOŚ Katowice, 2016)

Nr p.p.	Lokalizacja punktu/współrzędne geograficzne	Data pomiaru	Wartość średnia [V/m]
P-1	Koziegłowy - Plac Moniuszki N 50°35'52.5" E 19°09'42.8"	28.05.2015	0,17

Rys 3. Lokalizacja punktu pomiarowego natężenia promieniowania elektromagnetycznego (P-1) na terenie miasta Koziegłowy (źródło: WIOŚ Katowice, 2016).

Średnia wartość arytmetyczna skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w zakresie częstotliwości 100kHz – 3 GHz, w punkcie pomiarowym w mieście Koziegłowy w roku 2015 wyniosła 0,17 V/m. Wartość dopuszczalna nie została przekroczona z bardzo dużym marginesem bezpieczeństwa (wartość dopuszczalna 7 V/m).

3.7. Gospodarka odpadami

Odpady mogą w znaczący sposób wpływać na stan środowiska naturalnego. Jednym z podstawowych celów nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce jest osiągnięcie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie. Zgodnie z nowymi uregulowaniami prawnymi, od 2013 r. gospodarką odpadami komunalnymi zajmują się gminy które stały się posiadaczem tych odpadów lub związki gmin.

Gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie Gminy i Miasta Kozięglowy prowadzi na mocy nowych uregulowań prawnych bezpośrednio gmina. Zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych na terenie Gminy i Miasta Kozięglowy objętych jest aktualnie 100% mieszkańców.

Szczegółowe informacje na temat gospodarki odpadami dostępne są w wojewódzkiej bazie danych o odpadach (Wojewódzki System Odpadowy - WSO). Źródłem informacji o odpadach komunalnych są sprawozdania z gospodarowania odpadami składane corocznie do Marszałka Województwa Śląskiego. Informacje o odpadach zamieszczane są również w publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego (GUS).

Odpady komunalne powstają przede wszystkim w gospodarstwach domowych oraz w obiektach infrastruktury, takich jak: handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, szkolnictwo, targowiska, zakłady produkcyjne w części socjalnej i inne. Ilość wytwarzanych odpadów, jak również zawartość poszczególnych frakcji jest ściśle związana z miejscem powstawania tych odpadów (gospodarstwa domowe, obiekty infrastruktury, inne) oraz rodzajem obszaru, na którym powstają (teren miejski lub wiejski). Zgodnie z podanymi w KPGO 2014 wskaźnikami wytwarzania odpadów na jednego mieszkańca w zależności od miejsca zamieszkania przyjmuje się, że jeden mieszkaniec terenów wiejskich wytwarza rocznie średnio 238 kg odpadów komunalnych, mieszkaniec małego miasta (poniżej 50 tys. osób) 352 kg tego rodzaju odpadów. Zatem całkowita potencjalna masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy i Miasta Kozięglowy w 2014 r. powinna kształtować się na poziomie ok. 2837,2 Mg na terenach wiejskich i 869,1 w mieście (łącznie 3706,3 Mg/rok). Jak wynika ze sprawozdania gminy z 2014 r. z terenu gminy odebrano odpowiednio 2 230,5 Mg oraz 592,6 Mg zmieszanych odpadów komunalnych (łącznie 2823,1 Mg). W porównaniu z poprzednimi latami (rok 2011 - 1545,97 Mg, 2012 - 1855,7 Mg, 2013 - 2758,76 Mg) nastąpił wyraźny wzrost odbierania odpadów komunalnych. Jedną z przyczyn tej sytuacji jest z pewnością objęcie wszystkich gospodarstw obowiązkowymi opłatami zależnymi od ilości osób zameldowanych w gospodarstwie.

Jednak dalej występuje znaczny rozdzźwięk pomiędzy ilością odpadów odebranych a wyliczonych na podstawie wskaźników, co może wynikać m.in. ze spalania niektórych odpadów w kotłowniach domowych. Całość odebranych odpadów została przekazana do instalacji zlokalizowanych poza terenem gminy.

Do roku 2016 na terenie gminy nie było stałych punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W sierpniu 2016 r. Urząd Gminy i Miasta Kozięglowy uruchomił stacjonarny Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Kozięglowach przy ul. Żareckiej 115 (teren przed oczyszczalnią ścieków), czynny w każdy trzeci wtorek miesiąca w godzinach od 8.00 do godz. 16.00 lub w następnym dniu roboczym w przypadku wystąpienia święta. Szczegółowe zasady funkcjonowania PSZOK reguluje Zarządzenie nr 68/2016 z dnia 01.08.2016r. Burmistrza Gminy i Miasta Kozięglowy w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Kozięglowach przy ul. Żareckiej 115. Formalnym nadzorem obiektu zajmuje się Referat Gospodarki Gruntami, Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska UGiM Kozięglowy.

Poniżej zestawiono osiągnięte przez Gminę i Miasto Kozięglowy rzeczywiste poziomy w zakresie gospodarowania odpadami w 2015 roku (źródło: Urząd Miasta i Gminy Kozięglowy – dane sprawozdawcze za rok 2015).

Tabela 18. Masa odebranych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 z obszaru Gminy i Miasta Koziegłowy w roku 2015 [Mg], (źródło - sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami za 2015 r.)

GMINA	Masa odebranych odpadów o kodzie: 20 03 01 (Niesegregowanych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg])	Masa odpadów o kodzie: 20 03 01 poddanych składowaniu [Mg]	Masa odpadów o kodzie: 20 03 01 poddanych innym niż składowanie procesom przetwarzania [Mg]	Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zebranych selektywnie [Mg]	Osiągnięty poziom redukcji masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania [%]	Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia frakcji odp. komunalnych: papieru, metali, tw. szt., szkła [%]
Koziegłowy obszar miejski	539,1	0	539,1	55,3	0	21,7
Koziegłowy obszar wiejski	2 333,6	0	2 333,6			
Razem	2 872,7	0	2 872,7			

Tabela 19. Łączna masa odebranych odpadów komunalnych poszczególnych rodzajów z obszaru Gminy i Miasta Koziegłowy w roku 2015 [Mg], (źródło - sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami za 2015 r.)

Kod odpadów	15 01 01	15 01 02	15 01 04	20 03 07	15 01 07
Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Opakowania z papieru i tektury	Opakowania z tworzyw sztucznych	Opakowania z metali	Odpady wielkogabarytowe	Opakowania ze szkła
Koziegłowy	20,05	221,4	4,2	19,4	224,4

(-) - brak danych

Tabela 20. Masa odpadów komunalnych zbieranych selektywnie z terenu Gminy i Miasta Koziegłowy w roku 2015 [Mg], (źródło - sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami za 2015 r.)

Kod odpadów	15 01 01	15 01 02	15 01 04	15 01 06	15 01 07
Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Opakowania z papieru i tektury	Opakowania z tworzyw sztucznych	Opakowania z metali	Zmieszane odpady opakowaniowe	Opakowania ze szkła
Koziegłowy	20,05	208,7	4,2	-	224,4

(-) - brak danych

Tabela 21. Masa odpadów komunalnych zbieranych selektywnie poddanych recyklingowi z terenu Gminy i Miasta Koziegłowy w roku 2015 [Mg], (źródło - sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami za 2015 r.)

Kod odpadów	15 01 01	15 01 02	15 01 04	15 01 06	15 01 07	20 01 01
Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Opakowania z papieru i tektury	Opakowania z tworzyw sztucznych	Opakowania z metali	Zmieszane odpady opakowan.	Opakowania ze szkła	Papier i tektura
Koziegłowy	20,0	55,0	4,2	-	183,2	-

(-) - brak danych

Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach aktywnie uczestniczy w usuwaniu wyrobów zawierających azbest z terenu posesji prywatnych. Poniżej w tabeli 22 zestawiono dane na temat ilości wyrobów zawierających azbest, usuniętych z terenu Gminy i Miasta Koziegłowy do końca roku 2015.

Tabela 22. Zestawienie ilości usuniętych odpadów zawierających azbest z terenu Gminy i Miasta Koziegłowy w latach 2009 - 2015

Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy 2723,2 [Mg]	Ilość usuniętych odpadów azbestowych [Mg]						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	44,04	11,64	31,29	29,40	47,03	35,55	21,35
Ilość pozostałych wyrobów zawierających azbest							
	2679,16	2667,52	2636,23	2606,82	2580,29	2544,74	2523,39

Źródło: Dane UGiM Koziegłowy

3.8. Zagrożenie poważnymi awariami

Przez poważną awarię wg art. 3 pkt. 23 ustawy Prawo ochrony środowiska rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Zgodnie z art. 243 ww. ustawy - ochrona środowiska przed poważną awarią oznacza zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczanie jej skutków dla ludzi i środowiska. Na negatywne skutki awarii narażone są: powierzchnia ziemi, grunt, wody gruntowe, podziemne i powierzchniowe, powietrze oraz zdrowie i życie ludzi. Zapobieganie zagrożeniom polega na ochronie wód podziemnych, ujęć wody i innych obszarów poprzez izolowanie projektowanych obiektów do podłoża, odbieraniu wód opadowych poprzez szczelny system odprowadzania ścieków deszczowych oraz odpowiednie planowanie przeciwdziałania sytuacjom awaryjnym na wszystkich szczeblach administracji rządowej i samorządowej. Główne zadania związane z prowadzeniem spraw związanych z przeciwdziałaniem wystąpienia poważnej awarii należą do Państwowej Straży Pożarnej (PSP) oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Działania prewencyjne oraz ewidencjonowanie zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii przyczynia się do przewidywania zagrożeń wynikających z wystąpienia poważnej awarii. Na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy nie występują zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii.

W okresie 2012-2015 r. nie odnotowano na terenie gminy zdarzeń z substancjami chemicznymi mogącymi spowodować skażenia ziemi jak i powietrza. Potencjalnym zagrożeniem lokalnym, mogą być substancje niebezpieczne zgromadzone przez przedsiębiorstwa które wykorzystują te substancje w procesach technologicznych. Działania prewencyjne polegają na systematycznej kontroli w/w zakładów przez Straż Pożarną. Zagrożenie poważną awarią może wynikać również z przewożenia substancji niebezpiecznych. W efekcie awarii autocystern skażeniu może ulec teren przyległy do drogi, a przy większej skali substancje niebezpieczne mogą dostać się do wód powierzchniowych lub infiltrować w głąb podłoża. Na terenie gminy największym potencjalnym zagrożeniem dla środowiska w tym zakresie jest odcinek tranzytowej drogi krajowej DK-1. Nadzór nad przewozem drogowym towarów niebezpiecznych sprawuje minister właściwy do spraw transportu. Szczegółowe przepisy dot. przewozu substancji niebezpiecznych zawarte są w Ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz.U. z 2011 r. nr 227 poz. 1367 ze zmianami).

3.9. Odnawialne źródła energii

Odnawialne źródła energii to źródła wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych. Do energii wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii zalicza się, niezależnie od parametrów technicznych źródła, energię elektryczną lub ciepło pochodzące ze źródeł odnawialnych, w szczególności z:

- elektrowni wodnych,
- elektrowni wiatrowych,
- źródeł wytwarzających energię z biomasy,
- źródeł wytwarzających energię z biogazu,
- słonecznych ogniw fotowoltaicznych,
- słonecznych kolektorów do produkcji ciepła,
- źródeł geotermicznych,
- ciepła gruntu, środowiska wodnego oraz powietrza w systemach z pompą ciepła.

W Gminie i Mieście Koziegłowy istnieją umiarkowanie dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Energia słoneczna zaczyna być obecnie wykorzystywana coraz częściej zarówno w obiektach gminnych jak i przez indywidualnych inwestorów. Dodatkowym bodźcem do tego może być system subwencji dla osób chcących zmienić źródło ogrzewania na bardziej ekologiczne, wykorzystujące nowoczesne technologie.

Na obszarze gminy możliwe do pozyskania są również zasoby energii ze źródeł niskotemperaturowych (grunt, powietrze, środowisko wodne), które to w systemach z pompą ciepła stanowią tzw. dolne źródło. Są to jednak inwestycje kosztowne zwracające się dopiero w dłuższym okresie czasu. Także i tu ważnym bodźcem do stosowania tych technologii mogą być programy wsparcia finansowego i odpowiednia pomoc w wyborze właściwego rozwiązania technicznego.

3.10. Środowisko przyrodnicze gminy

Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy i miasta Koziegłowy znajduje się jeden rezerwat przyrody - „Cisy” w Hucie Szklanej oraz 5 pomników przyrody. Rezerwat Przyrody „Cisy” w Hucie Starej utworzony został w 1957 roku. Zajmuje powierzchnię 2,07 ha i chroni naturalne środowisko cisa w lesie mieszanym z udziałem sosny pospolitej, świerka pospolitego, olszy czarnej i dębu bezszypułkowego. W 1988 roku zidentyfikowano ok. 80 okazów cisa pospolitego w wieku ok. 90 lat. Pomniki przyrody na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy:

- Leśnictwo Lgota, oddz. 291g - 2 dęby szypułkowe - nr 10/37 - 1998
- Postęp - 3 dęby szypułkowe - nr 10/319 - 1998

Na terenie gminy i miasta Koziegłowy nie wyznaczono jeszcze żadnych obszarów europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000.

Szata roślinna i świat zwierzęcy

Poza ochroną cennych przyrodniczo obiektów i obszarów ustawa o ochronie przyrody przewiduje również ochronę gatunkową dla elementów flory i fauny, których listę zawierają odpowiednie rozporządzenia Ministra właściwego do spraw środowiska. Celem tej ochrony jest zabezpieczenie dziko występujących roślin lub zwierząt oraz ich siedlisk, a w szczególności gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, jak też zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Na terenie gminy nie przeprowadzano szczegółowej inwentaryzacji zasobów rzadkich, bądź chronionych gatunków roślin i zwierząt, tym nie mniej należy spodziewać się tutaj występowania takich gatunków jak cis pospolity - *Taxus baccata* L., kalina koralowa - *Viburnum opulus* L., kocanki piaskowe - *Chelidonium majus* L., konwalia majowa - *Convallaria majalis* L., kopytnik pospolity - *Asarum europaeum* L., kruszyna pospolita - *Frangula alnus* Mill., krusznik szerokolistny - *Epipactis helleborine* (L.) Crantz, kukułka szerokolistna - *Dactylorhiza majalis* (Rchb.), pierwiosnek lekarski - *Primula veris* L., widłak goździsty - *Lycopodium clavatum* L. i wawrzynek wilczczyko - *Daphne mezereum* L.

Spośród zwierząt na terenie gminy powinny występować następujące gatunki zwierząt chronionych (obecność odpowiednich siedlisk, występowanie w gminach ościennych).

- Płazy i gady: Traszka grzebieniasta - *Triturus cristatus* (Laur.); Kumak nizinny - *Bombina bombina* (L.); Ropucha szara- *Bufo bufo* L.; Jaszczurka zwinka – *Lacerta agilis* (L.), jaszczurka żyworodna — *Lacerta vivipara* (L.), padalec – *Anguis fragilis* (L.)
- Ptaki: Błotniak stawowy - *Circus aeruginosus* (L.); Bocian biały - *Ciconia ciconia* (L.); Cyraneczek - *Anas crecca* (L.); Czapla siwa - *Ardea cinerea* (L.); Czernica - *Aythya fuligula* (L.); Dzieciol duży - *Dendrocopos major* (L.); Dzieciol średni - *Dendrocopos medius* (L.); Dzieciol zielony - *Picus viridis* L.; Dzieciotek - *Dendrocopos minor* (L.); Gil - *Pyrrhula pyrrhula* (L.); Grzywacz - *Columba palumbus* L.; Kopciuszek - *Phoenicurus phoenicurus* (Gm.); Kowalik - *Sitta europaea* (L.); Kukułka - *Cuculus canorus* (L.); Łozówka - *Acrocephalus palustris* (Bechst.); Myszolów zwyczajny - *Buteo buteo* (L.); Pełzacz ogrodowy - *Certhia brachydactyla* (L.); Perkoz dwuczuby - *Podiceps cristatus* (L.); Perkoz zauszniak - *Podiceps nigricollis* (L.); Płomykówka - *Tyto alba* (Scop.); Pójdźka - *Athene noctua* (Scop.); Pustułka - *Falco tinnunculus* L.; Raniuszek - *Aegithalos caudatus* (L.); Rokitniczek - *Acrocephalus schoenobaenus* (L.); Rybitwa czarna - *Chlidonias nigra* (L.); Słowiak szary - *Luscinia luscinia* L.; Szczygieł - *Carduelis carduelis* (L.); Trzciniak - *Acrocephalus arundinaceus* (L.); Wilga - *Oriolus oriolus* (L.).
- Ssaki: Gronostaj - *Mustela erminea* (L.); Łasica - *Mustela nivalis* (L.); Wiewiórka pospolita - *Sciurus vulgaris* (L.)

Gospodarka leśna

W 2015 roku poziom lesistości Gminy i Miasta Koziegłowy wynosił ok. 19,9%. Wyższy poziom lesistości występuje na terenach wiejskich (20,8%), a niższy w mieście Koziegłowy (15,3%). Wskaźnik lesistości gminy pozostaje praktycznie na tym samym poziomie od roku 2002, kiedy to wynosił 19,5 %. Lasy i grunty leśne w gminie zajmują ok. 3170 ha. W Lasach Państwowych prowadzona jest gospodarka leśna na powierzchni około 2547 ha, a powierzchnia lasów prywatnych w gminie wynosi obecnie ok. 700 ha (dane GUS – stan na rok 2015).

Na terenie lasów kumulują się różne negatywne zjawiska pochodzenia biotycznego i antropogenicznego, wpływające na ogólne osłabienie istniejących drzewostanów i całych ekosystemów leśnych. Spośród typowych form degeneracyjnych lasu, definiowanych w typologii leśnej:

- neofityzacja, czyli wprowadzenie do drzewostanów gatunków obcych, introdukowanych;
- monotypizacja, czyli uproszczenie struktury warstwowej drzewostanów i ich ujednolicenie gatunkowe i wiekowe.

Spośród czynników biotycznych wpływających degradująco na stan lasów, szczególną rolę odgrywają szkody wyrządzane przez zwierzyne. Formą przeciwdziałania tej tendencji jest zalecanie zwiększenia naturalnej bazy żerowej dla zwierzyny poprzez zagospodarowanie łąk śródleśnych i zakładanie poletek zgrzyzowych, a także tradycyjne metody palikowania i osłaniania pojedynczych sadzonek oraz groduzenia upraw.

W zakresie czynników abiotycznych, kompleksy leśne z terenu gminy znajdują się w zasięgu negatywnego oddziaływania emitorów lokalnych jak również zlokalizowanych poza granicami gminy, szczególnie w sąsiednich ośrodkach przemysłowych takich jak Częstochowa czy Śląsk. Dominacja w drzewostanie monokultur sosnowych mało odpornych na zanieczyszczenia przyspiesza proces degradacji lasów.

3.11. Główne zagrożenia i szanse dla środowiska na obszarze gminy – analiza SWOT

Według danych Rocznika Statystycznego GUS, w powiecie myszkowskim a tym samym w Gminie i Mieście Koziegłowy, nastąpił w ostatnich latach spadek ilości zanieczyszczeń pyłowych i gazowych wprowadzanych do powietrza. Wynika to z ogólnie niewielkiego uprzemysłowienia, z zastosowania urządzeń do redukcji zanieczyszczeń oraz z redukcji działalności gospodarczej w gałęziach będących dotąd głównymi producentami zanieczyszczeń powietrza. Zagrożenie jakości powietrza wynika jednak z wzrastającego natężenia transportu samochodowego na szlakach przebiegających przez gminę i powiat (szczególnie DK-1). Wielkość emisji z komunikacji zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz od rodzaju stosowanego paliwa.

Wody powierzchniowe w gminie w ocenie ogólnej, mieszczą się w grupie wód klas średnich (klasa II i III w pięcioklasowej skali ocen), bez zauważalnej na przestrzeni ostatnich 4 lat tendencji do poprawy lub pogorszenia. Praktycznie, w okresie ostatnich lat niewiele poprawił się stan sieci

kanalizacyjnej na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy), co bezpośrednio przekłada się na utrzymywanie się zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych. Wody podziemne eksploatowane w gminie dla celów zaopatrzenia ludności posiadają dobrą jakość i zasoby wystarczające do zaopatrzenia gminy.

Obecnie na terenie gminy nie ma wystarczającej ilości stałych punktów państwowego monitoringu jakości większości komponentów środowiska co jest zdecydowanie niekorzystne dla możliwości uzyskania rzetelnych informacji o środowisku i tym samym zaplanowania działań naprawczych. Pomiary wykonywane są najczęściej doraźnie, w związku z prowadzonymi kontrolami podmiotów gospodarczych. Przykładowo pomiary hałasu drogowego prowadzono ostatnio w 2012 r. jedynie w dwóch punktach na terenie gminy. Wykazały one przekroczenia dopuszczalnych wartości zarówno dla pory dnia jak i nocy. Obecnie na skutek wzrostu natężenia ruchu pojazdów wzrasta również zagrożenie hałasem w strefach oddziaływania drogi krajowej DK-1 i dróg wojewódzkich jak również powiatowych. Zakres prowadzonego monitoringu jest niewystarczający.

Z przeprowadzonych w 2015 r. badań pól elektromagnetycznych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach wynika, iż w żadnym z badanych punktów na terenie powiatu myszkowskiego (w tym w mieście Koziegłowy) nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów. Ilość punktów pomiarowych i częstotliwość badań są jednak zbyt małe.

Analiza stanu środowiska na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy przeprowadzona w oparciu o zebrane informacje oraz wyniki z badań wykonywanych głównie przez WIOŚ i opublikowanych do roku 2015, oraz analiza informacji o stanie działań w zakresie ochrony środowiska przekazanych przez służby gminne i inne instytucje z terenu powiatu i gminy, pozwala wyciągnąć wnioski, że w dalszym ciągu do najistotniejszych problemów gminy w zakresie ochrony środowiska należy zaliczyć:

- nienajlepszy stan jakości wód powierzchniowych,
- znaczne braki w pokryciu terenu siecią kanalizacyjną przy dobrym pokryciu siecią wodociągową,
- emisja zanieczyszczeń do powietrza z lokalnych źródeł - szczególnie tzw. niska emisja,
- napływ zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z aglomeracji sąsiednich,
- wzrastające zagrożenie hałasem komunikacyjnym.

Konsekwentna realizacja przyjętych w programie celów i kierunków interwencji, szczególnie w zakresie poprawy stanu ekologicznego najbardziej zagrożonych obszarów środowiska, może przynieść poprawę zagrożonych komponentów środowiska (szczególnie wody i powietrza) w kilkuletniej perspektywie czasowej i powinna w dalszym ciągu stanowić podstawę planowania szczegółowych zadań i nakładów finansowych związanych z ochroną środowiska w Gminie i Mieście Koziegłowy.

Poniżej w syntetycznej, tabelarycznej formie przeprowadzono na podstawie stwierdzonego, aktualnego stanu środowiska, analizę SWOT dla wskazania najważniejszych mocnych oraz słabych stron dla każdego z przyszłych obszarów interwencji ze wskazaniem najważniejszych szans i zagrożeń dla środowiska wynikających z realnych uwarunkowań obecnych na terenie gminy jak i uwarunkowań zewnętrznych.

1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– opracowany PGN, – systematyczna modernizacja i remonty nawierzchni dróg gminnych, – przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych w obiektach gminnych, – modernizacja oświetlenia ulicznego, – wprowadzenie nowych technologii niskoemisyjnych w zakładach produkcyjnych, – istniejąca sieć gazownicza, – usuwanie wyrobów azbestowych, – wymiana kotłowni indywidualnych, – umiarkowana lesistość gminy,	– brak sieci ciepłowniczej w mieście, – węgiel kamienny słabej jakości jako główne źródło energii cieplnej, – znikoma ilość instalacji OZE stosowanych na terenie gminy, – spalanie w piecach domowych odpadów,

Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– możliwości dofinansowania przez państwo i fundusze UE inwestycji OZE, – wzrastające koszty energii wymuszają działania zmniejszające jej zużycie, – konieczność respektowania wymogów UE odnośnie efektywności energetycznej, redukcji emisji oraz wzrostu wykorzystania OZE, – rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność,	– utrzymujący się trend wzrostu zużycia energii, – wysoki koszt inwestycji w OZE, – rosnąca ilość pojazdów na drogach, – emisja z ośrodków przemysłowych zlokalizowanych poza granicami gminy, – brak wystarczającego monitoringu jakości powietrza na terenie gminy,

2. PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIU HAŁASEM

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– rozproszona zabudowa mieszkaniowa z dala od źródeł hałasu na znacznym obszarze gminy, – modernizacja i remonty nawierzchni dróg gminnych,	– znaczne natężenie hałasu komunikacyjnego (droga krajowa DK-1), wzrost natężenia ruchu na pozostałych drogach,
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– popularyzacja w mediach „ecodrivingu” – rozwój w powiecie infrastruktury rowerowej, – korzystanie z komunikacji zbiorowej, – upowszechnienie idei wspólnych dojazdów do pracy, – produkcja cichszych samochodów - nowe technologie redukujące hałas,	– wzrost ruchu tranzytowego, – brak opracowanych map akustycznych dla odcinków dróg przebiegających przez teren gminy, – brak monitoringu hałasu komunikacyjnego w gminie, – zły stan techniczny pojazdów,

3. PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIU ZE STRONY PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– pomiary promieniowania elektromagnetycznego są przeprowadzane na terenie powiatu i gminy przez WIOŚ, wynik znacznie poniżej dopuszczalnej normy, – uwzględnianie w mpzp oddziaływania pól elektromagnetycznych,	– obecność na terenie gminy nadajników telefonii komórkowej (stacji bazowych),
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– obowiązek monitoringu PEM w ramach państwowego monitoringu środowiska,	– brak jednoznacznych ocen długofalowego wpływu na zdrowie telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne np. WiFi. – rozpowszechnienie i szybki rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne np. WiFi.

4. POPRAWA EFEKTYWNOŚCI GOSPODAROWANIA WODAMI

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– małe zbiorniki wodne służące celom rekreacyjnym, – znaczne zasoby dyspozycyjne wód podziemnych, – dobra jakość wód podziemnych,	– zagrożenie powodziowe występujące na terenach w dolinach rzecznych, – możliwość skażenia wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczenia komunalne i rolnicze, – brak dużych zbiorników retencyjnych,
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– dobre zaopatrzenie w dobrej jakości wodę z lokalnych ujęć podziemnych, – obserwowany wzrost zainteresowania w skali całego kraju problematyką gospodarowania wodami oraz wzrost świadomości ekologicznej.	– lokalne zagrożenie wystąpienia powodzi, – brak wystarczającego państwowego monitoringu wód podziemnych (1 punkt pomiarowy), – ograniczony monitoring wód powierzchniowych, – brak monitoringu osadów dennych w wodach stojących, – rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska powodzi i suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy oraz krótkie, nawalne opady.

5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– wybudowana nowa oczyszczalnia ścieków w gminie, – badania jakości wody w wodociągach publicznych wskazują dobrą jakość wody do spożycia,	– niewystarczające skanalizowanie gminy, – znaczna dysproporcja pomiędzy siecią wodociągową i kanalizacyjną, brak możliwości częstej kontroli funkcjonowania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków,
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– istnieją możliwości pozyskania dofinansowania na realizację inwestycji z zakresu budowy kanalizacji oraz wymianę zbiorników bezodpływowych na przydomowe oczyszczalnie tam gdzie jest to uzasadnione,	– analizy opłacalności inwestycji i techniczne warunki lokalizacyjne nie pozwalają ZUK w Koziegłowach na pokrycie całego terenu gminy siecią kanalizacji

6. OCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– lokalne odkrywkowe zakłady górnicze dają zatrudnienie mieszkańcom, – dostępność surowców z lokalnych kopalni odkrywkowych,	– przeobrażenia powierzchni terenu w związku z wydobywaniem kopalin, – eksploatacja złóż jest dodatkowo ograniczona względami ochrony środowiska,
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, – liczne prace badawcze gwarantujące odpowiednie rozpoznanie zasobów węgla na przyszłość,	– brak

7. OCHRONA GLEB

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– duże możliwości w zakresie zagospodarowania gleb słabych na cele zalesień, – występowanie dobrych, nieskażonych gleb nadających się do uprawy większości roślin,	– powiększający się areał odłogowanych gruntów rolnych związany z upadającym rolnictwem,
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– objęcie polskiego rolnictwa Wspólną Polityką Rolną UE (np. Dyrektywa Azotanowa), – w gminie istnieją dobre warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego z możliwością dofinansowania ze źródeł zewnętrznych,	– presja na odrolnienie gruntów ze strony zewnętrznych inwestorów,

8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– gospodarowanie odpadami komunalnymi prowadzi gmina, – brak składowiska odpadów komunalnych, – brak instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, – wzrastająca świadomość społeczna w zakresie konieczności ograniczania powstawania odpadów i ich segregacji	– dzikie „wysypiska” odpadów nie zostały całkowicie wyeliminowane,

Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi (nowelizacje ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach), – powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, – gmina nie musi inwestować w budowę na swoim terenie instalacji zagospodarowania odpadów	– brak wpływu gminy na efektywność przetwarzania odpadów komunalnych w RIPOK, – skala i problemowość wprowadzonych zmian w nowych przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadząca do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu,

9. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– umiarkowana lesistość gminy, – małe uprzemysłowienie gminy, gmina rolnicza, – możliwość zalesienia nieużytków, – bogactwo gatunków roślin i zwierząt, – korytarze ekologiczne w dolinach rzek,	– brak większych obszarów prawnie chronionych, – konieczna aktualizacja ekofizjograficzna gminy, – presja inwestorów na środowisko,
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– krajowy program zalesiania nieużytków, – ograniczanie emisji zanieczyszczeń transgranicznych, – rozwój turystyki pieszej i rowerowej, – promocja agroturystyki,	– transgraniczne zanieczyszczenia powietrza, – presja inwestorów na zajmowanie nowych terenów, – brak środków na inwestycje poprawiające stan zasobów przyrodniczych, – wzrastające zaniechanie dotychczasowego użytkowania rolnego,

10. PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM POWAŻNYMI AWARIAMI ORAZ NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– brak na terenie gminy zakładów o zwiększonym ryzyku bądź o dużym ryzyku wystąpienia awarii,	– możliwość wystąpienia awarii związanej z transportem materiałów niebezpiecznych, – zagrożenie powodzią,
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– rozwój przedsiębiorczości opartej na nieuciążliwych ekologicznie nowoczesnych technologiach, – możliwość wspierania projektów prośrodowiskowych przez programy i fundusze strukturalne Unii Europejskiej oraz krajowe fundusze celowe, – opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych, – opracowane zewnętrzne plany operacyjno-ratownicze przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej,	– tranzytowy transport materiałów niebezpiecznych (DK-1), – brak wydzielonych miejsc postoju dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne,

11. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– obserwowany wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, – akcje ekologiczne w szkołach, – wykwalifikowana kadra w gminie zajmująca się realizacją zadań w zakresie środowiska, –	– niedostateczny stopień świadomości ekologicznej społeczeństwa, – niski budżet gminy na działania edukacyjne,
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– możliwość wspierania projektów edukacyjnych przez programy i fundusze strukturalne Unii Europejskiej ,	– ogólna niska świadomość ekologiczna w skali kraju i regionu, – ciągły niedobór środków finansowych dla zadań ochrony środowiska,

4. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Cele strategiczne i kierunki interwencji programu ochrony środowiska wyznaczone w najważniejszych obszarach interwencji dla których stwierdzono konieczność podjęcia działań naprawczych, stanowią zbiór najważniejszych działań po osiągnięciu których, powinna nastąpić poprawa jakości poszczególnych elementów środowiska lub powinien zostać utrzymany obecny zadowalający jego stan. Na podstawie dokonanej analizy aktualnego stanu środowiska na terenie Gminy i Miasta Kozięglowy (rozdz. 2. oraz rozdz. 3. programu), wyznaczono nadrzędne cele ekologiczne którym przypisano główne kierunki działań (tzw. kierunki interwencji), służące do ich osiągnięcia. W ramach kierunków interwencji wyznaczono bardziej szczegółowe zadania ekologiczne do realizacji przez gminę podzielone na:

- **zadania własne gminy realizowane ze środków własnych budżetowych oraz pozabudżetowych gminy (w całości lub częściowo),**
- **zadania monitorowane przez gminę, a realizowane przez inne jednostki z własnych środków.**

Proponowane działania w większości mają charakter ciągły i powinny być realizowane aż do osiągnięcia założonego celu interwencji czyli osiągnięcia poprawy jakości środowiska. Wszystkie wyznaczone cele nadrzędne oraz kierunki działań i zadania, stanowią podstawę realizacji polityki ochrony środowiska Gminy i Miasta Kozięglowy. W celu objęcia działaniami wszystkich najistotniejszych obszarów środowiska cele nadrzędne programu zdefiniowano w trzech podstawowych grupach obszarów działań interwencyjnych:

- **działania o charakterze systemowym,**
- **działania dla ochrony zasobów przyrodniczych,**
- **działania dla poprawy jakości środowiska i zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego.**

Zdefiniowanym celom nadrzędnym, przewidzianym do realizacji w perspektywie średnioterminowej do roku 2023, przypisano wynikające z nich kierunki interwencji i zadania doraźne krótkoterminowe do realizacji w latach 2016 - 2019.

4.1. Priorytety polityki ochrony środowiska Gminy i Miasta Kozięglowy

Cele, kierunki działań i zadania wynikają bezpośrednio z potrzeb ochrony środowiska w Gminie i Mieście Kozięglowy popartych analizą stanu aktualnego (rozdz. 2 i 3 programu) oraz są zgodne z aktualnie obowiązującymi dokumentami strategicznymi państwa, założeniami obowiązującego aktualnie programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego i powiatu myszkowskiego (rozdz. 1.3 i 1.4 programu). Wyznaczone cele, kierunki interwencji i zadania ekologiczne, określają plan działań zmierzających do poprawy jakości wszystkich obszarów środowiska na terenie gminy.

Wybór celów nadrzędnych i wynikających z nich priorytetów polityki ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Kozięglowy, wynika w szczególności z priorytetów i zadań z zakresu ochrony środowiska wyszczególnionych w aktualnie obowiązujących dokumentach wyższego rzędu z których największe znaczenie posiadają:

- Strategia bezpieczeństwo energetyczne i środowisko – perspektywa do 2020 r.,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego,
- Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego,
- Strategia rozwoju powiatu myszkowskiego,
- Strategia rozwoju Gminy i Miasta Kozięglowy,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy i Miasta Kozięglowy.

Aktualizowany Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy uwzględnia również zapisy dotychczas obowiązującego Programu ochrony środowiska na lata 2012-2015, ponieważ niektóre problemy pozostają nadal aktualne a istotnym aspektem prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju jest ciągłość podejmowanych działań.

Przy wyznaczaniu priorytetów polityki środowiskowej gminy, kierowano się również następującymi uwarunkowaniami lokalnymi określającymi charakter i specyfikę Gminy i Miasta Koziegłowy:

- przemysłowo-rolniczy charakter gospodarki z wyraźnym udziałem lekkich gałęzi drobnego przemysłu, głównie przetwórczego i handlu,
- aktualny stan środowiska naturalnego i komfort życia mieszkańców,
- aktualna diagnoza zagrożeń środowiska na obszarze gminy z uwzględnieniem obszarów sąsiednich,
- perspektywy rozwoju rekreacyjno - turystycznego gminy,
- aktualny stopień realizacji przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu środowiska (na podstawie raportu z wykonania zadań programu w latach 2014-2015).

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu aktualnego środowiska, tendencji jego zmian, oraz na podstawie oceny zagrożeń środowiska i wynikających z tego potrzeb oraz możliwości rozwoju gospodarczego gminy, w „**Programie Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023**” przyjęto nadrzędny przewodni cel polityki ochrony środowiska Gminy i Miasta Koziegłowy: **„Dążenie do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego w celu zapewnienia wysokiej jakości środowiska”**

Polityka ochrony środowiska w gminie będzie realizowana zgodnie z przyjętymi nadrzędnymi strategiami ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego ze szczególnym uwzględnieniem następujących zasad:

1. Zasada likwidacji zdiagnozowanych lokalnych problemów w najważniejszych obszarach środowiska, którymi na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy są:
 - nienajlepszy stan jakości wód powierzchniowych,
 - znaczne braki w pokryciu terenu siecią kanalizacyjną przy dobrym pokryciu siecią wodociągową,
 - emisja zanieczyszczeń do powietrza z lokalnych źródeł - szczególnie tzw. niska emisja,
 - napływ zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z aglomeracji sąsiednich,
 - wzrastające zagrożenie hałasem komunikacyjnym.
2. Zasada prewencji czyli zapobiegania przyszłym problemom. Dla skutecznego przeciwdziałania potencjalnym problemom niezbędna jest szybka diagnoza możliwych zagrożeń środowiska i odpowiednio wczesne podjęcie prewencyjnych działań interwencyjnych już na etapie powstawania zagrożenia.
3. Zasada spójności. Zasada ta dotyczy konieczności zintegrowania rozpatrywania problemów rozwojowych z problemami ochrony środowiska.
4. Zasada oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych. Zasada ta zaleca prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie oszczędnego korzystania z nieodnawialnych zasobów oraz propagowanie oszczędnego korzystania z zasobów odnawialnych.
5. Zasada odpowiedzialności grup zadaniowych. Wdrażanie programu ochrony środowiska powinno być realizowane przy udziale wszystkich grup zadaniowych uczestniczących w programie, dla programu gminnego są to głównie: instytucje zarządzające zasobami środowiska, jednostki związane z lokalnym przemysłem, jednostki związane z usługami, organizacje pozarządowe.
6. Zasada regionalizmu. Zasada ta oznacza, że każdy region ma prawo do własnej polityki społeczno-gospodarczej i ekologicznej realizowanej jednak w ramach obowiązujących norm prawnych.

Program działań niezbędnych dla realizacji polityki środowiskowej powinien być określony poprzez wyznaczenie celów priorytetowych i zadań prowadzących do osiągnięcia poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska (obszarów interwencji):

- ochrona klimatu i jakości powietrza, adaptacja do zmian klimatu,
- przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- poprawa gospodarowania wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- ochrona gleb,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- ochrona zasobów przyrodniczych,
- zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- działania w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców,
- monitorowanie środowiska i skutków realizacji programu.

W szczególności, poprawa stanu środowiska gminy uzależniona będzie od poprawy stanu jego najważniejszych komponentów: powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, jakości zasobów przyrodniczych (wzrost lesistości gminy).

Natomiast na podniesienie komfortu życia mieszkańców składa się kilka dodatkowych czynników, które wzajemnie się uzupełniają, m.in.: poprawa warunków bytowych, poprawa jakości obsługi turystyki, rekreacji i wypoczynku, wzrost atrakcyjności środowiska przyrodniczego i krajobrazowego, ale również poprawa jakości wód, powietrza oraz zasobów leśnych.

Realizacja wyznaczonych celów, kierunków i zadań ekologicznych, w odniesieniu do konkretnych elementów środowiska, jest podstawą polityki ochrony środowiska samorządu gminnego i powinna prowadzić do jego zrównoważonego rozwoju.

Główne priorytety polityki środowiskowej Gminy i Miasta Koziegłowy w zakresie ochrony środowiska na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza, adaptacja do zmian klimatu

- ograniczanie niskiej emisji ze źródeł lokalnych oraz emisji ze źródeł komunikacyjnych,
- termomodernizacja budynków,
- dalsze wspieranie przedsięwzięć w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest,
- wdrożenie programu dofinansowania wymiany urządzeń grzewczych,
- kontrola palenisk w kotłowniach indywidualnych pod kątem spalania odpadów,
- wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- wdrażanie gminnego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN),
- propagowanie likwidacji lub modernizacji indywidualnych, małych kotłowni opalanych paliwem o niskiej jakości,
- promocja wykorzystania bardziej ekologicznych niż węgiel źródeł energii cieplnej,
- promocja i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- dążenie do usprawnienia komunikacji poprzez budowę nowych odcinków dróg, obwodnic, modernizację istniejących i budowę tras rowerowych.

2. Przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem.

- modernizacja nawierzchni dróg istniejących oraz budową nowych alternatywnych dróg i obwodnic,
- prowadzenie nasadzeń i odnowa zieleni izolacyjnej przy drogach,
- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (mpzp) terenów narażonych na hałas,
- podejmowanie działań organizacyjno-technicznych w celu ograniczania hałasu przemysłowego w przypadku jego wystąpienia.

3. Przeciwdziałanie zagrożeniu ze strony pól elektromagnetycznych

- współpraca ze służbami kontrolno-pomiarowymi w zakresie pól elektromagnetycznych,
- uwzględnianie potrzeby ochrony przed polami elektromagnetycznymi w gminnych planach zagospodarowania przestrzennego.

4. Poprawa gospodarowania wodami - gospodarka wodno-ściekowa.

- dążenie do eliminowania potencjalnych zagrożeń w postaci zrzutu nieoczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych do wód i do ziemi,
- budowa nowych oraz rozbudowa i modernizacja istniejących systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- objęcie kanalizacją sanitarną większości terenów gminy dotąd nieskanalizowanych,
- wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (przydomowych oczyszczalni ścieków) na terenach gdzie brak możliwości doprowadzenia kanalizacji,
- bieżąca kontrola, konserwacja i rekonstrukcja wałów i urządzeń melioracji podstawowej,
- likwidacja dzikich wysypisk odpadów,
- kontrolowanie posesji w zakresie prawidłowego funkcjonowania urządzeń do gromadzenia i oczyszczania ścieków.

5. Ochrona zasobów geologicznych

- uwzględnianie w gminnych planach zagospodarowania przestrzennego potrzeb ochrony przed zainwestowaniem terenów, na których występują perspektywiczne złoża surowców mineralnych.

6. Ochrona gleb

- uwzględnianie w gminnych planach zagospodarowania przestrzennego potrzeb ochrony przed zainwestowaniem terenów cennych rolniczo,
- działania w zakresie rekultywacji, rewitalizacji i zagospodarowania terenów po eksploatacji odkrywkowej,
- prowadzenie szkoleń dla rolników,
- monitorowanie stopnia zanieczyszczenia gleb,
- wykonanie okresowych badań jakości gleb,
- wdrażanie działań w zakresie upowszechniania Dobrych Praktyk Rolniczych,
- bieżąca likwidacja punktowych źródeł zanieczyszczenia gleb.

7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

- rozwijanie wprowadzonego systemu selektywnego zbierania odpadów,
- promocja działań zmierzających do ograniczania ilości odpadów u źródła,
- wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych dla mieszkańców, w zakresie promowania postaw proekologicznych w postępowaniu z odpadami, szczególnie w temacie ograniczenia ilości powstających odpadów oraz zjawiska nielegalnego spalania odpadów,
- bieżąca likwidacja dzikich wysypisk odpadów.

8. Ochrona i poprawa stanu ekologicznego zasobów przyrodniczych.

- promocja rozwoju aktywnych form turystyki rekreacyjnej połączonej z edukacją ekologiczną,
- rozbudowa infrastruktury turystycznej i edukacyjnej na terenach atrakcyjnych przyrodniczo,
- prowadzenie zrównoważonej gospodarki w lasach,
- kształtowanie polityki zagospodarowania przestrzennego respektującego wartości przyrodnicze i krajobrazowe,
- opracowanie i uwzględnianie roli opracowań ekofizjograficznych przy tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- kształtowanie właściwych postaw społeczeństwa wobec przyrody poprzez prowadzenie szkoleń i edukacji ekologicznej w zakresie ochrony przyrody i bioróżnorodności,
- promowanie istniejących form ochrony przyrody i innych miejsc cennych przyrodniczo, w tym tworzenie ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych,

- ochrona istniejących i zakładanie nowych terenów zielonych,
- zapewnienie dogodnych warunków organizacyjno-przestrzennych do rozwoju agroturystyki.
- wspieranie akcji dokarmiania zwierząt dziko żyjących.

9. Przeciwdziałanie zagrożeniom poważnymi awariami i nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska

- stałe podnoszenie sprawności gminnego systemu zarządzania i reagowania kryzysowego,
- wdrożenie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi.

10. Działania w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców

- organizowanie konkursów i akcji promujących racjonalne korzystanie ze środowiska,
- wdrażanie programów edukacji ekologicznej w szkołach gminnych,
- edukacja mieszkańców w zakresie oszczędnego korzystania z komponentów środowiska, w tym ograniczania ilości odpadów komunalnych,
- działania dla tworzenia i rozbudowy ścieżek ekologicznych pieszych i rowerowych,
- propagowanie wykorzystania systemów energii odnawialnej,
- prowadzenie kampanii informacyjnych.

11. Monitoring środowiska i skutków realizacji programu

- uwzględnianie wyników monitoringu stanu środowiska w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- prowadzenie monitoringu realizacji zadań programu ochrony środowiska,
- sporządzanie raportów z wykonania programu ochrony środowiska w cyklach 2-letnich.

4.1.1. Ocena realizacji zadań programu w latach ubiegłych

Ocenę przeprowadzono na podstawie „Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy za lata 2014-2015”. Z opracowanego Raportu (dane UGiM w Koziegłowach, 2016 r.) wynika, że z zaplanowanych w Programie ochrony środowiska na lata 2012-2015 działań, w poszczególnych obszarach w latach 2014-2015 zrealizowano częściowo lub w całości następujące zadania:

1. Zapewnienie wysokiej jakości powietrza w klasie A oraz redukcja emisji pyłów i gazów:
 - sukcesywna poprawa stanu dróg gminnych:
 - 2014 r. łączna długość zmodernizowanych dróg gminnych: 8,96km,
 - 2015 r. łączna długość zmodernizowanych dróg gminnych: 5,24km,
 - realizacja szlaku pieszo – rowerowego w miejscowości Postęp:
 - w 2014 r. wykonano ciąg pieszo – rowerowy w miejscowości Postęp o długości 1,666km,
 - aktualizacja planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
 - uchwałą Nr 99/XV/2015 Rady Gminy i Miasta Koziegłowy z dnia 29.12.2015 r. przyjęto Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla GiM Koziegłowy,
 - dofinansowanie do montażu instalacji solarnych na budynkach mieszkalnych mieszkańców Gminy Koziegłowy:
 - w 2015 r. zamontowano na budynkach mieszkańców Gminy i Miasta Koziegłowy 62 szt. instalacji solarnych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej,
 - przygotowywane są do realizacji projekty polegające na dofinansowaniu do:
 - montażu kolejnych instalacji solarnych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej,
 - instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej,
 - wymiany źródeł ciepła na kotły opalane gazem lub biomasą.
2. Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona bogatych zasobów wód podziemnych jako podstawowego źródła zaopatrzenia w wodę:
 - rozbudowa sieci wodociągowej oraz modernizacja istniejącej sieci,
 - modernizacja ujęć wody w Rzeniszowie i w Pińczycach,
 - wyznaczenie obszaru i granic Aglomeracji Koziegłowy,

- budowa oczyszczalni ścieków dla zlewni Koziegłowy,
 - budowa we współpracy z Gminą Poraj oczyszczalni ścieków komunalnych w miejscowości Żarki Letnisko,
 - opracowanie projektu budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Lgota Nadwarcie, Lgota Górna, Oczko.
3. Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją oraz rekultywacja obszarów zdegradowanych:
- funkcjonowanie w Gminie punktu informacji dla rolników,
 - organizowanie akcji informacyjnych dot. przeciwdziałaniu wiosennemu wypalaniu traw.
4. Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów:
- minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez remonty i modernizację dróg.
5. Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych oraz wzrost lesistości gminy:
- utrzymywanie ścieżek rowerowych,
 - rozwój terenów zielonych poprzez dofinansowanie zakupu nasion i roślin,
 - organizacja szlaku konnego.
6. Gospodarka odpadami:
- organizacja kompleksowej gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy, w tym selektywna zbiórka odpadów komunalnych – promocja programu selektywnej zbiórki odpadów wśród mieszkańców,
 - zwiększanie stopnia segregacji odpadów,
 - kontynuacja współudziału w organizowaniu akcji „Sprzątanie Świata”,
 - uchwalenie regulaminu utrzymania porządku i czystości na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy,
 - prowadzenie cyklicznych zbiórek odpadów wielkogabarytowych,
 - organizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
 - kontynuacja zadania pn. „Dofinansowanie z budżetu Gminy i Miasta Koziegłowy unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest, powstałych przy likwidacji pokryć dachowych z budynków mieszkalnych na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy”.
7. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców:
- promowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych Gminy poprzez organizację imprez plenerowych m.in. „Z kopyta”, druk materiałów informacyjno – promocyjnych,
 - organizowanie akcji edukacyjnych o tematyce ekologicznej dla dzieci (konkursy w szkołach, występy teatryków),
 - podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez akcje informacyjne.

W oparciu o powyższe dane, zestawiono poniżej w formie tabelarycznej, cele i kierunki działań „Programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012 -2015”, wraz z trójstopniową oceną stopnia ich realizacji (**TAK** > **CZĘŚCIOWO** > **NIE**) w latach 2014-2015 wraz z syntetycznym opisem efektu realizacji zadań.

1. Cel: Zapewnienie wysokiej jakości powietrza w klasie A oraz redukcja emisji pyłów i gazów

L.p.	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Realizacja w latach 2014-2015	Efekt
1	Ograniczenie emisji w sektorze komunalnym i przemysłowym	Gmina Właściciele i zarządcy obiektów, organizacje pozarządowe, Zarządcy dróg	CZĘŚCIOWO (działania ciągłe)	Redukcja emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza
2	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych	Gmina Zarządcy dróg	CZĘŚCIOWO (działania ciągłe)	Redukcja emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza

2. Cel: Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona bogatych zasobów wód podziemnych jako podstawowego źródła zaopatrzenia w wodę

L.p.	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Realizacja w latach 2014-2015	Efekt
1	Ochrona zasobów wodnych	Gmina, Zarządcy cieków ZUK RZGW, ZMiUW WIOŚ, Powiat	CZĘŚCIOWO (działania ciągłe)	Zapobieganie powodziom Uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej Zapobieganie zanieczyszczeniom Ochrona ekosystemów wodnych

3. Cel: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją oraz rekultywacja obszarów zdegradowanych

L.p.	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Realizacja w latach 2014-2015	Efekt
1	Gleby użytkowane rolniczo	ARiMR, ODR, właściciele gruntów Jednostki naukowo badawcze Gmina	CZĘŚCIOWO (działania ciągłe)	Ograniczenie odłogowania gruntów, ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ograniczenie wpływu zanieczyszczeń rolniczych
2	Zasoby Kopalin	Gmina, Właściciele obiektów Jednostki naukowo badawcze	brak danych	Ochrona złóż perspektywicznych,

4. Cel: Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów

L.p.	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Realizacja w latach 2014-2015	Efekt
1	Ochrona przed hałasem komunikacyjnym	WIOŚ, Zarządcy dróg, Powiat, Gmina, RDD	CZĘŚCIOWO (działania ciągłe)	Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego
9	Ochrona przed hałasem przemysłowym	WIOŚ, jednostki badawcze, przedsiębiorcy	CZĘŚCIOWO (działania ciągłe)	Ograniczenie uciążliwości hałasu przemysłowego

5. Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych oraz wzrost lesistości gminy

L.p.	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Realizacja w latach 2013-2014	Efekt
1	Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych	Gmina, Wojewoda, Zarządcy obszarów lub obiektów, RDOŚ ARiMR, ODR, Wojewoda,	CZĘŚCIOWO (działania ciągłe)	Poprawa stanu ekosystemów, promocja walorów przyrodniczych gminy, rozwój rekreacji

L.p.	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Realizacja w latach 2013-2014	Efekt
2	Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt	Władający powierzchnią ziemi i użytkownicy terenów Koła Łowieckie, Nadleśnictwo RDOŚ, Powiat, Wojewoda	CZĘŚCIOWO (działania ciągłe)	Ochrona cennych gatunków fauny i flory na terenach nie chronionych
3	Ochrona lasów	Lasy Państwowe, właściciele nieruchomości, Gmina Starostwo	TAK (działania ciągłe)	Wzrost lesistości gminy, Poprawa funkcji ochronnych lasów, Rozwój ekoturystyki
4	Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody	Gmina, organizacje pozarządowe	TAK (działania ciągłe)	Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, Świadome korzystanie z zasobów przyrodniczych

6. Cel: Utrzymanie wartości pól elektromagnetycznych na poziomie nie przekraczającym dopuszczalnego lub ich obniżenie do wartości dopuszczalnej

L.p.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Realizacja w latach 2013-2014	Efekt
1	Utrzymanie wartości pól elektromagnetycznych na poziomie nie przekraczającym dopuszczalnego lub ich obniżenie do wartości dopuszczalnej	WIOŚ WSSE Wojewoda, Polskie Sieci Energetyczne, Urzędy Telekomunikacyjne, operatorzy sieci komórkowej	TAK (działania ciągłe)	Brak przekroczeń wart. dop.

7. Cel: Gospodarka odpadami. Zadania przeznaczone do realizacji na lata 2012 -2015 – z perspektywą do roku 2019 związane z gospodarką odpadami na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy

L.p.	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Realizacja w latach 2013-2014	Efekt
1	Zwiększanie stopnia segregacji i odzysku odpadów	Gmina	TAK (działania ciągłe)	Zapewnienie prawidłowej gospodarki odpadami Ułatwienie mieszkańcom pozbycia się selektywnie zbieranych odpadów
2	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów	Gmina	TAK (działania ciągłe)	Ograniczenie składowania odpadów
3	Likwidacja dzikich wysypisk	Gmina	CZĘŚCIOWO (działania ciągłe)	Poprawa stanu środowiska gruntowo-wodnego
4	Usuwanie materiałów zawierających azbest	Gmina	CZĘŚCIOWO (działania ciągłe)	Ochrona powietrza i zdrowia mieszkańców

4.2. Cele, kierunki interwencji, zadania programu ochrony środowiska na lata 2016-2019

Cele i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Kozięglowy określone zostały w nawiązaniu do głównych priorytetów i zadań wyszczególnionych w dokumentach wyższego szczebla tj m.in.: Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego, Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myszkowskiego. Należy jednak pamiętać, że ze względu na indywidualny charakter gminy w zakresie zagrożeń i potrzeb w obszarach ochrony środowiska, od części zadań i priorytetów zawartych w tych dokumentach odstąpiono a niektóre zadania zostały zmodyfikowane w celu dostosowania do lokalnych warunków.

Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Kozięglowy, zawiera zadania należące w zależności od podmiotu realizującego do dwóch grup (zadania własne samorządu gminnego i zadania monitorowane przez gminę):

- zadania własne - zadania które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji gminy,
- zadania monitorowane - są to pozostałe zadania, związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów przyrodniczych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla krajowego, bądź instytucji działających na terenie gminy ale podległych bezpośrednio organom centralnym.

Realizacja zadań ekologicznych finansowych (inwestycyjnych) spoczywa głównie na gminie, podmiotach gospodarczych i instytucjach odpowiedzialnych, przy świadomym udziale mieszkańców. Zadania inwestycyjne związane są w większości z infrastrukturą (wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, drogi) której stan wpływa znacząco na jakość poszczególnych komponentów środowiska naturalnego oraz na poziom życia mieszkańców. Gmina posiada ograniczone środki na realizację zadań tego typu i w większości przypadków konieczne jest uzyskanie kredytu bądź dofinansowania ze środków państwowych lub ze źródeł pomocowych UE.

Poniżej, w kolejnych podrozdziałach, dokonano szczegółowego omówienia celów, priorytetów i zadań w zakresie ochrony środowiska Gminy i Miasta Kozięglowy, wskazanych do realizacji na jej terenie przez odpowiedzialne instytucje państwowe, samorządowe, organizacje, podmioty gospodarcze biorące udział w ochronie środowiska na terenie gminy, w podziale na poszczególne obszary interwencji środowiska oraz przedstawiono wpływ realizacji tych działań na środowisko. W opisie celów i zadań zastosowano następujący układ hierarchiczny: **obszar interwencji > cel > kierunek interwencji > zadanie**.

Opracowany zakres merytoryczny działań ekologicznych na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023, odpowiada poszczególnym komponentom środowiska naturalnego, omówionym szczegółowo w analizie stanu i diagnozie zagrożeń środowiska gminy (rozdz. 2 i 3 programu). Przyjęte obszary interwencji w większości odpowiadają poszczególnym komponentom środowiska np. powietrze atmosferyczne. Niektóre obszary interwencji odnoszą się do kilku różnych komponentów środowiska. Do każdego celu nadrzędnego przypisano kierunki działań interwencyjnych i wynikające z nich konkretne zadania ekologiczne. W tabelach 23 do 32 zestawiono cele, kierunki i zadania szczegółowe które należy rozumieć jako katalog proponowanych działań proekologicznych na terenie gminy, których realizacja uzależniona jest od aktualnych potrzeb, sytuacji ekonomicznej oraz możliwości uzyskania dofinansowania na poszczególne przedsięwzięcia ze źródeł krajowych, z funduszy pomocowych Unii Europejskiej oraz innych źródeł wymienionych w rozdz. 6 programu.

4.2.1. Działania systemowe - ochrona środowiska w planowaniu przestrzennym

4.2.1.1. Identyfikacja problemów

Skuteczna realizacja polityki ochrony środowiska zależy w znacznej mierze od działań o charakterze systemowym, które są elementem harmonijnego równoważenia celów ochrony środowiska oraz celów gospodarczych i społecznych dla osiągnięcia optymalnego rozwoju. Oznacza to, że coraz większy nacisk należy kłaść na działania umożliwiające: zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, uwzględnianie aspektów środowiskowych w politykach sektorów gospodarki i działaniach planistycznych, zarządzanie środowiskowe oraz aktywizację rynku do działań na rzecz

ochrony środowiska. W celu utrzymania jakości środowiska oraz zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, bez konieczności hamowania rozwoju gospodarczo-społecznego, należy kierować się zasadami zrównoważonego rozwoju. W tym celu należy uwzględnić podstawowe potrzeby ochrony środowiska we wszystkich dokumentach strategicznych, odnoszących się do głównych dziedzin gospodarki mających wpływ na środowisko, takich jak: transport, przemysł (w tym wydobywczy i energetyczny), gospodarka komunalna i urbanistyka, budownictwo, rolnictwo i leśnictwo, turystyka i rekreacja. Powyższe sektory wykazują największą presję na środowisko poprzez bezpośrednie i pośrednie korzystanie z jego zasobów oraz generowanie zanieczyszczeń i szkodliwych oddziaływań fizycznych.

Organy odpowiedzialne za przygotowanie gminnych dokumentów strategicznych, powinny dbać o integrację celów i zadań dotyczących rozwoju danej dziedziny z ochroną środowiska. Szczególnie ważna jest rola jednostek samorządowych w tworzeniu, wdrażaniu i koordynacji sektorowych dokumentów o charakterze strategicznym (projekty polityk, programy, strategie, plany zagospodarowania terenu), które powinny być poddawane tzw. strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko dla sprawdzenia, czy rozwiązania w nich zastosowane nie stanowią zagrożenia dla środowiska przyrodniczego. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są podstawowymi instrumentami kształtowania ładu przestrzennego pozwalającymi na racjonalną gospodarkę terenami. Należy dążyć do wzmocnienia roli planowania przestrzennego jako instrumentu ochrony środowiska.

Do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wykonywane są opracowania ekofizjograficzne i prognozy oddziaływania na środowisko, które uwzględniają zagadnienia ochrony środowiska na etapie tworzenia tych planów. Opracowywane przez gminy, plany zagospodarowania przestrzennego, powinny odnosić się do lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wskazywać i uwzględniać obiekty objęte i przewidziane do objęcia różnymi formami ochrony przyrody oraz inne obszary o szczególnych walorach przyrodniczych. Ponadto w planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać działania na rzecz optymalizacji potrzeb transportowych, wykorzystywania odnawialnych źródeł energii czy też zachowania proporcji pomiędzy obszarami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi.

W gminnych dokumentach strategicznych takich jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz plany zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić potrzeby utrzymania równowagi ekologicznej i racjonalnej gospodarki zasobami przyrodniczymi oraz wskazać sposoby ochrony poszczególnych elementów środowiska naturalnego. Dla osiągnięcia powyższych celów należy:

- zapewnić racjonalne wykorzystanie i ochronę powierzchni ziemi i gospodarowanie zasobami gleby,
- zapewnić kompleksowe rozwiązanie problemów zabudowy, gospodarki wodno-ściekowej, systemów komunikacyjnych, gospodarowania odpadami,
- zapewnić ochronę elementom krajobrazowym środowiska, w tym poprzez odpowiednie zagospodarowanie i kształtowanie projektowanych terenów zieleni,
- dokonać identyfikacji obszarów wymagających zachowania i ochrony z uwagi na ich walory przyrodnicze, jeśli nie zostały one do tej pory wyznaczone i objęte ochroną prawną,
- uwzględnić istniejące i projektowane sieci ECONET, CORINE oraz korytarze ekologiczne,
- zapewnić ochronę powietrza atmosferycznego, ochronę przed hałasem i szkodliwym promieniowaniem dla terenów zabudowy mieszkaniowej,
- zapewnić prawidłowy proces przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko skutków ustaleń projektowanego dokumentu.

Szczególną rolę w planowaniu przestrzennym mają opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje zasobów przyrodniczych. Jeżeli szkodliwe oddziaływanie na środowisko nie może być wyeliminowane lub ograniczone należy określić sposób zagospodarowania obszarów objętych szkodliwym oddziaływaniem.

Zidentyfikowane możliwe problemy ekologiczne:

- niedostateczne działania edukacyjne wyjaśniające korzyści środowiskowe opracowania planów zagospodarowania terenu,
- możliwe konflikty społeczne dotyczące lokalizacji niektórych inwestycji proekologicznych,

- istniejąca presja na lokalizowanie zabudowy w sąsiedztwie obiektów cennych przyrodniczo (las, atrakcyjne miejsca widokowe, doliny potoków),
- presja na odrolnienie gruntów pod działalność gospodarczą,
- presja na inwestycje naruszające integralność korytarzy ekologicznych, szczególnie w dolinach rzecznych.

4.2.1.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Obszar interwencji: (cele dotyczą wszystkich obszarów interwencji)

Cel interwencji: Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w planowaniu przestrzennym

Kierunki interwencji:

Opracowywanie dokumentów o charakterze strategicznym

Działania edukacyjne, szkolenie pracowników jednostek samorządowych

Zapewnienie ochrony środowiska na etapie planowania strategicznego wymaga w szczególności następujących działań:

- prowadzenie procedur ocen oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych z uwzględnieniem opracowań ekofizjograficznych, inwentaryzacji przyrodniczych oraz przy udziale instytucji naukowych i lokalnych organizacji ekologicznych,
- dążenie do zapobiegania w planach zagospodarowania przestrzennego fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz wyznaczanie i utrzymanie funkcjonalnych korytarzy ekologicznych, łączących poszczególne siedliska,
- uwzględnianie potrzeby ochrony przed zainwestowaniem terenów spełniających funkcje korytarzy ekologicznych, stref ekotonowych od kompleksów leśnych oraz otulin biologicznych cieków wodnych,
- wykonywanie okresowych aktualizacji waloryzacji przyrodniczej gminy oraz sporządzenie opracowania ekofizjograficznego,
- aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie uwzględnienia wyników okresowej waloryzacji przyrodniczej zawartej w opracowaniach ekofizjograficznych i inwentaryzacjach przyrodniczych,
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego konieczności zwiększenia obszarów zieleni i wodnych, korytarzy wentylacyjnych oraz dopuszczalnego preferowanego sposobu ogrzewania budynków,
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego struktury przestrzennej lasów w krajobrazie,
- opracowanie planów rewitalizacji przyrodniczej, w tym przywracania zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem małej retencji.

Tabela 23. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Działania systemowe - ochrona środowiska w planowaniu przestrzennym

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Wszystkie obszary interwencji	Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w planowaniu przestrzennym	ilość wydanych pozytywnych decyzji opiniujących (RDOŚ, WSSE)	b.d.	b.d.	Opracowywanie dokumentów o charakterze strategicznym dla gminy	Opiniowanie gminnych dokumentów strategicznych zgodnie z kompetencjami RDOŚ i WSSE	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska Wojewódzki Inspektor Sanitarny	wydłużenie terminu zatwierdzenia dokumentu
			ilość uchwalonych dokumentów strategicznych (gmina)	b.d.	b.d.		Prowadzenie procedur ocen oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych	Gmina	wydłużenie terminu zatwierdzenia dokumentu
			ilość uchwalonych mpzp (gmina)	b.d.	100% pow. gminy		Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (mpzp) potrzeb ochrony zasobów przyrodniczych, gleb urodzajnych oraz zasobów złóż kopalin	Gmina	wydłużenie terminu zatwierdzenia dokumentu
2			liczba pracowników biorących udział w szkoleniach, uzyskane certyfikaty	b.d.	b.d.	Działania edukacyjne, szkolenie pracowników jednostek samorządowych	Udział pracowników gminy w szkoleniach w zakresie wprowadzanych nowych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska Zakup czasopism i opracowań z zakresu ochrony środowiska	Gmina	brak

4.2.2. Działania systemowe - edukacja ekologiczna

4.2.2.1. Identyfikacja problemów

Ogólne zobowiązania do prowadzenia edukacji ekologicznej określa ustawa Prawo ochrony środowiska. Ustanawia ona obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach kształcenia ogólnego we wszystkich typach szkół. Obowiązek popularyzacji ochrony środowiska adresowany jest również do wszystkich środków masowego przekazu. Odpowiednie podejście do tematu edukacji ekologicznej mieszkańców, jest jednym z podstawowych warunków skutecznej realizacji celów i zadań postawionych w programie ochrony środowiska. Zapewnienie mieszkańcom łatwego i możliwie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie, a także o działaniach instytucji w sektorze ochrony środowiska, skutkuje wzrostem świadomości ekologicznej oraz wzrostem ilości inicjatyw oddolnych w dziedzinie ekologicznego korzystania ze środowiska. Kierunki edukacji ekologicznej w Polsce wyznacza Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej „Przez edukację do zrównoważonego rozwoju” oraz dokument UE „Strategia edukacji dla zrównoważonego rozwoju”. Wskazuje ona na konieczność włączania treści dotyczących ochrony środowiska do programów edukacji formalnej, a także wspierania programów edukacji nieformalnej i innych inicjatyw mieszkańców. Działania w zakresie edukacji ekologicznej powinny docierać do wszystkich grup zawodowych, społecznych i wiekowych. Aby to osiągnąć konieczne jest znalezienie odpowiednio szerokich i zróżnicowanych środków przekazu. Formy i treści przekazu powinny być dostosowane do specyficznych cech społeczności lub grup do których są skierowane. Można wyróżnić wiele grup, do których mają być kierowane odpowiednio przygotowane informacje, najbardziej typowymi grupami choć nie jedynymi są:

- pracownicy administracji publicznej,
- nauczyciele, pracownicy lokalnych mediów (głównie prasy), pracownicy ośrodków kultury,
- dzieci i młodzież,
- dorośli mieszkańcy miast,
- dorośli mieszkańcy terenów wiejskich,
- przedsiębiorcy, kadry kierownicze i pracownicy dozoru w przedsiębiorstwach.

W Gminie i Mieście Koziegłowy corocznie organizowane są akcje ekologiczne: akcja sprzątanie świata, od 2014 wystawiane są spektakle teatralne dla dzieci o tematyce ekologicznej, w 2014 r. zorganizowany został piknik ekologiczny, w 2016 r. w trakcie Dni Koziegłów zorganizowany został konkurs o tematyce ekologicznej. W 2017 r. planuje się zorganizowanie akcji "sprzątanie świata", zorganizowanie teatryku dla dzieci, akcji przy obchodach Dni Koziegłów. Na stronie internetowej Urzędu zamieszczane są informacje dot. ochrony środowiska, gosp. odpadami, itp.

Istotnym elementem skutecznie realizowanej polityki ekologicznej jest współpraca instytucji administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Edukację ekologiczną wśród dzieci i młodzieży najlepiej jest prowadzić w trakcie zajęć szkolnych lub pozaszkolnych w świetlicach. Oprócz edukacji najmłodszych, kluczowe znaczenie ma podnoszenie świadomości ekologicznej pracowników administracji państwowej, samorządowej, nauczycieli oraz pracowników firm. W szkołach gminy przeprowadzane są corocznie akcje ekologiczne z udziałem dzieci i młodzieży. Ponadto w ramach działań proekologicznych w budżecie gminnym planowane są środki finansowe, przeznaczone na wsparcie promocji działań ekologicznych. Edukacja ekologiczna mieszkańców może być realizowana m.in. poprzez:

- strony internetowe promujące działania proekologiczne,
- druk ulotek i broszur informacyjnych dostarczanych bezpośrednio do mieszkańców,
- plakaty rozwieszane w miejscach publicznych,
- szkolenia,
- publikacje w prasie lokalnej,
- konkursy ekologiczne samodzielne lub będące elementem lokalnych imprez rozrywkowych.

Działania niezbędne dla skutecznego osiągnięcia celów prowadzonych akcji edukacyjnych to:

- realizacja programu edukacji ekologicznej w szkołach,

- edukacja i zwiększanie świadomości w zakresie: zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków, wpływu inwazyjnych gatunków obcych oraz znaczenia i konieczności oszczędzania zasobów, szczególnie wody,
- promocja i pomoc w tworzeniu gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych,
- opracowanie projektów ścieżek ekologicznych i tras turystycznych,
- organizowanie konkursów promujących racjonalne korzystanie ze środowiska,
- wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego,
- promowanie walorów krajobrazowo-przyrodniczych gminy,
- prowadzenie zajęć z przyrody i biologii na ścieżkach dydaktycznych,
- edukacja mieszkańców w zakresie oszczędnego korzystania z komponentów środowiska, w tym ograniczania ilości odpadów komunalnych,
- prowadzenie szkoleń dla pracowników jednostek gminnych,
- zwiększenie ilości wykwalifikowanych pracowników do realizacji zaplanowanych przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej.

Zidentyfikowane problemy ekologiczne:

- niewystarczające środki finansowe na cele edukacyjne,
- brak specjalizowanych ośrodków edukacji ekologicznej,
- zbyt niski poziom edukacji starszych grup społeczeństwa oraz brak większej liczby ofert edukacyjnych skierowanych do tej grupy wiekowej,
- brak jednolitego programu edukacji ekologicznej w szkołach podstawowych,
- zbyt mało konkursów promujących racjonalne korzystanie ze środowiska.

4.2.2.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Obszar interwencji: (cele dotyczą wszystkich obszarów interwencji)

Cel interwencji: Propagowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców

Kierunki interwencji:

E 1 - Rozwój edukacji ekologicznej

E 2 - Rozwój i doskonalenie metod komunikacji społecznej

Tabela 24. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Działania systemowe - edukacja ekologiczna

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Wszystkie obszary interwencji	Propagowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców	długość wybudowanych odcinków tras, ilość osób korzystających (gmina, ankietyzacja)	b.d.	b.d.	Rozwój edukacji ekologicznej	Działania dla utrzymania i rozbudowy ścieżek ekologicznych, rowerowych i tras turystycznych	Nadleśnictwo Powiat	brak środków finansowych, możliwa presja nadmiernego ruchu turystycznego na środowisko
			ilość akcji promocyjnych (gmina, powiat)	b.d.	b.d.		Propagowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców (w tym w gospodarowaniu odpadami, ochronie powietrza)	Gmina Powiat	brak
			ilość konkursów, akcji, ilość wdrożonych programów (szkoły, gmina, powiat, organizacje społ.)	b.d.	b.d.		Wspieranie programów edukacji ekologicznej dla szkół Współudział w organizowaniu konkursów ekologicznych	Gmina Powiat Szkoły Organizacje społeczne	brak
			ilość szkoleń, frekwencja (ODR)	b.d.	b.d.		Szkolenia dla rolników w zakresie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej dla ograniczania zanieczyszczeń gleb i wód, szkolenia w zakresie metod ograniczania skutków zmian klimatu	Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR)	brak
			ilość osób zmieniających źródło ogrzewania (gmina, ankietyzacja)	b.d.	b.d.		Prowadzenie działań promujących ogrzewanie zmniejszające emisję zanieczyszczeń do powietrza w celu uświadamiania mieszkańcom wpływu zanieczyszczeń na zdrowie	Gmina Powiat Marszałek Województwa Śląskiego	brak

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

2			liczba mieszkańców korzystających z portalu	b.d.	b.d.	Rozwój i doskonalenie metod komunikacji społecznej	Informowanie społeczeństwa w zakresie zadań ochrony środowiska poprzez stronę internetową Urzędu Gminy i Miasta w Koziegłowach	Gmina	brak
---	--	--	--	------	------	---	--	-------	------

4.2.3. Ochrona zasobów przyrodniczych

Szeroko rozumiana ochrona zasobów przyrodniczych prowadzona kompleksowo dla wszystkich ekosystemów funkcjonujących na danym obszarze ma na celu:

- utrzymywanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin lub zwierząt wraz z siedliskami poprzez utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, a także innych zasobów przyrody i jej składników,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

Szczegółowy opis walorów przyrodniczych Gminy i Miasta Koziegłowy przedstawiono w rozdz. 3 programu. Do najważniejszych i najczęstszych zagrożeń oraz problemów w dziedzinie ochrony przyrody, należy zaliczyć w szczególności:

- postępujący zanik i zubożenie gatunków fauny i flory w wyniku niekorzystnych zmian wynikających z gospodarczego wykorzystania środowiska,
- brak większych obszarów prawnie chronionych w gminie,
- powstawanie barier ekologicznych utrudniających prawidłowe funkcjonowanie systemu przyrodniczego, bariery przegradzają korytarze ekologiczne i wywołują brak łączności przestrzennej pomiędzy obszarami węzłowymi co skutkuje zakłóceniem równowagi ekologicznej i prowadzi do obniżenia sprawności funkcjonowania całego systemu przyrodniczego.

W związku z powyższym, głównym celem polityki ekologicznej w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu jest dążenie do zachowania różnorodności biologicznej na poziomach: wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), bez konieczności nadmiernego ograniczania rozwoju gospodarczego. Należy dążyć do eliminacji konfliktów powstających w wyniku trudności pogodzenia konieczności rozwoju gospodarczego z koniecznością zachowania różnorodności biologicznej. Ochrona różnorodności biologicznej związana jest z koniecznością ochrony zasobów przyrody i krajobrazu. Ochrona ta powinna być realizowana niezależnie od formalnego statusu ochronnego danego obszaru czy sposobu jego użytkowania. Istotne znaczenie ma uwzględnienie potrzeb ochrony przyrody już na etapie opracowania dokumentów planistycznych w gminie w zakresie zagospodarowania przestrzennego.

4.2.3.1. Identyfikacja problemów

Ochrona zasobów przyrody ma prowadzić do zachowania istniejącego jej stanu (różnorodności gatunkowej) oraz stwarzania warunków do jak najlepszego rozwoju. Nadrzędnym zadaniem w zakresie ochrony przyrody jest powstrzymanie tendencji do zmniejszania się różnorodności biologicznej oraz dążenie do odbudowy zniszczonych ekosystemów. W związku z powyższym należy sporządzić aktualne opracowania w zakresie inwentaryzacji przyrodniczej gminy, w celu wytypowania nowych obszarów, dla których wskazana jest ochrona prawna. W przypadku Gminy i Miasta Koziegłowy ma to szczególne znaczenie ponieważ na jej terenie oprócz jednego rezerwatu, nie ma obecnie żadnych większych obszarów prawnej ochrony przyrody.

Inwentaryzacja przyrodnicza powinna być prowadzona w ramach działań Regionalnego Konserwatora Przyrody oraz w ramach wykonywanych opracowań przyrodniczych i ekofizjograficznych dla gminy. Opracowania te w istotny sposób wspomagają typowanie obszarów cennych przyrodniczo. Do działań w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu, wykonywanych głównie przez gminę, należą działania w zakresie realizacji i koordynacji następujących głównych zadań:

- kształtowanie polityki zagospodarowania przestrzennego respektującego wartości przyrodnicze i krajobrazowe,
- sporządzanie i należyte uwzględnianie roli opracowań ekofizjograficznych przy tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

- kształtowanie właściwych postaw społeczeństwa wobec przyrody poprzez prowadzenie szkoleń i edukacji ekologicznej w zakresie ochrony przyrody i bioróżnorodności,
- promowanie istniejących form ochrony przyrody i innych miejsc cennych przyrodniczo, w tym tworzenie ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych,
- ochrona istniejących i zakładanie nowych terenów zielonych,
- zapewnienie dogodnych warunków organizacyjno-przestrzennych do rozwoju agroturystyki.

Ochrona bioróżnorodności powinna być realizowana na zasadach zrównoważonego rozwoju, dlatego też na wyznaczonych obszarach ochronnych najczęściej nie przewiduje się wprowadzenia ochrony ścisłej. Generalnie należy stwierdzić, że użytkowanie ziemi na tych obszarach nie może doprowadzić do zaniku siedlisk lub gatunków, pomniejszenia arealu ich występowania lub do zmniejszenia liczebności gatunków roślin i zwierząt. Ochrona bioróżnorodności może być realizowana na podstawie planów ochrony, które wskazują kierunki i metody gospodarowania na danym terenie. Będą one zawierać np.: wytyczne dotyczące zachowania lub przywrócenia ekstensywnych metod gospodarowania na obszarach rolniczych lub respektowania zasad ekologicznej gospodarki leśnej. Ich ustalenia będą wiążące dla planów zagospodarowania przestrzennego, planów urządzania lasów oraz innych dokumentów strategicznych. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, rada gminy może w drodze uchwały, objąć ochroną szczególnie cenne miejsca i obiekty przyrodnicze w formie użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i pomników przyrody. Istotnym kierunkiem działań sprzyjającym zachowaniu bioróżnorodności na obszarze Gminy i Miasta Koziegłowy będzie ochrona obszarów cennych przyrodniczo, dotychczas całkowicie nie objętych ochroną prawną, ale ważnych z punktu widzenia zapewnienia spójności systemu przyrodniczego. Do takich obszarów należą przede wszystkim doliny rzeczne pełniące funkcję korytarzy ekologicznych, łączących obszary węzłowe. Chronione powinny być także tereny zieleni, drzewostan parkowy oraz zadrzewienia i zakrzewienia, szczególnie te wzdłuż cieków wodnych, które zapobiegają przedostawaniu się do wód powierzchniowych zanieczyszczeń. Ważnym działaniem w zakresie ochrony przyrody będzie odbudowa zniszczonych ekosystemów, które utraciły równowagę przyrodniczą. Dotyczy to szczególnie ekosystemów w dolinach cieków wodnych, szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenie i antropopresję. Działania naprawcze powinny w tym przypadku prowadzić do przywrócenia naturalnych stosunków wodnych oraz do odbudowy zniszczonych koryt cieków wodnych.

Obszary o dużych walorach przyrodniczych i podlegające prawnej ochronie przyrody, mogą być szczególnie atrakcyjne dla turystów. Walory przyrodnicze w połączeniu z udostępnieniem lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego mogą stanowić podstawę do rozwoju różnych form turystyki, a zwłaszcza agroturystyki i turystyki objazdowej.

Zwiększenie zalesień oraz ochrona istniejących cennych zasobów leśnych jest jednym z niezbędnych działań proekologicznych, warunkujących osiągnięcie celów ochrony środowiska przyrodniczego oraz rozwój komplementarnych dziedzin gospodarki, zwłaszcza turystyki. Lasy odgrywają również znaczącą rolę w naturalnym procesie zapewnienia retencji wody. Jak wynika z analizy stanu aktualnego, gmina posiada średni wskaźnik lesistości, co daje podstawę dla rozwoju różnych form turystyki ekologicznej oraz form wypoczynku weekendowego i rekreacji w środowisku leśnym.

Zidentyfikowane problemy ekologiczne:

- brak opracowania monitoringu stanu zachowania gatunków, obszarów chronionych, ptaków i siedlisk przyrodniczych, zgodnego z wymaganiami krajowymi i międzynarodowymi,
- brak większych obszarów chronionych na terenie gminy,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i antropogeniczne przekształcanie koryt rzecznych,
- zaśmiecanie terenów leśnych wokół terenów mieszkaniowych i turystycznych,
- niewystarczająca ilość infrastruktury turystycznej i komunalnej w sąsiedztwie lasów,
- mało rozpropagowana agroturystyka i turystyka weekendowa.

4.2.3.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Osiągnięcie poprawy w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego gminy wymaga następujących działań realizowanych przez gminę, nadleśnictwo, regionalnego konserwatora przyrody oraz inne jednostki organizacyjne:

- objęcie ochroną prawną szczególnie cennych zasobów przyrodniczych gminy,
- prowadzenie zalesiania równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów,
- ograniczanie lub eliminacja zewnętrznej presji na ekosystemy leśne,
- opracowanie planów ochrony/zadań ochronnych dla obszarów objętych ochroną prawną,
- dokarmianie zwierząt dziko żyjących,
- wydawanie informatorów o najcenniejszych walorach gminy i zasadach ich ochrony,
- prowadzenie edukacji dla mieszkańców na temat ochrony rodzimej fauny, a także negatywnych zjawisk związanych z wypalaniem traw i pól,
- zaniechanie realizacji dużych inwestycji na terenach wzmożonej ochrony fauny,
- budowa przyrodniczych ścieżek dydaktycznych oraz dróg rowerowych,
- ochrona istniejącej zieleni urządzonej w mieście,
- zwiększenie liczebności podstawowych gatunków zwierzyny drobnej,
- obejmowanie różnymi formami ochrony prawnej, terenów przyrodniczo cennych.

Wskazane powyżej działania wymagają współpracy ze strony powiatu, gminy, nadleśnictwa, regionalnego konserwatora przyrody, właścicieli i zarządców terenów, instytucji naukowych i organizacji ekologicznych, organów samorządowych i rządowych wyższego szczebla. Gmina w większości powyższych zadań może pełnić wyłącznie rolę koordynacyjną. Wynika to z ograniczonych możliwości finansowych oraz braku kompetencji (np. w stosunku do lasów państwowych) czy też cieków wodnych zarządzanych przez RZGW. Zasadniczym narzędziem gminy w ochronie zasobów przyrodniczych jest odpowiednio kształtowana polityka ekologiczna w zakresie działań systemowych, w planowaniu przestrzennym, działaniach administracyjnych i edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Obszar interwencji: Ochrona zasobów przyrodniczych

Cel interwencji: Poprawa bezpieczeństwa środowiska przyrodniczego

Kierunki interwencji:

Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych

Kształtowanie polityki zagospodarowania przestrzennego respektującego wartości przyrodnicze i krajobrazowe

Realizacja zrównoważonej gospodarki na terenach leśnych

Tabela 25. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Ochrona zasobów przyrodniczych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona zasobów przyrodniczych	Poprawa bezpieczeństwa środowiska przyrodniczego	powierzchnia terenów zielonych (gmina)	b.d.	b.d.	Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych	Ochrona istniejących i zakładanie nowych terenów zielonych, pielęgnacja terenów zieleni, przycinka pielęgnacyjna drzew	Gmina	dodatkowe obciążenie budżetu Gminy
			długość odcinków dróg, ilość nasadzeń, poniesione koszty (gmina, powiat, zarządcy)	b.d.	b.d.		Pielęgnacja terenów zielonych w pasach drogowych	Powiat Gmina Zarządcy dróg	brak
			powierzchnia objęta ochroną prawną, ilość pomników (gmina, RDOŚ)	1 rezerwat przyrody 5 poj. pomników przyrody	b.d.		Ustanowienie nowych form prawnej ochrony przyrody	Gmina Instytucje odpowiedzialne - służby ochrony przyrody Wojewoda	możliwy brak akceptacji właścicieli terenu
			powierzchnia objęta działaniami ochronnymi (gmina, RDOŚ)	2,07 ha	b.d.		Ochrona, pielęgnacja i konserwacja istniejących obiektów i form ochrony przyrody po ich ustanowieniu	Instytucje odpowiedzialne - służby ochrony przyrody	brak
			ilość interwencji (gmina, PSP)	b.d.	b.d.		Kontrola przestrzegania zakazu wypalania łąk, ściernisk, rowów itp	Gmina Jednostka PSP	brak
			ilość przeprowadzonych akcji, wielkość dofinansowania (gmina, powiat)	b.d.	b.d.		Wspieranie organizacji pożytku publicznego w zakresie działań wpływających na poprawę stanu środowiska przyrodniczego	Gmina Powiat	brak

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

2			-	-	-	Kształtowanie polityki zagospodarowania przestrzennego respektującego wartości przyrodnicze i krajobrazowe	Planowaniem inwestycji z zachowaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Inwestorzy	brak		
			-	-	-		Wykonanie i aktualizacja opracowania ekofizjograficznego w celu ochrony obszarów przyrodniczo cennych	Gmina	brak		
			ilość gospodarstw agroturystycznych (gmina)	b.d.	b.d.		Zapewnienie dogodnych warunków organizacyjno-przestrzennych do rozwoju agroturystyki	Gmina	brak		
			ilość miejsc parkingowych, biwakowych, długość ścieżek edukacyjnych, szlaków turystycznych (gmina, powiat, nadleśnictwo)	b.d.	b.d.		Rozbudowa infrastruktury turystycznej i edukacyjnej na terenach atrakcyjnych przyrodniczo	Gmina Powiat Nadleśnictwo	możliwe obciążenie dla środowiska w wyniku zwiększenia ruchu turystycznego		
3					roczny przyrost powierzchni ter. zalesień (gmina, powiat)	b.d.	b.d.	Realizacja zrównoważonej gospodarki na terenach leśnych	Prowadzenie zalesień na terenach nieużytków	Gmina Powiat Właściciele nieruchomości	brak
					liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych (gmina, powiat, nadleśnictwo)	b.d.	b.d.		Promocja aktywnych form turystyki rekreacyjnej na terenach atrakcyjnych przyrodniczo	Gmina Powiat Nadleśnictwo	możliwe obciążenie dla środowiska w wyniku nadmiernego zwiększenia ruchu turystycznego
					ilość planów (powiat)	b.d.	b.d.		Opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów lub inwentaryzacja stanu lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa	Powiat	brak
					pow. nadzorowana (powiat)	b.d.	b.d.		Nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa	Powiat	brak

4.2.4. Gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa

4.2.4.1. Identyfikacja problemów

Podstawą ochrony wód są ustawy Prawo ochrony środowiska oraz Prawo wodne. Ochrona wód polega na zapewnieniu jak najlepszej ich jakości, w tym utrzymywaniu ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej. Ustawa Prawo wodne nakazuje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, uwzględniającymi zasadę wspólnych interesów. Ochrona wód powinna być realizowana poprzez współpracę administracji publicznej, użytkowników wód i przedstawicieli lokalnych społeczności. Jednym z celów polityki środowiskowej państwa, województwa, powiatu i gminy jest zapewnienie mieszkańcom wody pitnej o odpowiedniej jakości. Z tego powodu ważne jest utrzymanie jakości wód podziemnych i powierzchniowych, co najmniej na poziomie wymaganym przepisami. Ochrona wód powierzchniowych a pośrednio podziemnych wiąże się głównie z wprowadzeniem zintegrowanego systemu gospodarki wodno-ściekowej.

Wprowadzenie zintegrowanego systemu gospodarki wodno-ściekowej wynika z Dyrektywy 91/271/EWG i polega na rozbudowie systemów kanalizacji i modernizacji istniejących oczyszczalni ścieków, z uwzględnieniem aspektów zlewniowych. W związku z powyższym, w 2003 r. utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). KPOŚK zatwierdzony został przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r. Podstawową jednostką terytorialną w KPOŚK jest aglomeracja czyli teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych albo końcowego punktu zrzutu tych ścieków (art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2015 r. poz. 469)). KPOŚK jest instrumentem wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG w odniesieniu do redukcji zanieczyszczeń biodegradowalnych z oczyszczalni > 2 000 RLM oraz redukcji związków azotu i fosforu. Na potrzeby realizacji zadań przewidzianych w Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2015, Wojewoda Śląski utworzył na terenie województwa aglomeracje. Na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy zgodnie z KPOŚK 2015 wyznaczono 1 aglomerację (opisane w rozdz. 3.2). Zgodnie z KPOŚK dla każdej aglomeracji wyznaczono konieczność osiągnięcia docelowych poziomów oczyszczania ścieków komunalnych i zakończenia inwestycji w tym zakresie.

W miejscach, gdzie budowa kanalizacji zbiorczej generuje nadmierne koszty (np. przy rozproszonej zabudowie), dyrektywa dopuszcza zastosowanie indywidualnych rozwiązań, pod warunkiem, że pozwolą one na osiągnięcie tego samego poziomu ochrony wód. Na obszarach, gdzie występuje rozproszona zabudowa działania będą ukierunkowane na skanalizowanie i odprowadzenie ścieków do oczyszczalni indywidualnych. Z definicji, przydomowe oczyszczalnie ścieków są to urządzenia przeznaczone do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych w ilości do 5 m³/d, pochodzących z budynków mieszkalnych jedno- i wielorodzinnych, zamieszkałych stale lub okresowo (np. domki letniskowe) oraz w obiektach użytkowania zbiorowego (motele, szkoły, pensjonaty, punkty gastronomiczne). Podana wielkość 5 m³/d wynika bezpośrednio z ustawy Prawo wodne, która nadaje właścicielowi gruntu prawo do wprowadzania do wód lub do ziemi oczyszczonych ścieków bez pozwolenia wodnoprawnego do tej wielkości. Również rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 18.11.2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (§ 13, pkt 5 oraz 6, obowiązujące od dn. 01.01.2016 r.) określa wymagania odnośnie możliwości zrzutu ścieków z własnych gospodarstw domowych lub rolnych do ziemi.

Realizacja przydomowej oczyszczalni ścieków wymaga zgłoszenia na podstawie § 2 pkt.1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 02.07.2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia. W przypadku wprowadzania ścieków z oczyszczalni przydomowej do śródlądowych wód powierzchniowych (własność Skarbu Państwa) lub na grunt nie będący własnością użytkownika oczyszczalni (tzw. szczególne korzystanie z wód), pozwolenie wodnoprawne jest wymagane niezależnie od ilości wprowadzanych ścieków.

Ochrona jakości wód podziemnych ma na celu zmniejszenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni ziemi do warstw wodonośnych. W tej sytuacji konieczne jest respektowanie w planowaniu przestrzennym oraz w działaniach realizacyjnych, wszelkich informacji bieżących oraz prognoz dotyczących oddziaływań na środowisko wodne projektowanej zabudowy. Zbiorniki wód podziemnych podlegają ochronie zgodnie z art. 98 ustawy Prawo ochrony środowiska. Ich ochrona polega w szczególności na:

- zmniejszeniu ryzyka zanieczyszczenia tych wód poprzez ograniczenie oddziaływania na obszarach ich zasilania,
- utrzymaniu równowagi zasobów tych wód.

Ważnym elementem ochrony wód podziemnych jest zapewnienie aktualnej informacji o jakości tych wód. Zadanie to powinno być realizowane poprzez regionalny i lokalny monitoring wód podziemnych, który winien zapewnić stałą obserwację dynamiki zmian jakościowych oraz wspierać działania zmierzające do likwidacji lub ograniczenia ujemnego wpływu czynników antropogenicznych.

Cele w zakresie ochrony wód częściowo są zbieżne z celami w zakresie poprawy ich jakości i mogą być rozpatrywane wspólnie. Zostały one zebrane w trzech kierunkach działań, z których do najważniejszych należą: ochrona zasobów i poprawa stanu wód podziemnych i powierzchniowych oraz zapewnienie mieszkańcom wody pitnej dobrej jakości. Zadania te zgłaszane są przez gminę i wynikają ze stanu skanalizowania i zwodociągowania. W kierunku racjonalizacji wykorzystania zasobów wodnych należy realizować zadania związane z modernizacją systemów zaopatrzenia mieszkańców w wodę, które przyczynią się do zminimalizowania strat wody, oraz zadania związane ze sprawnym dostarczeniem wody do wszystkich mieszkańców poprzez utrzymanie w należytym stanie technicznym sieci wodociągowej. W ramach działań związanych z ochroną wód należy kontynuować realizację zadań o charakterze nieinwestycyjnym polegających na inwentaryzacji istniejących źródeł zanieczyszczeń wód i gleb ściekami. Istotne znaczenie mają działania w kierunku ograniczania spływu powierzchniowego zanieczyszczeń do wód. W przemyśle i rolnictwie konieczne jest wprowadzenie najlepszych dostępnych praktyk i technik co w konsekwencji ograniczy ilość zużywanej wody i przyczyni się do zmniejszenia ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do odbiorników. Istotnym zagadnieniem w tej materii jest proces podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców, m.in. poprzez propagowanie proekologicznych postaw obejmujących praktyki oszczędzania wody. Działania nastawione na zminimalizowanie strat wody powinny obejmować wszystkie dziedziny gospodarki korzystające z zasobów wodnych ze szczególnym uwzględnieniem przemysłu i gospodarki komunalnej. Realizacja działań w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych poprzez ograniczenie nielegalnego zrzutu ścieków, przyczyni się do poprawy jakości rzek i cieków, co przełoży się na poprawę warunków bytowania organizmów wodnych i przyczyni się do dalszego ograniczenia zanieczyszczenia wód powierzchniowych. Poprawa infrastruktury (kanalizacja i wodociągi) wpłynie na zwiększenie możliwości rozwojowych gminy. Zadania te wpłyną również na ograniczenie zagrożenia wód zbiorników wód podziemnych. Analizę stanu aktualnego jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy zawiera rozdz. 3 programu.

Zidentyfikowane problemy ekologiczne:

- średni stan jakości wód powierzchniowych płynących,
- zagrożenie powodzią w dolinach Warty i Bożego Stoku,
- znaczne dysproporcje pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- powstające dzikie składowiska odpadów komunalnych (często w wyrobiskach i dolinach cieków).

4.2.4.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Wody powierzchniowe:

- ochrona przed zabudową terenów przylegających do cieków oraz terenów nadających się pod budowę zbiorników retencyjnych,
- zarządzanie ryzykiem powodziowym, w tym zapewnienie infrastruktury krytycznej; zwiększenie możliwości retencyjnych i renaturyzacja cieków wodnych,
- przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych,
- bieżąca konserwacja koryt potoków,
- bieżąca konserwacja sztucznych rowów odwadniających,

- ograniczenie zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i do ziemi poprzez kontrole stanu technicznego urządzeń do przechowywania i oczyszczania ścieków komunalnych, kontrole sposobu postępowania ze ściekami,
- zapobieganie zaśmiecaniu dolin potoków i cieków,
- edukacja mieszkańców w zakresie zagrożeń wynikających z nieprawidłowej gospodarki ściekami i promocja nowoczesnych technologii gromadzenia i usuwania ścieków,
- prowadzenie kontroli obiektów o największym zagrożeniu dla wód powierzchniowych przez uprawnione jednostki.

Wody podziemne:

- ograniczenie zanieczyszczeń punktowych odprowadzanych do wód i ziemi,
- bieżącą likwidacją „dzikich wysypisk”,
- stosowanie Dobrych Praktyk Rolniczych w nawożeniu gleb,
- podejmowanie przez podmioty gospodarcze działań w zakresie ograniczenia zużycia wody.

Sieć wodociągowa i kanalizacja:

- rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej sanitarnej i deszczowej, budowa nowych odcinków na terenach przeznaczonych pod budownictwo,
- budowa przydomowych oczyszczalni na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest nieopłacalna z przyczyn ekonomicznych, bądź bardzo trudna do realizacji ze względów technicznych,
- prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni i zbiorników bezodpływowych i ich okresowa kontrola w zakresie prawidłowego opróżniania, odprowadzania ścieków i wywozu osadów ściekowych,
- wsparcie finansowe dla mieszkańców gminy realizujących przydomowe, biologiczne oczyszczalnie ścieków na terenach nieskanalizowanych.

**Obszary interwencji: Poprawa gospodarowania wodami
Gospodarka wodno-ściekowa**

**Cele interwencji: Poprawa bezpieczeństwa zasobów wodnych
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie**

Kierunki interwencji:

Zarządzanie zasobami wodnymi i ich racjonalne wykorzystanie
Ochrona zasobów i poprawa stanu wód podziemnych i powierzchniowych
Zapewnienie mieszkańcom dostaw wody dobrej jakości i odbioru ścieków
Ochrona terenów zagrożonych powodziami i podtopieniami

Tabela 26. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Poprawa gospodarowania wodami, Gospodarka wodno-ściekowa

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Poprawa gospodarowania wodami	Poprawa bezpieczeństwa zasobów wodnych	Liczba awarii sieci wodociągowych (ZUK)	b.d.	b.d.	Zarządzanie zasobami wodnymi i ich racjonalne wykorzystanie	Minimalizacja strat wody w sieci wodociągowej	Dostawcy wody - ZUK	brak
			liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (gmina)	106/2016 r.	b.d.	Ochrona zasobów i poprawa stanu wód podziemnych i powierzchniowych	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie brak możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej	Właściciele nieruchomości Gmina	brak środków finansowych, ograniczenia lokalizacyjne i formalne, ryzyko zanieczyszczenia środowiska w wyniku niewłaściwego użytkowania
			liczba skontrolowanych oczyszczalni ścieków/ilość kar (gmina, WIOŚ)	b.d.	b.d.		Prowadzenie inwentaryzacji i kontroli opróżniania przydomowych zbiorników na nieczystości oraz osadników oczyszczalni przydomowych Kontrolowanie oczyszczalni ścieków komunalnych	Gmina WIOŚ	brak
			ilość zmodernizowanych źródeł (powiat)	b.d.	b.d.		Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń punktowych z działalności rolniczej lub przemysłowej poprzez modernizację lub likwidację źródeł zanieczyszczenia	Prowadzący instalację Właściciele i zarządcy nieruchomości	brak
			ilość akcji zarybiania, wielkość nakładów liczba, powierzchnia zbiorników	b.d.	bd		Utrzymanie oraz poprawa stanu ekosystemów wodnych i od wody zależnych Działania w zakresie poprawy bioróżnorodności ekosystemów wodnych	Powiat Gmina Koła Wędkarskie	brak
2									

			długość poddanych konserwacji odcinków cieków (gmina, powiat, zarządcy)	b.d.	b.d.		Bieżąca konserwacja potoków, cieków i rowów odwadniających, renaturalizacja koryt potoków	Właściciele i zarządcy cieków, rowów Powiat Gmina	brak
			ilość punktów monitoringu/klasy czystości wód/wielkość ładunku zanieczyszczeń (WIOŚ,PIB-PIG)	wody pow. II-III klasa /2015 r.	I-II kl. wody pow. I-III kl. wody podz.		Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ w Katowicach PIB-PIG Warszawa	brak środków finansowych skutkuje ograniczonym zakresem monitoringu
3	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	długość zmodern. odc. sieci (ZUK)	dł. łączna sieci wodociąg. - 211,1 km /2016 r.	b.d.	Zapewnienie mieszkańcom dostaw wody dobrej jakości i odbioru ścieków	Sukcesywna rozbudowa sieci wodociągowej i modernizacja wodociągów gminnych	ZUK	brak środków finansowych
			długość zmodern. rozbudowanych odc. sieci (ZUK)	dł. łączna sieci kanaliz. - 4,5 km/2016 r.	b.d.		Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy, wyrównywanie dysproporcji pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej i wodociągowej	ZUK	brak środków finansowych złe warunki lokalizacyjne utrudniają przyłączenie
4			ilość wybudow. zb. (ZMiUW)	b.d.	b.d.	Ochrona terenów zagrożonych powodziami i podtopieniami	Systematyczna kontrola drożności cieków i urządzeń wodnych , budowa zbiorników retencyjnych	ZMiUW Właściciele cieków i urządzeń wodnych	
			dł. odc. wybudowanych dł. odc. odremontowanych (gmina)	b.d.	b.d.		Odwodnienie dróg gminnych oraz utrzymanie drożności rowów i przepustów	Gmina	brak środków finansowych
			dł. odc. skontrolowanych obwałowań (ZMiUW, Powiat)	b.d.	b.d.		Systematyczna kontrola stanu wałów przeciwpowodziowych i urządzeń wodnych	Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych (ZMiUW) Powiat	brak

4.2.5. Ochrona gleb i powierzchni ziemi

4.2.5.1. Identyfikacja problemów ekologicznych

Zasady oraz cele ochrony powierzchni ziemi określają przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska. Istota działań ochronnych polega na zapobieganiu i przeciwdziałaniu niekorzystnym zmianom powierzchni ziemi, a w razie jej uszkodzenia lub zniszczenia, na przywróceniu do stanu właściwego. Zasadniczą jednak i zarazem najbardziej szczegółową regulacją dotyczącą problematyki ochrony zasobów i jakości gruntów jest Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Celem jej jest zachowanie jak największego areálu gruntów, poprawa ich wartości oraz pełne wykorzystanie dla potrzeb produkcji rolnej i leśnej. Cel ten ma charakter gospodarczy, jednakże łączy się z nim także cele środowiskowe, bowiem grunty rolne i leśne należą do zagospodarowanych są też pozytywnym elementem środowiska, podnosząc jego wartość. Do najważniejszych czynników powodujących degradację gleb na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy należy zaliczyć:

- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- powodzie i podtopienia terenu,
- odłogowanie gruntów rolnych,
- zanieczyszczenia transgraniczne atmosfery,
- urbanizację i osadnictwo - presja na odrolnienie gruntów.

Szczegółowe informacje na temat aktualnego stanu oraz zagrożeń gleb w gminie zamieszczono w rozdz. 3 programu. W realizacji zadań ochrony gleb, z których część posiada charakter nieinwestycyjny lub wiąże się z działalnością statutową niektórych jednostek, uczestniczyć będą takie jednostki jak: Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych (ZMiUW), Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Okręgowe Stacja Chemiczno-Rolnicze oraz placówki oświatowe.

Ochrona gleb wymaga prowadzenia kontroli stanu jakości gleb i ich przydatności rolniczej. Istotne jest prowadzenie rejestracji zmian fizycznych, chemicznych i biologicznych gleb, wynikających z rodzaju i intensywności eksploatacji oraz oddziaływania negatywnych czynników takich jak: przemysł, emisje, odpady, erozja, ścieki. Prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi stanowi istotny element ich ochrony. Zakres i sposób prowadzenia tych badań określa w drodze rozporządzenia Minister właściwy ds. środowiska. Są to zadania w ramach działań prewencyjno - kontrolnych, które mają charakter działań długookresowych.

Eksploatacja odkrywkowa kopalin powoduje powstanie wyrobisk odkrywkowych oraz innych przekształceń powierzchni terenu które powinny być na bieżąco rekultywowane. Z korzystaniem z zasobów kopalin wiąże się również konieczność odpowiedniego zagospodarowania wyrobisk poeksploatacyjnych. Zapewnienie właściwej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych jest konieczne, ze względu na ochronę walorów krajobrazowych i przyrodniczych terenów zdegradowanych.

Niezbędne działania w zakresie ochrony gruntów, gleb i powierzchni ziemi polegają na:

- ograniczaniu przeznaczania gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych,
- zapobieganie szkodom w produkcji rolnej i leśnej oraz w drzewostanach,
- poprawianiu wartości użytkowej gruntów oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności,
- przywracaniu gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym ich wartości użytkowych, przyrodniczych i krajobrazowych (rekultywacja).

Zidentyfikowane problemy ekologiczne:

- powszechna w ostatnim dziesięcioleciu rezygnacja z użytkowania rolniczego gleb i związana z tym ich degradacja (procesy erozyjne, silne zachwaszczenie i zakrzewienie),
- presja (zajmowanie terenów, budownictwo, place magazynowe).

4.2.5.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Podstawowe działania interwencyjne w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi związane z zapewnieniem skutecznej kontroli przestrzegania wymogów ochrony gleb oraz realizacją praktycznych zadań w zakresie ochrony terenów przed degradacją i dewastacją. Ochronę gleb i powierzchni ziemi realizuje się poprzez:

- systematyczną kontrolę przez uprawnione służby poziomu zanieczyszczeń w glebach (głównie metali ciężkich i pH),
- opracowanie i wdrożenie programów edukacyjnych dotyczących ochrony powierzchni ziemi i gleb,
- identyfikację gruntów i nieużytków do planowanego zalesienia,
- uwzględnianie w gminnych planach zagospodarowania potrzeb ochrony gruntów rolnych na których występują gleby najwyższe klasy,
- zwiększanie lesistości zarówno w wyniku sztucznych zalesień jak i sukcesji naturalnej, oraz racjonalizacja użytkowania gruntów, zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych,
- wprowadzanie do gospodarki leśnej zasad leśnictwa ekosystemowego, dynamiczna ochrona istniejącego zróżnicowania biologicznego wykorzystująca zarówno naturalne procesy genetyczne (adaptacja) jak i działania człowieka, ukierunkowane na zachowanie istniejącego zróżnicowania biologicznego, ukierunkowanie sztucznej selekcji również na cechy przystosowawcze do zmieniających się warunków klimatycznych,
- promowanie wśród mieszkańców działań ograniczających degradację i erozję gleb,
- likwidację punktowych źródeł zanieczyszczenia gleb (nielegalne wysypiska odpadów, nieszczelne szamba),
- kontrolę podmiotów gospodarczych w zakresie ich wpływu na zanieczyszczenie środowiska glebowego,
- rewitalizację terenów zdegradowanych,
- upowszechnienie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej wśród rolników i działkowców,
- promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki.

Obszar interwencji: Ochrona Gleb

Cel interwencji: Ochrona gleb przed zanieczyszczeniem i degradacją, rekultywacja gleb

Kierunki interwencji:

**Rekultywacja i monitoring terenów zagrożonych antropopresją
Ochrona gruntów rolnych**

Tabela 27. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Ochrona gleb

Tabela 2.7. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Ochrona gleb											
Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka		
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa						
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J		
1	Ochrona gleb	Ochrona gleb przed zanieczyszczeniem i degradacją, rekultywacja gleb	zrekultywowana pow. gruntów (przedsiębiorcy, powiat)	b.d.	b.d.	Rekultywacja i monitoring terenów zagrożonych antropopresją	Działania w zakresie rekultywacji, rewitalizacji i zagospodarowania terenów	Właściciele i zarządcy nieruchomości	upadłość firmy, brak środków, problemy własnościowe		
			ilość przeprowadzonych badań, wielkość zanieczyszczenia (WIOŚ)	b.d.	b.d.		Monitoring stopnia zanieczyszczenia gleb	WIOŚ	brak środków		
			liczba kontroli, ilość nakładanych kar (powiat, WIOŚ)	b.d.	b.d.		Kontrola w zakresie wykonywania obowiązku rekultywacji gruntów	Powiat WIOŚ	brak		
2					ilość przeprowadzonych badań, wielkość zanieczyszczenia (WIOŚ, IUNG)	b.d.	b.d.	Ochrona gruntów rolnych	Prowadzenie systemowych badań określających zanieczyszczenie gleb użytkowanych rolniczo w ramach krajowego monitoringu ekologicznego	WIOŚ IUNG Puławy	brak
					ilość przeprowadzonych badań, wielkość zanieczyszczenia (powiat)	b.d.	b.d.		Wykonanie okresowych badań jakości gleb zgodnie z art. 101d ust. Prawo ochr. środow. dla potrzeb planowania przestrzennego	Starosta Myszkowski	brak środków
					liczba kontroli, ilość nakładanych kar (powiat, WIOŚ)	b.d.	b.d.		Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie ich wpływu na zanieczyszczenie gleb	WIOŚ	brak środków
					ilość przeprowadzonych akcji edukacyjnych (ODR)	b.d.	b.d.		Koordinowanie działań w zakresie upowszechniania Dobrych Praktyk Rolniczych oraz upraw ekologicznych - szkolenia dla rolników	Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR)	brak
					ilość udzielonych	b.d.	b.d.		Wsparcie inwestycyjne	Ministerstwo	możliwość braku
					dotacji,				gospodarstw oraz szkolenia	Rolnictwa i	środków

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

			ilość szkoleń (MRiRW)				i doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania produkcji rolnej do zwiększonego ryzyka klimatycznego i przeciwdziałania zmianom klimatu	Rozwoju Wsi (MRiRW)	finansowych
			liczba zlikwidowanych źródeł zanieczyszczenia (powiat, gmina)	b.d.	b.d.		Bieżąca likwidacja punktowych źródeł zanieczyszczenia gleb	Właściciele nieruchomości	brak środków, nieuregulowane prawa własności gruntów

4.2.6. Ochrona klimatu i poprawa jakości powietrza

4.2.6.1. Identyfikacja problemów

Dyrektywa 2008/50/WE (dyrektywa CAFE) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L.152 z 11 czerwca 2008 r.) jest podstawowym aktem prawnym Unii Europejskiej w zakresie jakości powietrza w państwach członkowskich. Dyrektywa CAFE wprowadziła nowe mechanizmy dotyczące zarządzania jakością powietrza w strefach. Dyrektywa podlega procesowi transpozycji do prawa polskiego, jej wdrożenie następuje poprzez wprowadzenie zmian w prawie krajowym.

Działania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego powinny się skupiać na działaniach prewencyjnych oraz eliminowaniu trzech głównych źródeł zanieczyszczenia: niskiej emisji, emisji komunikacyjnej oraz emisji przemysłowej. W zakresie egzekwowania wymogów ochrony powietrza na terenie gminy, największe uprawnienia posiadają: starosta powiatowy oraz marszałek województwa, do których kompetencji należy m.in. wydawanie pozwoleń w drodze decyzji na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza oraz przyjmowanie zgłoszeń instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, z których emisja nie wymaga pozwolenia. Wszystkie większe podmioty gospodarcze emitujące zanieczyszczenia do powietrza powinny podjąć działania zmierzające do ograniczenia emisji. Będą one obejmować wprowadzanie nowych, „czystych technologii”, modernizację procesów technologicznych oraz instalowanie urządzeń redukujących ilość emitowanych zanieczyszczeń. Szeroko powinna być także stosowana zasada stosowania najlepszych, dostępnych środków technicznych - BAT.

Szczególnie ważnym zadaniem jest ograniczenie niskiej emisji poprzez likwidację i modernizację starych, niskosprawnych kotłowni oraz wymianę wyeksploatowanych kotłów na nowoczesne, wysokosprawne i posiadające atesty.

Węgiel powinien być stopniowo zastępowany innymi, bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła (gaz ziemny i in.). Jednym ze sposobów znacznego ograniczenia niskiej emisji jest wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Największe szanse na rozwój w gminie ma wykorzystanie energii słonecznej, oraz w mniejszym stopniu wodnej i ciepła gruntu.

Należy dalej promować działania zmniejszające straty ciepłne w budynkach. Termoizolacja prowadzona zarówno w skali indywidualnego odbiorcy, jak i zakładów przemysłowych może znacznie zredukować zużycie energii, co automatycznie ograniczy emisję zanieczyszczeń do powietrza.

Emisja ze źródeł komunikacyjnych może stanowić zagrożenie na obszarze Kozięglów oraz na terenach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu pojazdów (głównie DK-1). Jej zmniejszenie może nastąpić dzięki egzekwowaniu norm emisji spalin, niedopuszczaniu do ruchu pojazdów w złym stanie technicznym oraz nie posiadających katalizatorów. Konieczna jest także rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej. Duże znaczenie ma podniesienie standardu dróg i poprawa ich stanu technicznego. Zdecydowaną poprawę jakości powietrza można uzyskać wyprowadzając ruch tranzytowy z centrum miasta ale należy się liczyć z kosztami zarówno finansowymi jak i związanymi z koniecznością zajęcia innych terenów.

Jednym z najważniejszych czynników wpływających na poprawę jakości powietrza atmosferycznego będzie wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. Szczególną rolę powinny tu odegrać szkoły, środki masowego przekazu i pozarządowe organizacje ekologiczne wspierające działania samorządu gminnego. W najbliższych latach szczególnie ważne będzie promowanie działań prowadzących do ograniczania niskiej emisji i emisji komunikacyjnej, które wpływają znacząco na występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu.

Zadania w zakresie działań zapobiegawczo-kontrolnych, nieinwestycyjnych, realizowane są głównie przez Urząd Marszałkowski, WIOŚ, powiat i gminę z ich własnych budżetów. Zadania w zakresie ograniczenia niskiej emisji to przeważnie zadania inwestycyjne, które są finansowane głównie przez gminę, właścicieli nieruchomości, przedsiębiorców oraz zarządców dróg z wykorzystaniem dostępnych funduszy własnych i pomocowych ze źródeł UE.

W celu zwiększenia i lepszego skoordynowania efektywności działań w ograniczaniu emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz uzyskania dostępu do źródeł wsparcia finansowego, gmina opracowała w 2014 r. kompleksowy Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) którego wdrażanie powinno być prowadzone skutecznie i konsekwentnie zgodnie z założeniami dokumentu.

Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii realizowane jest poprzez promowanie odnawialnych źródeł energii oraz technologii, poprzez dawanie przykładu we wdrażaniu

odnawialnych źródeł energii oraz wspieranie pozyskiwania energii słonecznej dla obiektów prywatnych i gminnych.

W związku z niedotrzymywaniem kryterium ochrony zdrowia, potwierdzonym wynikami monitoringu powietrza wykonywanego przez WIOŚ, strefa śląska w której znajduje się gmina, została zakwalifikowana do opracowania programu ochrony powietrza. Zadanie to zrealizował Urząd Marszałkowski województwa śląskiego. Z programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego, w związku ze stwierdzonymi zagrożeniami jakości powietrza w strefie (nie w gminie), wynikają ogólne obowiązki dla burmistrzów miast w tym Koziegłów:

Ograniczenie emisji powierzchniowej

- Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe,
- Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN obejmuje kompleksowo wszystkie aspekty gospodarowania energią emitującą zanieczyszczenia w gminie),
- Rozbudowa i konserwacja sieci gazowych zapewniająca podłączenie nowych użytkowników,
- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w celu obniżenia kosztów eksploatacyjnych ogrzewania niskoemisyjnego,
- Termomodernizacja budynków oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego w budownictwie mieszkaniowym i obiektach użyteczności publicznej,
- Wyeliminowanie spalania odpadów oraz ograniczenie spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi.

Ograniczenie emisji z transportu

- Poprawa organizacji ruchu samochodowego w mieście,
- Utrzymanie dróg w sposób ograniczający wtórną emisję zanieczyszczeń poprzez regularne mycie, remonty i poprawę stanu nawierzchni dróg.

Inne działania

- Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i zagrożeń klimatycznych,
- Spójna polityka na szczeblu lokalnym uwzględniająca priorytety jakości powietrza (uchwalanie lub aktualizacja założeń do gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną oraz aktualizacja dokumentów strategicznych pod kątem wymagań stawianych w programie w zakresie ochrony powietrza),
- Uwzględnianie warunków przewietrzania nowych osiedli i ochrona terenów zielonych w planach zagospodarowania przestrzennego.

Zidentyfikowane problemy ekologiczne:

- tzw. „niska emisja” której źródłem jest spalanie węgla kieleckiego jakości w małych kotłowniach lokalnych i w indywidualnych gospodarstwach domowych,
- wzrastające natężenie ruchu drogowego,
- brak centralnej sieci ciepłowniczej w mieście,
- węgiel kamienny słabej jakości stosowany jest jako główne źródło energii cieplnej,
- znikoma ilość instalacji OZE stosowanych na terenie gminy,
- spalanie w piecach domowych odpadów,
- emisja punktowa, głównie z lokalnych zakładów,
- brak punktów państwowego monitoringu jakości powietrza na terenie gminy,
- napływ zanieczyszczeń z sąsiednich regionów (aglomeracja śląska, Częstochowa).

4.2.6.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Działania prowadzące do rozwiązania powyższych problemów lub częściowego złagodzenia ich skutków to:

- ograniczanie niskiej emisji ze źródeł lokalnych oraz emisji ze źródeł komunikacyjnych,
- termomodernizacja budynków,
- wspieranie przedsięwzięć w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest,
- kontynuacja programu dofinansowania wymiany niesprawnych urządzeń grzewczych,

- kontrola palenisk w kotłowniach indywidualnych pod kątem spalania odpadów,
- wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- konsekwentne realizowanie założeń gminnego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej,
- propagowanie likwidacji lub modernizacji indywidualnych, małych kotłowni opalanych paliwem o niskiej jakości,
- promocja wykorzystania bardziej ekologicznych nośników ciepła niż węgiel,
- identyfikacja źródeł, promocja i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- dążenie do usprawnienia komunikacji poprzez budowę nowych odcinków dróg, obwodnic, modernizację istniejących i budowę tras rowerowych.
- wprowadzenie pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza w ramach monitoringu państwowego,
- edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii, szkodliwości spalania odpadów,
- rozbudowa i przebudowa sieci gazowniczej.

Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza, adaptacja do zmian klimatu

Cel interwencji: Ochrona i poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji gazów i pyłów

Kierunki interwencji:

Identyfikacja i monitorowanie źródeł zanieczyszczenia powietrza

Ograniczanie niskiej emisji, ograniczenie zużycia energii

Ograniczanie emisji ze źródeł komunikacyjnych

Ograniczanie emisji z zakładów przemysłowych

Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Tabela 28. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Ochrona klimatu i jakości powietrza, adaptacja do zmian klimatu

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza, adaptacja do zmian klimatu	Ochrona i poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji gazów i pyłów	kategoria strefy śląskiej (WIOŚ)	ochr. zdrowia - C ochr. roślin - C 2015 r.	ochr. zdrowia - A ochr. roślin - A	Identyfikacja i monitorowanie źródeł zanieczyszczenia powietrza	Coroczna ocena jakości powietrza na podstawie prowadzonego monitoringu	WIOŚ	brak punktów monitoringu na terenie gminy klasyfikacja mało wiarygodna
			-	-	-		Okresowa aktualizacja gminnego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej PGN	Gmina	brak
			-	-	-		Przedkładanie do Marszałka Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie ochrony powietrza	Starosta Burmistrz Gminy	brak
2		Liczba wybudowanych instalacji (powiat, gmina)	62 szt. inst. solarnych na bud. prywatnych /2015 r.	bd	Ograniczanie niskiej emisji, ograniczenie zużycia energii	Instalowanie odnawialnych źródeł energii w obiektach gminnych oraz prywatnych	Właściciele i zarządcy nieruchomości Gmina	brak	
			Ilość zmodernizow. instalacji (gmina)	b.d.		b.d.	Termomodernizacja budynków Modernizacja ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej	Właściciele i zarządcy nieruchomości Gmina	brak
			ilość usuniętych wyrobów/kwota dofinansowania (gmina)	21,35 Mg/- 2015 r.		całkowite usunięcie do 2030r.	Udzielanie wsparcia dla mieszkańców w zakresie usuwania, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest	Gmina	ograniczona pula środków finansowych
			poniesione nakłady finansowe/ uzyskany zysk energetyczny (gmina)	bd		bd	Ograniczanie zużycia energii poprzez wymianę źródeł oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Gmina	ograniczona pula środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

			wielkość dofinansowania do wymiany kotłów CO/ilość zrealizowanych wniosków (gmina)	bd.	b.d.		Realizacja PGN Wspieranie finansowe osób fizycznych w zakresie zmiany sposobu ogrzewania na ekologiczne	Gmina	brak środków finansowych - niepewne dotacje z funduszy pomocowych
			ilość przeprowadzonych kontroli (gmina)	b.d.	b.d.		Likwidacja spalania odpadów w kotłowniach domowych poprzez realizację działań kontrolnych zmierzających do eliminacji tego procederu	Gmina	brak
3			długość odcinków zmodernizowanych dróg/wielkość nakładów finansowych (gmina, PZD)	b.d.	b.d.	Ograniczanie emisji ze źródeł komunikacyjnych	Poprawa stanu nawierzchni dróg, dbałość o czystość dróg	Zarządcy dróg (PZD) Gmina	brak dostatecznych środków finansowych
			długość wybudowanych odcinków dróg (gmina, PZD)	b.d.	b.d.		Usprawnienie komunikacji poprzez budowę nowych odcinków dróg, obwodnic	Zarządcy dróg	brak środków finansowych, ingerencja w nowe tereny, opór części mieszkańców
			długość wybudowanych odcinków tras (gmina, powiat)	b.d.	b.d.		Budowa i rozbudowa tras rowerowych, wspieranie akcji promujących korzystanie z rowerów	Powiat Gmina	brak środków finansowych, możliwy wzrost presji na środowisko
				b.d.	b.d.		Przedkładanie do Marszałka Województwa wyników przeprowadzanych pomiarów natężenia ruchu na odcinkach dróg zarządzanych przez starostów raz w roku	Powiatowy Zarząd Dróg (PZD)	
			ilość przeprowadzonych kontroli/(WIOŚ)	b.d.	b.d.		Kontrola dotrzymywania przez zakłady przemysłowe standardów emisyjnych	WIOŚ	brak
4						Ograniczanie emisji z zakładów			

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

5			liczba wydanych pozwoleń (starosta, marszałek)	b.d.	b.d.	przemysłowych	Wydawanie pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza lub pozwoleń zintegrowanych z uwzględnieniem procesu kompensacji emisji na obszarach przekroczeń, przyjmowanie zgłoszeń instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko	Starosta Myszkowski Marszałek województwa	brak
			ilość zainstalowanych instalacji/ ilość zatrzymanych zanieczyszczeń (powiat, marszałek, WIOŚ)	b.d.	b.d.		Instalowanie nowych oraz poprawa sprawności obecnie funkcjonujących urządzeń do redukcji zanieczyszczeń	Zakłady przemysłowe	brak środków finansowych
			-	-	-	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Rozpoznanie występowania i możliwości wykorzystania źródeł energii odnawialnej (m.in. energia słoneczna, biomasa, biogaz, pompy ciepła, zasoby wód geotermalnych) i zwiększenie udziału ich wykorzystania.	Jednostki naukowo-badawcze Właściciele i zarządcy nieruchomości Powiat Gmina	brak środków finansowych
			ilość wdrożonych technologii/liczba działających instalacji (powiat, marszałek)	b.d.	b.d.		Wdrażanie odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii w firmach	Właściciele instalacji, zarządcy nieruchomości	brak środków finansowych

4.2.7. Ochrona przed hałasem

4.2.7.1. Identyfikacja problemów

Najważniejszym źródłem hałasu na obszarze Gminy i Miasta Kozięglowy jest transport drogowy o zasięgu oddziaływania ograniczonym głównie do stref oddziaływania wokół drogi krajowej DK-1, dróg wojewódzkich, w mniejszym stopniu lokalnych, oraz niektóre obiekty przemysłowe w ograniczonym zasięgu ich oddziaływania. Zgodnie z przepisami ochrony środowiska bieżące przeciwdziałanie zagrożeniom dla klimatu akustycznego polegać ma na zapewnieniu jak najlepszego stanu klimatu akustycznego na danym obszarze.

W planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje się możliwość ustanowienia stref ograniczonego użytkowania lub rozwiązań kompensujących negatywne oddziaływanie. Dla osiągnięcia poprawy klimatu akustycznego i zmniejszenia skali narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu, podjęte działania muszą być przedmiotem polityki długofalowej oraz związanymi z nią programami naprawczymi i działaniami doraźnymi.

Politykę Unii Europejskiej w zakresie walki z hałasem określa dyrektywa 2002/49/WE w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego lub na tym poziomie, a w przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu na jego zmniejszeniu do co najmniej dopuszczalnego. Ponadto problem zagrożenia hałasem należy integrować z aspektami planowania przestrzennego w gminie przy opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Głównym kierunkiem działań w zakresie hałasu jest zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i lokalnie w przypadku wystąpienia, przemysłowego. Dla realizacji tych celów wyznaczono zadania o charakterze inwestycyjnym i nieinwestycyjnym. Zadaniem ciągłym dla Inspektoratu WIOŚ w Katowicach jest kontrola zakładów przemysłowych w zakresie emisji hałasu. W działaniach gminy istotne jest systematyczne uwzględnianie w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego wpływu lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych dla środowiska. Zarządcy dróg mogą realizować działania ograniczające oddziaływanie hałasu, poprzez budowę ekranów izolacyjnych wzdłuż niektórych odcinków dróg, na których dochodzi do przekroczeń dopuszczalnego natężenia hałasu.

Zidentyfikowane problemy ekologiczne:

- wzrastające natężenie hałasu komunikacyjnego (droga krajowa DK-1, wojewódzkie 789, 791),
- wzrost ruchu tranzytowego,
- brak opracowanych map akustycznych dla odcinków dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy,
- brak regularnego, państwowego monitoringu hałasu komunikacyjnego w gminie.

4.2.7.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Osiągnięcie poprawy klimatu akustycznego w gminie poprzez obniżenie poziomu hałasu wymaga realizacji następujących działań pozainwestycyjnych:

- okresowe wykonywanie pomiarów hałasu wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych,
- stworzenie bazy danych o obiektach przemysłowych i usługowych stwarzających zagrożenie akustyczne dla mieszkańców i środowiska,
- wykonanie analiz studialnych w celu optymalizacji organizacji ruchu drogowego w gminie,
- opracowanie programów edukacyjnych dotyczących ochrony przed hałasem,
- kontrolowanie podmiotów gospodarczych w zakresie ich wpływu na środowisko akustyczne.

Do głównych działań inwestycyjnych warunkujących osiągnięcie zakładanego celu ekologicznego w zakresie ograniczenia hałasu należą:

- kontynuacja modernizacji i przebudowy dróg, budowa obwodnic,

- utworzenie terenów zieleni izolacyjnej wokół obiektów uciążliwych dla środowiska,
- budowa ekranów izolacyjnych przez zarządców dróg,
- budowa systemu monitorowania hałasu drogowego,
- zwiększenie skuteczności egzekwowania ograniczeń prędkości pojazdów,
- wykonywanie nawierzchni dróg w technologii ograniczającej emisję hałasu do środowiska.

Obszar interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem

Cel interwencji: Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i przemysłowego

Kierunki interwencji:

Obniżenie poziomu hałasu komunikacyjnego

Obniżenie poziomu hałasu przemysłowego

Tabela 29. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem

Tabela 27: Cele, kierunki interwencji, obszary zadań i przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem									
Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem	Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i przemysłowego	ilość pomiarów/ wielkości przekroczeń dopuszczalnych poziomów (zarządcy, WIOŚ)	2 pom. 2012 r./ przekr. max. 8,9 dB	brak przekroczeń	Obniżenie poziomu hałasu komunikacyjnego	Prowadzenie pomiarów poziomów hałasu w środowisku dla dróg wojewódzkich i trasy kolejowej na terenie gminy	Zarządcy dróg i kolei WIOŚ	całkowity brak monitoringu w latach 2013-2016 uniemożliwia obiektywną ocenę zagrożenia
			długość wyremontowanych odcinków dróg, ilość nasadzeń, nakłady finansowe (zarządcy, gmina)	8,96km /2014 r. 5,24km /2015 r.	b.d.		Poprawa stanu nawierzchni dróg wojewódzkich, krajowych, powiatowych i gminnych, prowadzenie nasadzeń zieleni izolacyjnej	Zarządcy dróg Gmina	brak środków finansowych
			długość wybudowanych odcinków dróg (zarządcy, gmina)	b.d.	b.d.		Modernizacja i przebudowa dróg, budowa nowych odcinków dróg, budowa obwodnicy miasta	Zarządcy dróg Gmina	brak środków finansowych, przeniesienie oddziaływania na inne tereny, protesty mieszkańców
2			liczba kontroli/ilość kar (powiat, WIOŚ)	b.d.	b.d.	Obniżenie poziomu hałasu przemysłowego	Kontrola zakładów przemysłowych w zakresie emisji hałasu	Powiat WIOŚ	brak
			wielkość nakładów na ograniczenie hałasu (przedsiębiorcy)	b.d.	b.d.		Podjęmowanie przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych w celu ograniczenia emisji hałasu przemysłowego	Przedsiębiorcy	brak

4.2.8. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

4.2.8.1. Identyfikacja problemów ekologicznych

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach, a także przez zmniejszenie poziomów tych pól do wartości dopuszczalnych, w przypadku ich przekroczenia. Prawo ochrony środowiska określa obowiązki związane z ocenami i pomiarami poziomów pól elektromagnetycznych na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz w miejscach dostępnych dla ludności. Art. 123 w. wym. ustawy, nakłada na organy kontrolne WIOŚ obowiązek badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Zasady monitoringu reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645). Z analizy stanu aktualnego (rozdz. 3 programu) wynika że źródła pól elektromagnetycznych na terenie gminy nie stanowią aktualnie zagrożenia promieniowaniem. Istnieje jednak potencjalna możliwość wystąpienia zwiększonej emisji promieniowania elektromagnetycznego w wyniku:

- ciągłego wzrostu zapotrzebowania na usługi radiokomunikacyjne,
- rozwoju systemów telefonii komórkowych (budowa nowych masztów przekaźnikowych bazowych stacji telefonii komórkowej),
- rozwoju systemów zasilania elektroenergetycznego.

Zidentyfikowane problemy ekologiczne:

- zbyt mała ilość punktów monitorowania wielkości promieniowania niejonizującego w gminie,
- lokalizowanie obiektów emitujących promieniowanie niejonizujące w pobliżu zabudowy,
- intensywny rozwój systemów telefonii mobilnej.

4.2.8.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne

Cel interwencji: Kontrola i ograniczanie emisji promieniowania elektromagnetycznego

Kierunki interwencji:

Ocena oddziaływania pól elektromagnetycznych

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Tabela 30. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Pola elektromagnetyczne

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Pola elektromagnetyczne	Kontrola i ograniczanie emisji promieniowania elektromagnetycznego	ilość pomiarów/ wielkości przekroczeń dopuszczalnych poziomów (WIOŚ)	1 pomiar/brak przekroczeń/ 2015 r.	brak przekroczeń wart. dop.	Ocena oddziaływania pól elektromagnetycznych	Dokonywanie oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji ich zmian	WIOŚ	ograniczony monitoring uniemożliwia całkowicie pewną ocenę
			-	-	-		Gromadzenie i analiza danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Starosta Myszkowski Marszałek Województwa	brak
			pow. terenów zagrożonych (WIOŚ)	0	0		Prowadzenie rejestru zawierającego informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	WIOŚ	brak środków finansowych, przeniesienie oddziaływania na inne tereny, protesty mieszkańców
2			liczba zgłoszeń (powiat)	b.d.	-	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Przyjmowanie zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne (w tym stacji bazowych telefonii komórkowej)	Starosta Myszkowski	brak
			wielkość nakładów na modernizację (ZE)	b.d.	b.d.		Modernizacja istniejących sieci elektroenergetycznych i stacji transformatorowych	Zakład Energetyczny (ZE)	brak

4.2.9. Przeciwdziałanie poważnym awariom i ograniczanie skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska

4.2.9.1. Identyfikacja problemów ekologicznych

Podstawowym aktem prawnym regulującym zagadnienia przeciwdziałania poważnym awariom jest ustawa Prawo ochrony środowiska, w której zawarte są: przepisy ogólne, instrumenty prawne służące przeciwdziałaniu tym awariom, obowiązki zakładu stwarzającego takie zagrożenie, obowiązki organów administracji. Dodatkowo wiele rozwiązań związanych z tym tematem, zawartych jest w ustawie o ochronie przeciwpożarowej z dn. 24 sierpnia 1991 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380 z późn. zm.) i ustawie o Państwowej Straży Pożarnej z dn. 24 sierpnia 1991 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r., nr 12, poz. 68 z późn. zm.). Zgodnie z art. 3 pkt. 23, ustawy POŚ przez poważną awarię należy rozumieć: „*zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem*”. Z kolei poważna awaria przemysłowa to: „*poważna awaria w zakładzie*” (art. 3, pkt. 24, POŚ). Na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy nie ma zakładów o zwiększonym ani dużym ryzyku wystąpienia awarii.

Realnym źródłem zagrożenia oprócz awarii w zakładach przemysłowych może być również transport i przeładunek substancji niebezpiecznych. Obowiązki związane z ewentualnymi awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym taki zakład oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej (PSP). Zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska, każdy zakład stwarzający takie ryzyko musi zostać zgłoszony do właściwych organów PSP. Zgłoszenie to musi zostać przekazane do wiadomości Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska. Prowadzona ewidencja zakładów powinna być systematycznie weryfikowana. Główne zagrożenia i problemy w zakresie możliwości wystąpienia poważnych awarii przemysłowych związane są z takimi czynnikami jak:

- lokalizacja zakładów produkcyjnych mogących być potencjalnym źródłem poważnej awarii,
- brak odpowiednio przystosowanych dróg do bezpiecznego przewozu materiałów niebezpiecznych,
- poważne awarie przemysłowe należą do grupy zdarzeń losowych szczególnie trudnych do przewidzenia,
- brak wystarczającej edukacji społeczeństwa w zakresie postępowania w przypadku zaistnienia poważnej awarii przemysłowej,
- brak w pełni sprawnych mechanizmów monitoringu i nadzorowania obiektów produkcyjnych i magazynowych.

Podstawowe działania w celu ochrony przed wystąpieniem poważnej awarii powinny być ukierunkowane przede wszystkim na systematyczną kontrolę przedsiębiorstw posiadających substancje niebezpieczne. Zagrożenie poważną awarią na terenie gminy może wynikać głównie z następujących przyczyn:

- awaria transportowa przy przewożeniu materiałów niebezpiecznych,
- awaria przemysłowa (pożar, wyciek substancji niebezpiecznych).

Oprócz awarii przemysłowych na terenie gminy możliwe jest również wystąpienie innych nadzwyczajnych zagrożeń mających swoją genezę w zjawiskach przyrodniczych związanych ze zmianami klimatu lub zjawiskami geodynamicznymi. Zagrożenia takie są monitorowane przez powołane do tego służby krajowe które są w bezpośrednim kontakcie z powiatowymi i gminnymi organami zarządzania kryzysowego. Niektórych zagrożeń nie można jednak łatwo przewidzieć (m.in. nagłe pożary lasów, nagłe wezbrania potoków i rzek). Można jedynie w sprawny sposób szybko powiadomić mieszkańców o wystąpieniu większości z tych zjawisk za pomocą systemów wczesnego ostrzegania. Do naturalnych nadzwyczajnych zagrożeń środowiska na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy można zaliczyć:

- możliwość wystąpienia pożarów lasów i łąk na terenach nieużytków,
- zjawisko powodzi i podtopień w dolinach rzecznych.

Zidentyfikowane główne problemy ekologiczne:

- istniejące zakłady przemysłowe wykorzystujące materiały palne i chemiczne,
- transport substancji niebezpiecznych (odcinek DK-1)
- tereny zalewowe w dolinach rzecznych,
- braki w zakresie edukacji społeczeństwa odnośnie postępowania na wypadek zaistnienia poważnej awarii.

4.2.9.2. Cele, kierunki działań oraz zadania

Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Cel interwencji: Ograniczanie skutków awarii przemysłowych i nadzwyczajnych zagrożeń środowiska

Kierunki interwencji:

Działania profilaktyczne i kontrolne

Działania zmierzające do zmniejszenia zagrożenia w przypadku wystąpienia awarii

Tabela 31. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
1	Zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Ograniczanie skutków awarii przemysłowych i nadzwyczajnych zagrożeń środowiska	ilość kontroli/ilość kar (PSP)	b.d.	b.d.	Działania profilaktyczne i kontrolne	Systematyczna kontrola przedsiębiorstw posiadających substancje niebezpieczne	Komenda Państwowej Straży Pożarnej	brak	
			liczba zewidencjonowanych źródeł / ilość zakładów w bazie (WIOŚ, PSP)	0	0		Prowadzenie ewidencji źródeł poważnych awarii przemysłowych - aktualizacja bazy zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia	WIOŚ PSP	brak	
			-	-	-		Aktualizacja tras optymalnego przewozu substancji niebezpiecznych, budowa parkingów dla pojazdów przewożących substancje niebezpieczne	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	brak środków na realizację zadania	
			-	-	-		Doskonalenie technologii produkcji w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia poważnej awarii	Przedsiębiorcy	brak	
			ilość kontroli/ilość kar (ITD)	b.d.	b.d.		Kontrola przestrzegania europejskiej umowy „ADR” o przewozie substancji i materiałów niebezpiecznych	Inspekcja Transportu Drogowego (ITD)	brak	
2				-	-	-	Działania zmierzające do zmniejszenia zagrożenia w przypadku wystąpienia awarii	Stałe podnoszenie sprawności systemu zarządzania i reagowania kryzysowego	Starosta Myszkowski Gmina Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej (PSP)	brak
				-	-	-		Informowanie społeczeństwa o zagrożeniach powstałych w wyniku poważnej awarii przemysłowej z udziałem materiałów niebezpiecznych	WIOŚ PSP Starosta Myszkowski	brak

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

			liczba akcji edukacyjnych (PSP)	b.d.	b.d.		Prowadzenie akcji informacyjno - edukacyjnych dla społeczeństwa dotyczących zasad postępowania na wypadek zaistnienia poważnej awarii	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej	brak
			-	-	-		Utrzymywanie w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii	Powiat Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej	brak

4.2.10. Gospodarowanie odpadami, zapobieganie powstawaniu odpadów

4.2.10.1. Identyfikacja problemów ekologicznych

Podstawowym celem rozwijania systemów gospodarki odpadami jest ograniczenie ilości odpadów poprzez położenie nacisku na zapobieganie powstawaniu odpadów i na ponowne ich użycie, jak również maksymalizację odzysku, szczególnie recyklingu takich materiałów jak: szkło, metale, tworzywa sztuczne oraz papier i tektura.

Powyższe działania przyczynią się do ograniczenia ilości odpadów unieszkodliwianych na składowiskach poprzez składowanie, oraz pozwolą na osiągnięcie celów założonych w polityce ekologicznej państwa i wymagań zawartych w podpisanym przez Polskę Traktacie Akcesyjnym UE.

Gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy i Miasta Kozięglowy na mocy nowych uregulowań prawnych, realizuje Urząd Gminy i Miasta w Kozięglowach. Jednym z podstawowych celów nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce, jest osiągnięcie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie. W ramach prowadzonej gospodarki odpadami komunalnymi, gmina zobowiązana jest również do prowadzenia edukacji ekologicznej społeczeństwa w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi, w tym z odpadami niebezpiecznymi. Jednym z ważnych elementów gospodarki odpadami innymi niż komunalne, jest udział gminy w sukcesywnym usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych (głównie pokryć dachowych). Od 2016 roku działa w Kozięglowach nowy Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych przy ul. Żareckiej 15. W ramach działań edukacyjnych UGiM opracował i udostępnił m.in. na stronie internetowej „Przewodnik nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi”.

Zidentyfikowane problemy ekologiczne:

- zbyt niski poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa odnośnie postępowania z odpadami w gospodarstwach domowych,
- spalanie niektórych grup odpadów w kotłowniach domowych,
- wprowadzenie nowego systemu gospodarowania odpadami nie zlikwidowało całkowicie problemu „dzikich” wysypisk,
- brak skutecznego nadzoru nad podmiotami gospodarczymi w zakresie prowadzonej przez nie gospodarki odpadami.

4.2.10.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel interwencji: Minimalizacja wytwarzania odpadów, rozwój systemów selektywnego zbierania i odzysku odpadów

Kierunki interwencji:

Zapobieganie powstawaniu odpadów

Rozwój systemów selektywnego zbierania i odzysku odpadów

Działania kontrolne w gospodarce odpadami, rekultywacja składowisk odpadów komunalnych oraz eliminowanie nielegalnych składowisk

Tabela 32. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Tabela 52: Cel, kierunki interwencji oraz zadania - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów									
Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Minimalizacja wytwarzania odpadów, rozwój systemów selektywnego zbierania i odzysku odpadów	nakłady na działalność edukacyjną (UGiM Koziegłowy)	b.d.	b.d.	Zapobieganie powstawaniu odpadów	Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi (w tym odpadami niebezpiecznymi)	Gmina	brak
2			ilość uruch. instalacji, punktów zbierania odpadów (UGiM Koziegłowy)	1 PSZOK/ 2016 r. (UGiM Koziegłowy)	b.d.	Rozwój systemów selektywnego zbierania i odzysku odpadów	Rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym zbierania surowców wtórnych	Gmina	brak
			-	-	-		Zapewnienie prawidłowej gospodarki odpadami niebezpiecznymi z sektora komunalnego	Gmina	brak
			(UGiM Koziegłowy)	b.d.	b.d.		Udział w tworzeniu systemów regionalnych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych	Gmina	brak
			ilość zlikwidowanych wysypisk/ poniesione koszty (gmina)	b.d.	b.d.		Likwidowanie nielegalnych wysypisk odpadów i wywóz odpadów zbieranych w ramach akcji ekologicznych	Gmina na terenach gminnych Właściciele terenów	brak środków finansowych
			liczba wydanych zezwoleń/liczba kontroli/ilość kar (WIOŚ, powiat)	b.d.	b.d.		Nadzór nad gospodarką odpadami z sektora gospodarczego	WIOŚ Starosta Myszkowski	brak

4.2.11. Zasoby geologiczne

4.2.11.1. Identyfikacja problemów ekologicznych

Na obszarze Gminy i Miasta Koziegłowy możliwości wykorzystania zasobów kopalin naturalnych eksploatowanych odkrywkowo są ograniczone. Wynika to głównie z wymagań ochrony środowiska, oraz niskiej jakości kopalin, nie odpowiadającej często wymaganiom norm surowcowych. Główną perspektywną kopalnią gminy pozostają piaski i żwiry, w drugiej kolejności wapienie i margle.

Znacznie ważniejsze są dla gminy zasoby wód mineralnych. Produkcja wód mineralnych odbywa się w Wytwórni Wód Gazowanych „Jurajska” w Postępie oraz w Wytwórni Wód Mineralnych „Dobrawa” Sp. z o.o. w Rzeniszowie.

4.2.11.2. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Obszar interwencji: Zasoby geologiczne

Cel interwencji: Ochrona zasobów złóż

Kierunek interwencji:

Ochrona zasobów złóż kruszyw naturalnych

Ochrona zasobów złóż wód mineralnych

Głównym zadaniem samorządu gminnego jest uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego potrzeb ochrony przed zainwestowaniem terenów na których występują perspektywiczne złoża surowców naturalnych i wód mineralnych. Zadania ekologiczne prowadzące do skutecznej ochrony złóż na terenie gminy to:

- aktualizacja rozpoznania możliwości zasobowych i perspektywicznych regionu w zakresie zasobów naturalnych,
- prowadzenie poszukiwań i szczegółowe dokumentowanie złóż wód mineralnych,
- ochrona złóż perspektywicznych i niezagospodarowanych poprzez uwzględnienie obszaru ich występowania w studium uwarunkowań oraz planach zagospodarowania przestrzennego,
- renaturalizacja i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
- ustanowienie i egzekwowanie postanowień stref ochrony wód mineralnych,
- weryfikacja zasad ochrony wód w utworzonych strefach ochronnych,
- monitorowanie wpływu eksploatacji złóż kopalin na środowisko,
- ograniczony rozwój eksploatacji na obszarach cennych przyrodniczo,
- planowanie zagospodarowania złóż z uwzględnieniem walorów krajobrazowych.

5. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH I MONITOROWANYCH GMINY I MIASTA KOZIEGŁOWY W LATACH 2016-2023

5.1. Harmonogram realizacji zadań własnych gminy

W tabeli 32 zestawiono oszacowane nakłady finansowe niezbędne do realizacji zadań własnych Gminy i Miasta Koziegłowy, realizowanych głównie przez Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach w latach 2016-2023 ze środków ujętych w budżecie Gminy oraz z dodatkowych źródeł takich jak fundusze krajowe i środki pomocowe UE. Oszacowanie nakładów niezbędnych na realizację całości zadań przewidzianych w programie ochrony środowiska jest trudne i zawsze obarczone jest błędem. W wielu przypadkach trudno jest oszacować nakłady niezbędne na wykonanie poszczególnych zadań, co wynika z faktu iż w ich realizację wspólnie z gminą zaangażowanych jest wiele podmiotów (województwo, powiat, związki gminne, przedsiębiorcy, zarządcy dróg itp). Ponadto na realizację niektórych zadań gmina oraz podmioty będą występowały o unijne dotacje, a wyniki tych starań nie są pewne.

Przy określaniu i wyborze zadań własnych założono, że przyjęte do realizacji cele i działania będą wypadkową obiektywnych potrzeb i realnych możliwości ich spełnienia. Ich wybór wynika głównie z:

- zadań obligatoryjnych, nałożonych na samorząd gminny przez ustawodawcę, zawartych w obowiązujących aktach prawnych i z wytycznych nadrzędnych dokumentów strategicznych państwa,
- obligatoryjnych zadań nałożonych na samorząd gminny w dokumentach planowania strategicznego: wojewódzkich, powiatowych i gminnych,
- z dostępnych środków finansowych w budżecie gminy i z możliwości pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych.

Tabela 33. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy i Miasta Koziegłowy wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	2020-2023	Razem		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1.	Planowanie przestrzenne + edukacja	Prowadzenie procedur ocen oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	-	-	-	-	-	-	Budżet Gminy (zadanie realizowane w ramach prac etatowych)	
		Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (mpzp) potrzeb ochrony zasobów przyrodniczych, gleb urodzajnych oraz zasobów złóż kopalin	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy	koszty zostaną określone w postępowaniu przetargowym na wybór wykonawcy mpzp

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	2020-2023	Razem		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Opracowanie Programu ochrony środowiska na lata 2016-2019	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	15,0	-	-	-	-	15,0	Budżet Gminy	koszty zostaną określone w postępowaniu przetargowym
		Udział pracowników gminy w szkoleniach w zakresie wprowadzanych nowych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	2,0	2,0	2,0	2,0	8,0	16,0	Budżet Gminy	finansowanie będzie zależne od aktualnych potrzeb
		Zakup czasopism i opracowań z zakresu ochrony środowiska	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	0,5	0,5	0,5	0,5	2,0	4,0	Budżet Gminy	finansowanie będzie zależne od aktualnych potrzeb
		Propagowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców (w tym w zakresie gospodarowania odpadami i ochrony powietrza) wykonywanie materiałów promocyjnych o tematyce ekologicznej	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach (Starostwo)	2,0	2,0	2,0	2,0	8,0	16,0	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Fundusze UE	
		Wspieranie programów edukacji ekologicznej dla szkół Współdział w organizowaniu konkursów ekologicznych	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach (Starostwo, organizacje społeczne)	10,0	10,0	10,0	10,0	40,0	80,0	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Fundusze UE	
		Informowanie społeczeństwa w zakresie zadań ochrony środowiska poprzez stronę internetową Urzędu Miejskiego w Koziegłowach	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	-	-	-	-	-	-	Budżet Gminy (zadanie realizowane w ramach prac etatowych)	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	2020-2023	Razem		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
2.	Ochrona zasobów przyrodniczych	Pielęgnacja gminnych terenów zielonych	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW	
		Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na potrzeby parku przy Pałacu Biskupów Krakowskich w Koziegłowach - poprawa jakości życia mieszkańców	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	255,5	0	0	0	0	255,5	Budżet Gminy Fundusze UE	
		Kontrola przestrzegania zakazu wypalania łąk, ściernisk, rowów itp	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach (Komenda PSP)	-	-	-	-	-	-	Budżet Gminy (zadanie realizowane w ramach prac etatowych)	
		Wspieranie organizacji pożytku publicznego w zakresie działań wpływających na poprawę stanu środowiska przyrodniczego	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach (Starostwo)	10,0	10,0	10,0	10,0	40,0	80,0	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW	zadanie wspólne z zadaniem realizowanym w ramach poprawy gospodarowania wodami
		Zapewnienie dogodnych warunków organizacyjno-przestrzennych do rozwoju agroturystyki	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	-	-	-	-	-	-	Budżet Gminy (zadanie realizowane w ramach prac etatowych)	zadanie powiązane z opracowywaniem gminnych dokumentów strategicznych, m.in. mpzp

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	2020-2023	Razem		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Promocja aktywnych form turystyki rekreacyjnej na terenach atrakcyjnych przyrodniczo	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	-	-	-	-	-	-	Budżet Gminy (zadanie realizowane w ramach prac etatowych)	
3.	Poprawa gospodarowania wodami	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie brak możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej - dofinansowanie do budowy przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy dla osób fizycznych	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach (właściciele nieruchomości)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW	
		Prowadzenie inwentaryzacji i kontroli przydomowych oczyszczalni i częstotliwości opróżniania zbiorników na nieczystości płynne	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach (WIOŚ)	-	-	-	-	-	-	Budżet Gminy (zadanie realizowane w ramach prac etatowych)	
4.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Odwodnienie dróg gminnych oraz utrzymanie drożności rowów i przepustów	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach (właściciele i zarządcy dróg)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Fundusze UE	
		Budowa - Zlewnia Postęp et. 2 - ochrona środowiska, poprawa jakości wód gruntowych	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	500,0	526,6	600,0	1 692,3	2 050,0	5 368,9	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Fundusze UE	
		Budowa sieci kanalizacyjnej - Zlewnia Koziegłowy	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	200,0	1 202,8	1 568,3	989,3	701,7	4 662,1	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Fundusze UE	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	2020-2023	Razem		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Koziegłówki, Mysłów, Osiek, Gliniana Góra, Lgota Górna	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	0	0	520,0	520,0	160,0	1 200,0	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Fundusze UE	
		Budowa oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Koziegłowach (w tym bud. drogi)	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	500,0	0	0	0	0	0	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Fundusze UE	
5	Ochrona klimatu i jakości powietrza, adaptacja do zmian klimatu	Poprawa efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	531,2	1 778,8	0	0	0	2 350,0	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW	
		Przedkładanie do Marszałka Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie ochrony powietrza	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	-	-	-	-	-	-	Budżet Gminy (zadanie realizowane w ramach prac etatowych)	
		Instalowanie odnawialnych źródeł energii w obiektach gminnych	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	
		Termomodernizacja budynków gminnych Modernizacja ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	
		Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) Dotacje do wymiany przez mieszkańców kotłów i pieców węglowych na niskoemisyjne źródła ciepła	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Regionalny Program Operacyjny	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	2020-2023	Razem		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Likwidacja spalania odpadów w kotłowniach domowych poprzez realizację działań kontrolnych zmierzających do eliminacji tego procederu	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	-	-	-	-	-	-	Budżet Gminy (zadanie realizowane w ramach prac etatowych)	
		Udzielanie wsparcia dla mieszkańców w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	30,0	30,0	30,0	30,0	120,0	240,0	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW	
		Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	15,0	-	-	-	-	15,0	Budżet Gminy Dotacje MR	zadanie będzie zrealizowane po uzyskaniu dotacji z MR
		Budowa i rozbudowa tras rowerowych, wspieranie akcji promujących korzystanie z rowerów	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	
		Usprawnienie komunikacji poprzez budowę nowych odcinków dróg, bieżące utrzymanie dróg gminnych	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach (zarządcy dróg)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy (budżet zarządców dróg)	zadanie dotyczy również obszaru interwencji - Przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem
6	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Likwidowanie nielegalnych wysypisk odpadów na terenach gminnych i wywóz odpadów zbieranych w ramach akcji ekologicznych	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	20,0	20,0	20,0	20,0	80,0	160,0	Budżet Gminy Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW	

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	2020-2023	Razem		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym zbierania surowców wtórnych	Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy	

5.2. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych

Tabela 34. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych Gminy i Miasta Koziegłowy wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona zasobów przyrodniczych	Pielęgnacja terenów zielonych w pasach drogowych dróg powiatowych	Powiat	b.d.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet zarządcy drogi	
		Opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów lub inwentaryzacja stanu lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa	Powiat	b.d.	Budżet Starostwa Powiatowego	

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa	Powiat	b.d.	Budżet Starostwa Powiatowego	
		Rozbudowa infrastruktury turystycznej i edukacyjnej na terenach Lasów Państwowych	Nadleśnictwo	b.d.	Budżet Nadleśnictwa	
2.	Poprawa gospodarowania wodami	Minimalizacja strat wody w sieci wodociągowej	Zespół Usług Komunalnych (ZUK)	b.d.	Budżet ZUK Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	
		Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń punktowych z działalności rolniczej lub przemysłowej poprzez modernizację lub likwidację źródeł zanieczyszczenia	Prowadzący instalację Właściciele i zarządcy nieruchomości	b.d.	Budżety Właścicieli nieruchomości Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	
		Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ PIB-PIG	b.d.	Budżet WIOŚ Budżet PIB-PIG Warszawa	
3.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Sukcesywna rozbudowa sieci wodociągowej i modernizacja wodociągów gminnych	ZUK	b.d.	Budżet ZUK Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	
		Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy, wyrównywanie dysproporcji pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej i wodociągowej	ZUK	b.d.	Budżet ZUK Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	
		Systematyczna kontrola stanu wałów przeciwpowodziowych i urządzeń wodnych	ZMiUW Powiat	b.d.	Budżet ZMiUW Budżet Starostwa Powiatowego	

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Systematyczna kontrola drożności cieków i urządzeń wodnych , budowa zbiorników retencyjnych	Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych ZMiUW	b.d.	Budżet ZMiUW Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	
4.	Ochrona gleb	Działania w zakresie rekultywacji, rewitalizacji i zagospodarowania terenów	Właściciele terenu	b.d.	Budżety Właścicieli	
		Monitoring stopnia zanieczyszczenia gleb	WIOŚ	b.d.	Budżet WIOŚ	
		Prowadzenie systemowych badań określających zanieczyszczenie gleb użytkowanych rolniczo w ramach krajowego monitoringu ekologicznego	WIOŚ IUNG Puławy	b.d.	Budżety WIOŚ, IUNG Puławy	
		Wykonanie okresowych badań jakości gleb zgodnie z art. 101d ust. Prawo ochr. środow. dla potrzeb planowania przestrzennego	Starosta Myszkowski	b.d.	Budżet Starostwa Powiatowego	
		Koordinowanie działań w zakresie upowszechniania Dobrych Praktyk Rolniczych oraz upraw ekologicznych - szkolenia dla rolników	Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR)		Budżet ODR	
		Wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania produkcji rolnej do zwiększonego ryzyka klimatycznego i przeciwdziałania zmianom klimatu	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)		Budżet MRiRW	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Bieżąca likwidacja punktowych źródeł zanieczyszczenia gleb	Właściciele nieruchomości	b.d.	Budżety Właścicieli nieruchomości	
5.	Ochrona klimatu i jakości powietrza, adaptacja do zmian klimatu	Coroczna ocena jakości powietrza na podstawie prowadzonego monitoringu	WIOŚ	b.d.	Budżet WIOŚ	
		Poprawa stanu nawierzchni dróg powiatowych, dbałość o czystość dróg	Zarządca dróg (PZD)	b.d.	Budżet Zarządcy dróg (PZD)	
		Kontrola dotrzymywania przez zakłady przemysłowe standardów emisyjnych	WIOŚ	b.d.	Budżet WIOŚ	
		Wydawanie pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza lub pozwoleń zintegrowanych z uwzględnieniem procesu kompensacji emisji na obszarach przekroczeń, przyjmowanie zgłoszeń instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko	Starosta Myszkowski Marszałek województwa	b.d.	Budżet Starostwa Budżet U. Marszałkowskiego	
		Instalowanie nowych oraz poprawa sprawności obecnie funkcjonujących urządzeń do redukcji zanieczyszczeń	Zakłady przemysłowe	b.d.	Budżety Zakładów przemysłowych Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	
		Wdrażanie odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii w firmach	Właściciele instalacji	b.d.	Budżety Właścicieli instalacji Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Rozpoznanie występowania i możliwości wykorzystania źródeł energii odnawialnej	Jednostki naukowo-badawcze Właściciele i zarządcy nieruchomości	b.d.	Budżety Właścicieli i zarządców nieruchomości Dotacje WFOŚiGW Dotacje NFOŚiGW Fundusze UE	
6.	Przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem	Prowadzenie pomiarów poziomów hałasu w środowisku dla dróg wojewódzkich	Zarządcy dróg WIOŚ	b.d.	Budżet WIOŚ Budżety Zarządców dróg	
		Kontrola zakładów przemysłowych w zakresie emisji hałasu	Powiat WIOŚ	b.d.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet WIOŚ	
		Podjęmowanie przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych w celu ograniczenia emisji hałasu przemysłowego	Przedsiębiorcy	b.d.	Budżety Przedsiębiorców	
		Poprawa stanu nawierzchni dróg wojewódzkich, powiatowych, prowadzenie nasadzeń zieleni izolacyjnej	Zarządcy dróg	b.d.	Budżety Zarządców dróg	
7.	Pola elektromagnetyczne	Dokonywanie oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji ich zmian	WIOŚ	b.d.	Budżet WIOŚ	
		Gromadzenie i analiza danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Starosta Myszkowski Marszałek Województwa	b.d.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet U. Marszałkowskiego	

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Prowadzenie rejestru zawierającego informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	WIOŚ	b.d.	Budżet WIOŚ	
		Przyjmowanie zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne (w tym stacji bazowych telefonii komórkowej)	Starosta Myszkowski	b.d.	Budżet Starostwa Powiatowego	
		Modernizacja istniejących sieci elektroenergetycznych i stacji transformatorowych	Zakład Energetyczny	b.d.	Budżet Zakładu Energetycznego	
8.	Zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Systematyczna kontrola przedsiębiorstw posiadających substancje niebezpieczne	Komenda Państwowej Straży Pożarnej PSP	b.d.	Budżet PSP	
		Prowadzenie ewidencji źródeł poważnych awarii przemysłowych	WIOŚ Komenda PSP	b.d.	Budżet WIOŚ Budżet PSP	
		Aktualizacja tras optymalnego przewozu substancji niebezpiecznych, budowa parkingów dla pojazdów przewożących substancje niebezpieczne	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	b.d.	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	
		Doskonalenie technologii produkcji w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia poważnej awarii	Przedsiębiorcy	b.d.	Budżety Przedsiębiorców	

Lp.	Obszar interwencji	ZADANIA	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Kontrola przestrzegania europejskiej umowy „ADR” o przewozie substancji i materiałów niebezpiecznych	Inspekcja Transportu Drogowego (ITD)	b.d.	Budżet ITD	
		Informowanie społeczeństwa o zagrożeniach powstałych w wyniku poważnej awarii przemysłowej z udziałem materiałów niebezpiecznych	WIOŚ PSP Starosta Myszkowski	b.d.	Budżet WIOŚ Budżet PSP Budżet Starostwa Powiatowego	
		Utrzymywanie w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii	Powiat Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej	b.d.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet PSP	
9.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Nadzór nad gospodarką odpadami z sektora gospodarczego	WIOŚ Starosta Myszkowski	b.d.	Budżet WIOŚ Budżet Starostwa Powiatowego	

6. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY I MIASTA KOZIĘGŁOWY

6.1. Narzędzia i instrumenty polityki ekologicznej gminy

6.1.1. Instrumenty prawne

Kompetencje do wydawania pozwoleń w zakresie ochrony przed zanieczyszczeniami i uciążliwościami na terenie gminy podzielono pomiędzy Marszałka, a Starostę. Za podstawowe kryterium rozdziału kompetencji przyjmuje się skalę uciążliwości danego obiektu. Z kolei rola gminnych organów ochrony środowiska polega na wydawaniu opinii i uzgodnień oraz wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko.

Instrumenty prawne służące zarządzaniu programem ochrony środowiska i realizacji polityki środowiskowej na terenie gminy to przysługujące marszałkowi, staroście powiatowemu oraz instytucjom kontrolnym uprawnienia:

1. Wynikające z przepisów prawa krajowego pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii:
 - pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
 - pozwolenia wodnoprawne na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód,
 - pozwolenia w zakresie gospodarowania odpadami,
 - decyzje określające dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku,
 - decyzje nakazujące ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko,
 - koncesje,
 - pozwolenia zintegrowane.
2. Działania kontrolne WIOŚ i nakładanie kar za niezgodne z przepisami korzystanie ze środowiska.

Instrumenty prawne służące zarządzaniu programem ochrony środowiska i realizacji polityki ekologicznej na terenie gminy będące w dyspozycji organów gminnych to:

1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będące podstawowym prewencyjnym instrumentem ochrony środowiska w gminie, jako akt prawa miejscowego uwzględniającym potrzeby ochrony środowiska w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.
2. Uchwały gminne dotyczące np. powoływania niektórych form indywidualnej ochrony przyrody.
3. Decyzje administracyjne o charakterze prewencyjnym, finansowym i restrykcyjnym, z których najważniejsze to: decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy, zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów, zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych, opłaty i kary pieniężne, nakaz unieruchomienia maszyny lub urządzenia technicznego ze względu na uciążliwość dla środowiska.

Szczególnym instrumentem prawnym jest pomiar stanu środowiska określany mianem monitoringu. Prowadzony jest on zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiskowych. Monitoring był zwykle zaliczany do instrumentów informacyjnych. Stanowił on i stanowi podstawę analiz, ocen oraz podejmowanych decyzji. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących poprzez zapisy w aktach prawnych, pozwala na zaklasyfikowanie monitoringu, jako instrumentu o znaczeniu prawnym.

Burmistrz może wystąpić do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji przekazując dokumentację sprawy, jeżeli w wyniku kontroli stwierdził naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić. Burmistrz w drodze decyzji może, nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego

oddziaływania na środowisko. Burmistrz jest także uprawniony do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.

6.1.2. Kompetencje gminy w zakresie ochrony środowiska

Uprawnienia i kompetencje jakimi dysponuje gmina w zakresie ochrony środowiska i dziedzin pokrewnych stanowią o możliwościach bezpośredniego wpływania na sposób i zakres formalny realizacji polityki ochrony środowiska. Do podstawowych kompetencji referatów Urzędu Gminy i Miasta w Koziegłowach w zakresie ochrony środowiska za pomocą których można prowadzić działania na rzecz ochrony środowiska należą:

- 1) Współpraca z podmiotami w sprawach zaopatrzenia w energię elektryczną, gaz, ciepło, oraz usługi telekomunikacyjne,
- 2) Oświetlenie dróg, miejsc publicznych,
- 3) Współdział w opracowywaniu programów rozwoju gminy w zakresie gospodarki komunalnej i mieszkaniowej,
- 4) Współpraca z gminnymi jednostkami organizacyjnymi, Zakładem Usług Komunalnych w zakresie spraw gospodarki komunalnej, wodno-ściekowej,
- 5) Utrzymanie publicznych gminnych placów zabaw, terenów rekreacji i wypoczynku,
- 6) Współpraca z pozostałymi zakładami zaopatrującymi w wodę, realizującymi odbiór ścieków,
- 7) Prowadzenie spraw związanych z opieką nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiem bezdomności zwierząt,
- 8) Rejestracja psów oraz wydawanie zezwoleń na utrzymywanie psów rasowych uznawanych za agresywne,
- 9) Prowadzenie spraw z zakresu zarządzania kryzysowego dotyczących postępowania ze zwierzętami wolno żyjącymi ,
- 10) Prowadzenie inwestycji i remontów o charakterze komunalnym wskazanych przez burmistrza,
- 11) Bieżące utrzymanie, remonty gminnych dróg, placów, parkingów wraz z ich zimowym utrzymaniem,
- 12) Współpraca i koordynacja działań z zarządami dróg wojewódzkich i powiatowych,
- 13) Bieżące utrzymanie, remonty kanalizacji deszczowej,
- 14) Utrzymanie gruntów gminnych (pielęgnacja i wycinka drzew, koszenie traw, uzupełnienie nawierzchni i inne),
- 15) Utrzymanie rowów melioracyjnych, odwadniających i innych obiektów gospodarki wodnej będących w administracji gminy,
- 16) Utrzymanie rowów melioracyjnych, odwadniających i innych obiektów gospodarki wodnej będących w administracji gminy,
- 17) Prowadzenie działań na rzecz kształtowania systemu terenów zieleni, programów w zakresie utrzymania terenów zieleni i ochrony przyrody, poprawy estetyki i zagospodarowania rekreacyjnego gminy,
- 18) Prowadzenie spraw związanych z zapewnieniem ochrony środowiska w zakresie objętym właściwością gminy, oraz podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków ekologicznych,
- 19) Koordynacja wpływów i wydatków z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych za przekroczenia lub naruszenia warunków korzystania ze środowiska, prowadzenie sprawozdawczości w tym zakresie, oraz koordynacja udzielanych dotacji na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska,
- 20) Wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów oraz wydawanie decyzji o wymiarze administracyjnych kar za zniszczenie zieleni, usuwanie drzew lub krzewów bez zezwoleń,
- 21) Współdział w opracowywaniu programów rozwoju gminy w zakresie ochrony środowiska, rolnictwa i leśnictwa,
- 22) Prowadzenie spraw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, w tym postępowań administracyjnych w sprawach zmiany stanu wody na gruntach, udzielaniem dofinansowania do budowy przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków dla osób fizycznych oraz przyjmowanie zgłoszeń do eksploatacji tych oczyszczalni,
- 23) Prowadzenie spraw dotyczących ochrony powietrza, w tym udzielanie dofinansowania do wymiany przez mieszkańców kotłów i pieców węglowych na niskoemisyjne źródła ogrzewania,
- 24) Współdziałanie z organami administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego,

- z organizacjami społecznymi i innymi w zakresie ochrony rzek, potoków przebiegających w granicach administracyjnych gminy,
- 25) Gospodarka odpadami w zakresie objętym właściwością gminy, w tym:
- odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców,
 - prowadzenie spraw dotyczących odbierania nieczystości płynnych od właścicieli nieruchomości oraz naliczanie stosownych opłat z tego tytułu,
 - usuwanie wyrobów azbestowo-cementowych z terenu gminy zgodnie z przyjętymi zasadami,
 - wydawanie opinii w sprawach dotyczących gospodarki odpadami,
 - przyjmowanie, gromadzenie i przetwarzanie informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania odpadami na terenie gminy,
 - prowadzenie sprawozdawczości,
- 26) Prowadzenie spraw wynikających z prawa geologicznego i górniczego w zakresie:
- sporządzania opinii do wniosków o udzielenie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin,
 - sporządzania opinii do decyzji zatwierdzającej projekt prac geologicznych,
 - sporządzania opinii do planu i zmiany planu ruchu zakładu górniczego i wykonywania robót górniczych,
 - sporządzania opinii do planu ruchu likwidowanego zakładu górniczego,
- 27) Prowadzenie spraw w zakresie wykonywania obowiązków utrzymania czystości i porządku w gminie, w tym:
- oczyszczanie gminy (dróg, placów, parkingów i innych gruntów gminnych z odpadów, zanieczyszczeń, likwidacja dzikich wysypisk śmieci),
 - zakup naprawy i utrzymanie koszy ulicznych,
 - gospodarowania odpadami komunalnymi, sprawozdawczość, działalność edukacyjna,
 - kontrola realizacji przez właścicieli nieruchomości obowiązków wynikających z ustawy.
- 28) Prowadzenie spraw związanych z zapewnieniem zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części,
- 29) Prowadzenie spraw deratyzacji na terenie gminy,
- 30) Utrzymywanie obiektów małej architektury na gminnych terenach zieleni (m.in. ławek, pergoli, itp),
- 31) Opracowywanie gminnych programów ochrony środowiska, programów usuwania wyrobów azbestowych, koordynacja zapisanych zadań, sporządzanie okresowych raportów i sprawozdań z ich realizacji, oraz opiniowanie wojewódzkich programów gospodarki odpadami,
- 32) Prowadzenie postępowań administracyjnych i sporządzanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć,
- 33) Gromadzenie i przetwarzanie informacji o środowisku oraz prowadzenie publicznie dostępnych wykazów o dokumentach dotyczących środowiska, prowadzenie ewidencji:
- zbiorników bezodpływowych,
 - przydomowych oczyszczalni ścieków,
 - umów na odbieranie odpadów stałych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli obowiązków określonych przepisami,
 - umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych w celu kontroli realizacji obowiązków określonych przepisami,
 - odpadów zawierających azbest,
- 34) Wydawanie (cofanie, odmowa) zezwoleń na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie:
- ochrony przed bezdomnymi zwierzętami,
 - prowadzenie schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierząt i ich części,
 - opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, oraz kontrola realizacji warunków określonych w w/w zezwoleniach,
- 35) Współdziałanie z organami administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, z organizacjami społecznymi w sprawach profilaktyki i leczenia weterynaryjnego, poprawy warunków hodowli i zwalczania zakaźnych i pasożytniczych chorób zwierzęcych i chorób odzwierzęcych,
- 36) Współdziałanie z organizacjami, instytucjami, jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz ochrony i opieki zwierząt,

- 37) Opiniowanie zasad gospodarki łowieckiej,
- 38) Sprawy w zakresie wliczania okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do stażu pracy,
- 39) Aktualizacja dokumentacji do spisów rolnych,
- 40) Nadzór nad gospodarką leśną w lasach gminnych,
- 41) Nadzór nad uprawami maku i konopi włóknistych,
- 42) Prowadzenie spraw z zakresu zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej,
- 43) Realizacja zadań wynikających z ustawy o Izbach Rolniczych.

6.1.3. Instrumenty finansowe - źródła finansowania programu

Realizacja poszczególnych projektów związanych z ochroną środowiska wymaga nakładów finansowych co jest możliwe poprzez wykorzystanie m.in.:

- środków publicznych - pochodzących z budżetu państwa, powiatu, gminy lub pozabudżetowych instytucji publicznych,
- środków prywatnych - środki własne inwestorów,
- środków publiczno-prywatnych - pochodzących z budżetu powiatu, gminy lub pozabudżetowych instytucji publicznych oraz środków własnych inwestora.

Formy finansowania inwestycji ekologicznych w gminie to głównie:

- udziały własne gminy lub przedsiębiorstw,
- zobowiązania kapitałowe (kredyty, pożyczki, obligacje, leasing),
- udziały kapitałowe – (akcje i udziały w spółkach),
- dotacje.

Skuteczna realizacja zadań postawionych w programie ochrony środowiska, wymaga zabezpieczenia odpowiednich środków budżetowych oraz pozabudżetowych. Do realizacji programu konieczne jest posiadanie sprawnego systemu finansowania zadań ochrony środowiska, w którym głównymi źródłami finansowania są:

- budżet gminy,
- fundusze ekologiczne,
- programy pomocowe,
- środki własne inwestorów.

Zadania gminy w zakresie ochrony środowiska finansowane są z budżetu gminy jako zadania własne, oraz ze środków zewnętrznych krajowych i unijnych, pozyskanych na realizację niektórych zadań. Do instrumentów finansowych gminy w zakresie ochrony środowiska należą głównie środki pozyskiwane z:

- opłat za korzystanie ze środowiska,
- z nałożonych kar,
- inne źródła np. pożyczki, dotacje.

Jednostki organizacyjne, instytucje i podmioty realizujące zadania inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska i przyrody oraz zadania w zakresie edukacji ekologicznej, mogą czynić starania o uzyskanie pomocy finansowej ze środków funduszy strukturalnych, funduszy celowych, fundacji oraz banków. Specyfiką systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce jest to, że większą część wydatków ponoszą przedsiębiorstwa, fundusze ekologiczne i samorządy terytorialne.

Dokładne określenie źródeł i wielkości środków możliwych do pozyskania, szczególnie tych po roku 2020, stwarza znaczne trudności. Odnosi się to zarówno do środków własnych jak i innych, w tym szczególnie dotyczy to dostępności środków unijnych po aktualnym okresie programowania 2014-2020.

W zależności od rodzaju zadania formą dofinansowania może być dotacja, preferencyjny kredyt lub pożyczka. Poniżej w syntetycznej formie, wymienione zostały najważniejsze potencjalne źródła finansowania zadań Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Kozięglowy, realizowanych w latach 2016-2019 i w perspektywie do roku 2023:

- **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** (www.nfosigw.gov.pl) promuje duże przedsięwzięcia w dziedzinie ochrony środowiska. Celem działalności NFOŚiGW jest wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz wybranych zadań lokalnych, szczególnie istotnych z punktu widzenia

- potrzeb środowiska (<http://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe>).
- **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** w Katowicach (WFOŚiGW), udziela pomocy finansowej na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnych z kierunkami obowiązujących strategii jak: Polityki Ekologicznej Państwa, Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz zadań wynikających ze zobowiązań międzynarodowych Polski i obowiązujących przepisów prawa. WFOŚiGW najczęściej jedynie współfinansuje zadania inwestycyjne, do wysokości nie przekraczającej 40% potwierdzonych dokumentami kosztów realizacji zadania. Podstawową formą działalności WFOŚiGW jest udzielanie pożyczek na korzystnych warunkach oprocentowania i spłat a także dofinansowywanie niektórych zadań w formie dotacji.
 - **Program LIFE.** Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony i poprawy jakości środowiska oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody. Program działań na rzecz środowiska i klimatu (2014-2020) został ustanowiony Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady UE w dniu 11 grudnia 2013 r. Wdrażanie programu zostało podzielone na dwa okresy rozliczeniowe, w ramach których będą przyjmowane tzw. Wieloletnie Programy Prac, w ramach których KE definiuje ramy wdrażania LIFE w danym okresie. I Wieloletni Program Prac obowiązuje na lata 2014-2017. II Wieloletni Program Prac będzie obowiązywał w latach 2018-2020.
 - **Środki norweskie i EOG.** Bezzwrotna pomoc finansowa dla Polski w postaci dwóch instrumentów pod nazwą: Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy (potocznie znanych jako fundusze norweskie), pochodzi z EFTA (Europejskiego Stowarzyszenie Wolnego Handlu), będących zarazem członkami EOG (Europejskiego Obszaru Gospodarczego). Na mocy Umowy o rozszerzeniu EOG z 14 października 2003 r. ustanowiona została pomoc finansowa krajów (EFTA) dla najmniej zamożnych państw UE, w tym Polski. W 2004 r. polski rząd podpisał dwie umowy, które umożliwiają korzystanie z dodatkowych, obok funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej, źródeł bezzwrotnej pomocy zagranicznej z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz z Norweskiego Mechanizmu Finansowego.
 - **Bank Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ),** jest bankiem komercyjnym, nastawionym na finansowanie przedsięwzięć służących wyłącznie ochronie środowiska. Współpracuje z organizacjami zajmującymi się finansowaniem działań z zakresu ochrony środowiska np. NFOŚiGW, WFOŚiGW. Bank współfinansuje w szerokim zakresie zadania z zakresu ochrony wody i gospodarki wodnej, ochrony atmosfery, ochrony powierzchni ziemi. Szczegółowe, aktualne informacje o zasadach finansowania banku, znajdują się na stronie internetowej <http://www.bosbank.pl/>.
 - **Fundusze strukturalne Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska dostępne w latach 2014-2020.** W ramach funduszy strukturalnych działają programy operacyjne. W Polsce dostępne są następujące programy operacyjne (PO) w ramach których można uzyskać dofinansowanie do projektów w dziedzinie ochrony środowiska:
 - Regionalne programy operacyjne wojewódzkie (RPO),
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
 - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Jednym z najważniejszych źródeł finansowania dużych przedsięwzięć w ochronie środowiska w Polsce, w okresie programowym na lata 2014-2020 jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program obejmuje wsparcie takie dziedziny jak: transport, środowisko, energetykę, kulturę i dziedzictwo

kulturowe, szkolnictwo wyższe, a także ochronę zdrowia (<http://www.pois.gov.pl/>). W zakresie ochrony środowiska przewidziano dofinansowanie dla:

- dużych inwestycji komunalnych,
- inwestycji ekologicznych w przedsiębiorstwach,
- projektów ochrony przyrody i bezpieczeństwa ekologicznego,
- edukacji ekologicznej.

Wsparcie z Programu otrzymują zarówno samorządy i przedsiębiorcy, jak również m.in. organizacje pozarządowe, parki narodowe i Lasy Państwowe. Obecnie przygotowane zostały programy operacyjne które pozwolą na kontynuację realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska do roku 2020. Na poziomie krajowym z polityki spójności w latach 2014-2020 realizowanych będzie 5 tematycznych programów operacyjnych, w tym program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (www.pois.gov.pl). W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 przewidziano realizację zadań skupionych wokół 8 osi priorytetowych, z których dla realizacji zadań programów ochrony środowiska najważniejsza jest Oś II - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.

Głównym celem Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Obszary planowane do wsparcia w tym programie to przede wszystkim zadania w następujących dziedzinach:

- gospodarka niskoemisyjna,
- przystosowanie do zmian klimatu,
- zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem,
- ochrona środowiska naturalnego,
- efektywność wykorzystania zasobów w sektorze środowiska,
- dziedzictwo kulturowe,
- zrównoważony transport,
- bezpieczeństwo energetyczne,
- sektor zdrowia.

Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to największy program finansowany z Funduszy Europejskich nie tylko w Polsce, ale i Unii Europejskiej. Główne obszary na które zostaną przekazane środki to: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochrona zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Dzięki równowadze pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki, program będzie skutecznie realizował założenia strategii Europa 2020, z którą powiązany jest jego cel główny - wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki

- wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii (OZE);
- poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- promowanie strategii niskoemisyjnych;
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji.

2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu

- rozwój infrastruktury środowiskowej;
- dostosowanie do zmian klimatu;
- ochrona i zahamowanie spadku różnorodności biologicznej;
- poprawa jakości środowiska miejskiego.

Zakres finansowania w obszarze energetyki i środowiska I i II osi priorytetowej:

I Oś priorytetowa - Zmniejszenie emisyjności gospodarki:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), np. budowa, rozbudowa farm wiatrowych, instalacji na biomasę bądź biogaz;

- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, np. budowa sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia.

II Oś priorytetowa - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania);
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego (np. redukcja zanieczyszczenia powietrza i rekultywacja terenów zdegradowanych);
- dostosowanie do zmian klimatu, np. zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi, zarządzanie wodami opadowymi, projekty z zakresu małej retencji oraz systemy zarządzania klęskami żywiołowymi.

Regionalny Program Operacyjny 2014-2020 (RPO)

Celem głównym RPO na lata 2014-2020 jest tworzenie warunków dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Celami szczegółowymi są:

- podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
- poprawa spójności wewnętrznej regionu osiągnięta w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju,
- rozwój potencjału instytucjonalnego podmiotów z terenu województwa.

Działania z zakresu ochrony środowiska realizowane będą w ramach wyznaczonych osi priorytetowych. Maksymalna wartość dotacji z UE może wynieść od 50 do 85% środków kwalifikowanych inwestycji. Jednym z głównych celów realizacji działań jest wzmocnienie stanu bezpieczeństwa ekologicznego regionu z zachowaniem zasad równowagi pomiędzy poprawą stanu środowiska, racjonalnym użytkowaniem zasobów naturalnych oraz minimalizowaniem niekorzystnych oddziaływań na środowisko i jego zasoby. W ramach tych działań udzielane jest bezzwrotne dofinansowanie przedsięwzięć w czterech głównych obszarach:

- gospodarki wodno-ściekowej,
- poprawy jakości powietrza i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- gospodarki odpadami,
- poprawy bezpieczeństwa ekologicznego oraz ochrony przed skutkami klęsk żywiołowych.

Głównymi beneficjentami programu mogą być:

- Jednostki samorządu terytorialnego (JST), ich związki i stowarzyszenia,
- Jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną,
- Przedsiębiorcy.

Drugim ważnym obszarem działania RPO związanym ze środowiskiem są działania w zakresie regionalnej polityki energetycznej. Celem wiodącym jest wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach. Będzie to realizowane poprzez stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego oraz sektora transportu miejskiego celem zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego mieszkańców regionu oraz poprawy jakości ich życia, z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska. Cele szczegółowe to:

- Zwiększenie produkcji i wykorzystania rozproszonych odnawialnych źródeł energii oraz zmniejszenie energochłonności w sektorze publicznym, mieszkaniowym i w przedsiębiorstwach,
- Dostosowanie sieci dystrybucyjnych do rozwijającego się rynku odnawialnych źródeł energii oraz poprawa ich stanu technicznego,
- Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych do powietrza pochodzących z indywidualnego ogrzewania mieszkań, procesów przemysłowych i energetyki,
- Stworzenie warunków dla budowy sprawnych, przyjaznych dla podróżnych, ekologicznych i zintegrowanych systemów transportu miejskiego.

Główni beneficjenci programu to:

- Jednostki samorządu terytorialnego (JST), ich związki i stowarzyszenia,
- Jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną,
- Przedsiębiorcy.

Program Operacyjny Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całokształt polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego. Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich (<http://www.minrol.gov.pl/>). Program realizuje sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmiany klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

W ramach PROW 2014-2020 będzie realizowanych łącznie 15 działań. Pomoc finansowa ze środków Programu będzie skierowana głównie do sektora rolnego. Sektor ten jest szczególnie istotny z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i wymaga znacznego i odpowiednio ukierunkowanego wsparcia. Planowane w Programie instrumenty pomocy finansowej będą miały na celu przede wszystkim rozwój gospodarstw rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych, Restrukturyzacja małych gospodarstw rolnych, Premie dla młodych rolników, Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa rolne). Do dalszego rozwoju sektora rolnego i wzrostu jego konkurencyjności przyczynią się także takie instrumenty pomocy finansowej jak: Transfer wiedzy i innowacji oraz Doradztwo rolnicze. Nowym instrumentem wspierającym wdrożenie innowacji w sektorze rolno-spożywczym będzie działanie Współpraca. W ramach poprawy organizacji łańcucha żywnościowego przewiduje się wsparcie inwestycji związanych z przetwórstwem i marketingiem artykułów rolnych, dalszy rozwój grup i organizacji producentów oraz systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych. Ponadto, dla ułatwienia sprzedaży bezpośredniej artykułów rolnych, planuje się kontynuację wsparcia na rzecz budowy i modernizacji targowisk. Planowana jest kontynuacja wsparcia pozwalającego na odtwarzanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych i katastrof naturalnych, jak również wprowadzenie nowego zakresu, którego celem będzie ochrona gospodarstw rolnych przed tego typu zdarzeniami. Nowym działaniem będzie Rolnictwo ekologiczne, którego celem jest wzrost rynkowej produkcji ekologicznej. Przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska (w tym wody, gleb, krajobrazu) i zachowania bioróżnorodności będą finansowane w ramach działań rolno-środowiskowo-klimatycznych i zalesień. Kontynuowane będą płatności na rzecz obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Wsparcie inwestycyjne w związku z realizacją celów środowiskowych otrzymają gospodarstwa położone na obszarach Natura 2000 i na obszarach narażonych na zanieczyszczenie wód azotanami pochodzenia rolniczego.

W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich kontynuowane będą działania przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorczości, odnowy i rozwoju wsi, w tym w zakresie infrastruktury technicznej, które będą realizowane zarówno w ramach odrębnych działań, jak również poprzez działanie Leader. Kontynuacja wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju (Leader) wzmocni realizację oddolnych inicjatyw społeczności lokalnych.

Kredyty udzielane na preferencyjnych warunkach

Preferencyjne kredyty na inwestycje proekologiczne, bez możliwości umorzeń udzielane są przez Bank Ochrony Środowiska S.A.(BOŚ). Kredytobiorca musi posiadać część własnych środków na sfinansowanie zadania. BOŚ przy udzielaniu pożyczek kieruje się podobnymi kryteriami jak FOŚiGW – do głównych kryteriów zalicza się efektywność ekologiczną zadania i jego zgodność z priorytetami dla polityki ekologicznej województwa.

Komercyjne kredyty bankowe

Komercyjne kredyty bankowe ze względu na duże koszty finansowe związane z oprocentowaniem, nie mogą być brane pod uwagę jako podstawowe źródła finansowania inwestycji, lecz jako uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych. Samorządy są obecnie postrzegane przez banki jako interesujący i wiarygodni klienci, stąd dostęp do kredytów jest coraz łatwiejszy. Warunki komercyjnych kredytów inwestycyjnych udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego są każdorazowo negocjowane indywidualnie.

Własne środki inwestorów

Niektóre inwestycje będą pokrywane ze środków własnych różnych podmiotów gospodarczych i inwestorów prywatnych. Inwestycje przewidywane do realizacji przez podmioty gospodarcze mogą być dofinansowywane z kredytów komercyjnych oraz uzupełniając z funduszy ochrony środowiska, pod warunkiem uznania danego zadania za priorytetowe.

6.1.4. Instrumenty społeczne - działania informacyjno-edukacyjne

- Do najważniejszych instrumentów społecznych służących realizacji programu należy zaliczyć:
- swobodny dostęp do informacji o środowisku,
 - komunikację społeczną oraz udział społeczeństwa w sprawach związanych z ochroną środowiska: systemy konsultacji i debat publicznych,
 - edukację ekologiczną społeczeństwa,
 - współpracę i budowanie partnerstwa pomiędzy samorządem a społeczeństwem oraz pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi,
 - nacisk społeczny czyli petycje, demonstracje, akcje zbierania podpisów.

Istotnym elementem skutecznego zarządzania środowiskiem jest świadomość ekologiczna mieszkańców oraz przyjazne dla środowiska nawyki i codzienna postawa ludności. Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane. Właściwa informacja przyspiesza proces edukacji. W przypadku osiągnięcia właściwego poziomu edukacji, komunikacja z grupami zadaniowymi jest łatwiejsza, a przekazywane informacje są właściwie odbierane i wykorzystywane.

Rzetelna informacja o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony, a także umiejętność porozumiewania się ze społeczeństwem są niezbędne dla sukcesu realizowanej polityki ekologicznej. Gmina, przy wsparciu powiatu, organizacji ekologicznych oraz placówek oświatowych i badawczych, powinna zapewnić odpowiednie wsparcie medialne, zadbać o sprzyjającą atmosferę oraz promować wyniki akcji na rzecz ochrony środowiska.

Tradycyjne instrumenty, takie jak pozwolenia oraz system opłat i kar nie spełniają całego zakresu celów i zadań wyznaczonych przez program ochrony środowiska. Każda grupa zadaniowa (jednostka realizująca zadanie oraz wszyscy mieszkańcy) ponosi odpowiedzialność za zapewnienie czystego środowiska, zapobieganie problemom i ukierunkowanie przyszłego rozwoju. Mieszkańcy gminy powinni być informowani o zadaniach poprzez prasę, biuletyny, internet, lokalne media, czy też poprzez środki pośrednie, takie jak pozarządowe organizacje ekologiczne.

Realizacja celów programu ochrony środowiska poprzez edukację ekologiczną, jest zadaniem długotrwałym, które należy realizować w sposób ciągły w działaniach gmin, co w dłuższym horyzoncie czasu przynosi korzyści ekologiczne i umożliwia rozwiązanie lub złagodzenie ważnych problemów ekologicznych. Nawet wieloletnie nakłady na edukację ekologiczną i często z nią związaną profilaktykę zagrożeń są znacznie niższe, niż wynikające z ich zaniedbania, koszty likwidacji strat ekologicznych lub szybkiego wdrożenia wymagań prawnych. Jednym z najważniejszych instrumentów społecznych są kampanie informacyjno-edukacyjne.

Współpraca gminy z przedsiębiorstwami oraz włączenie się społecznych organizacji ekologicznych w proces informacyjno-edukacyjny powinny być ukierunkowane na:

- prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, urzędników, przedsiębiorców, działaczy samorządu terytorialnego i mieszkańców,
- przygotowywanie i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców,
- organizowanie konkursów, wystaw, prelekcji,
- prowadzenie różnego rodzaju kampanii ekologicznych.

Działalność informacyjno-edukacyjna w szkołach

Szkoły mają bardzo szerokie możliwości włączenia się w proces informacyjno-edukacyjny związany z problematyką ochrony środowiska. W tym zakresie możliwe są zarówno formy zajęć lekcyjnych, jak i pozalekcyjnych. Szkoły powinny w szczególności:

- inicjować i korzystać z kontaktów z władzami samorządowymi oraz innymi reprezentantami społeczności lokalnej, szkołami wyższymi, jednostkami badawczymi, terenowymi ośrodkami edukacji ekologicznej oraz innymi instytucjami i organizacjami (w tym z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi),
- uczestniczyć w krajowych i międzynarodowych programach edukacji ekologicznej,
- stale podejmować i rozszerzać zakres praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w szkole i jej otoczeniu,
- eksponować pozytywną rolę dzieci w edukacji ekologicznej dorosłych,
- prowadzić edukację ekologiczną w terenie.

Dla osiągnięcia tych celów szkoła powinna wprowadzić różne formy działań bezpośrednio skierowanych na pobudzenie świadomości, podnoszenie poziomu wiedzy i wyrabianie umiejętności wśród dzieci i młodzieży, a pośrednio również u wszystkich mieszkańców. Spośród zalecanych form edukacyjno-oświatowych należy wymienić, między innymi:

- ścieżki tematyczne w ramach przedmiotu o środowisku w nauczaniu początkowym oraz w klasach wyższych w ramach poszczególnych przedmiotów,
- badania ankietowe dzieci i młodzieży,
- rozmowy i spotkania z ciekawymi ludźmi (przedstawiciele wydziałów ochrony środowiska urzędu gminy i starostwa, przedstawiciele zakładów przemysłowych, organizacji ekologicznych, jednostek naukowo-badawczych),
- konkursy plastyczne, literackie, konkursy zbiórki surowców wtórnych,
- przedstawienia teatralne, happeningi ekologiczne,
- festyny, aukcje, pokazy,
- dni otwarte w zakładach przemysłowych i w jednostkach badawczych,
- współpraca i wymiana doświadczeń z innymi szkołami,
- tworzenie klubów młodego ekologa.

Kampania informacyjno-edukacyjna dla podmiotów gospodarczych

Jest drugim ważnym kierunkiem podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa. Główny ciężar działań informacyjno-szkoleniowych dla podmiotów gospodarczych z terenu gminy powinny przejąć izby gospodarcze, izby rzemieślnicze, cechy, kongregacje kupieckie, itp. Zakres szkoleń powinien obejmować, między innymi:

- zagadnienia prawne w ochronie środowiska,
- obowiązki podmiotów gospodarczych w zakresie ochrony środowiska,
- zagadnienia związane ze stosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT),
- zagadnienia związane z obniżaniem materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności procesów technologicznych,
- zagadnienia związane z możliwością pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- gospodarkę odpadami przemysłowymi wraz z recyklingiem odpadów.

Zdecydowana większość osób czynnych zawodowo ma bezpośredni wpływ na stan środowiska. Wynika to z mniej lub bardziej świadomych decyzji podejmowanych na każdym stanowisku pracy. Realizacja zadań związanych z ochroną środowiska w znacznej mierze zależy od konkretnych działań podejmowanych w zakładach pracy. Skuteczność tych działań wymaga spełnienia następujących warunków:

- wiedza o ochronie środowiska w miejscu pracy powinna być upowszechniana przez kierownictwo zakładu, specjalistyczne służby pracownicze i związki zawodowe, włączając w to program doskonalenia zawodowego kadry oraz elementy edukacji środowiskowej związanej ze specyfiką prowadzonej działalności,
- w programach szkoleniowych służb BHP w zakładach pracy, należy podjąć tematykę skutków oddziaływania zakładów na lokalne środowisko i zdrowie ludzi,
- we wszystkich działaniach promocyjnych należy zwrócić uwagę na technologie i rozwiązania przyjazne środowisku.

Kampania informacyjno-edukacyjna prowadzona przez organizacje społeczne

Działania pozarządowych organizacji ekologicznych polegają głównie na:

- kształtowaniu świadomości ekologicznej osób zaangażowanych w działania społeczne,
- przybliżaniu społeczeństwu istoty i znaczenia problemów ekologicznych,
- wpływaniu na osoby i instytucje odpowiedzialne za podejmowanie decyzji dotyczących zarządzania środowiskiem,
- propagowaniu humanistycznego i kulturowego wzorca ekologii.

6.2. Zarządzanie programem ochrony środowiska

Podstawową zasadą realizacji programu ochrony środowiska powinna być zasada wykonywania zadań przez jednostki związane z systemem zarządzania środowiskiem, świadome istnienia programu i ich roli w jego realizacji. W realizacji poszczególnych zadań programu ochrony środowiska uczestniczą następujące podmioty (interesariusze programu):

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty bezpośrednio realizujące zadania programu,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność lokalna, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Zarządzanie środowiskiem odbywa się na wielu poziomach: krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym i obejmuje działania środowiskowe odpowiednio na danym obszarze. Działania na rzecz środowiska podejmowane są także w mniejszej skali przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska, które kierują się głównie efektami ekonomicznymi i zasadami konkurencji rynkowej, ale zmuszone są do respektowania obowiązującego prawa nad wykonaniem którego powinny czuwać służby ochrony środowiska. Podmioty gospodarcze uczestniczą w zarządzaniu środowiskiem poprzez:

- respektowanie wymagań zawartych w pozwoleniach emisyjnych,
- modernizację wykorzystywanych technologii, a w szczególności eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska i kontrolowanie wielkości emisji zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji rządowej i samorządowej odpowiedzialne za wykonywanie i egzekwowanie przepisów prawa mają na celu zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska przez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska.

Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem realizowane przez gminę dotyczą następujących zagadnień:

- wdrażanie programu ochrony środowiska - koordynacja wdrażania programu, weryfikacja celów i ich realizacji, ocena wdrożenia celów, współpraca z jednostkami realizującymi zadania,
- edukacja i komunikacja ze społeczeństwem w ramach systemu informacji o środowisku - rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej, wykorzystanie mediów w celu informowania społeczeństwa o planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacji programu, wydawanie ulotek i broszur informacyjnych itp.,
- propagowanie wdrażania systemów zarządzania środowiskiem w instytucjach i przedsiębiorstwach,

- monitoring stanu środowiska – monitoringu komponentów środowiska oraz stopnia narażenia mieszkańców na skutki jego zanieczyszczenia.

Głównym koordynatorem programu gminnego jest Urząd Gminy i Miasta w Koziegłowach a bezpośrednim odbiorcą społeczność lokalna. Bezpośrednim realizatorem zadań programu będą wszystkie podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi przez program.

Burmistrz poprzez Kierowników właściwych w sprawach ochrony środowiska jednostek organizacyjnych, sprawuje nadzór i realizuje zarządzanie programem, tj.:

- koordynacja prac,
- monitorowanie realizacji programu,
- uruchamianie działań korygujących,
- przygotowanie sprawozdań oraz przedstawianie raportów radzie gminy i zarządowi powiatu.

Do zakresu odpowiedzialności Kierowników wydziałów merytorycznych należy nadzór nad realizacją zadań zawartych w programie ochrony środowiska, sporządzanie sprawozdań z jego wykonania i przekazywanie raportów Burmistrzowi.

Co dwa lata organ wykonawczy gminy sporządza raport z wykonania całości zadań programu i przedstawia go radzie gminy oraz przekazuje do zarządu powiatu.

6.3. Monitoring jakości środowiska

Podstawą oceny efektywności wdrażania programu ochrony środowiska jest wynik prowadzonego monitoringu. Monitoring dostarcza informacji na podstawie, których można ocenić, czy stan środowiska ulega poprawie czy pogorszeniu. W pracach kontrolujących efektywność wdrażania programu ochrony środowiska wyróżniamy:

- monitoring jakości środowiska,
- monitoring polityki środowiskowej.

Monitoring środowiska może być traktowany jako system kontroli stanu środowiska, dostarczający informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska. Jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Zakres, sposób i częstotliwość prowadzenia badań monitoringowych jest określony odpowiednimi rozporządzeniami oraz wskazówkami i wytycznymi, dostępnymi w opracowaniach specjalistycznych, z odniesieniem do poszczególnych komponentów środowiska.

Badania stanu środowiska na obszarze powiatu realizowane są głównie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez organy Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska. Wykonywane badania wchodzą w skład systemu pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji o środowisku, co umożliwia ocenę prawidłowości realizowanej polityki ekologicznej. Ocenie podlegają oddzielnie poszczególne elementy monitoringu środowiska:

- monitoring wód powierzchniowych,
- monitoring wód podziemnych,
- monitoring zbiorników zaporowych,
- monitoring wody pitnej,
- monitoring jakości powietrza,
- monitoring gleb,
- monitoring hałasu,
- monitoring promieniowania elektromagnetycznego,
- inne doraźne działania monitoringowe.

6.4. Monitoring polityki środowiskowej

Konieczność monitorowania polityki ochrony środowiska oznacza, że wdrażanie programu ochrony środowiska jako jednego z podstawowych elementów tej polityki, będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- oceny stopnia wykonania zadań,
- oceny stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy celami i zadaniami,
- analizy przyczyn powstałych rozbieżności.

Najważniejszym wskaźnikiem oceny osiągnięć w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska są wyniki monitorowania stopnia realizacji zadań. Wyniki oceny rozbieżności pomiędzy celami i analiza przyczyny tych rozbieżności, będą stanowiły wkład do opracowania kolejnej aktualizacji programu ochrony środowiska.

6.5. Monitoring realizacji zadań programu

Pomiar stopnia realizacji zadań programu odbywa się poprzez mierniki związane z poszczególnymi celami. Do szczególnie ważnych rodzajów mierników realizacji polityki ekologicznej zaliczono:

- stopień zmniejszenia różnicy (w %) między faktycznym zanieczyszczeniem środowiska a naukowo uzasadnionym dopuszczalnym (ładunkiem krytycznym),
- ilość zużywanej energii, materiałów, wody oraz ilość wytwarzanych odpadów i emitowanych zanieczyszczeń w przeliczeniu na jednostkę dochodu narodowego lub wielkość produkcji (wyrażoną w wielkościach fizycznych lub za pomocą wartości sprzedanej),
- stosunek kosztów do uzyskiwanych efektów ekologicznych (dla oceny programów i projektów inwestycyjnych w ochronie środowiska).

Mierniki powinny być gromadzone i wykorzystywane do ocen realizacji polityki ekologicznej samorządu gminnego. Poza wymienionymi powyżej miernikami do oceny realizacji zadań ekologicznych stosowane są również następujące rodzaje wskaźników:

- wskaźniki społeczno-ekonomiczne,
- wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko,
- wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa.

Monitoring środowiska powinien być traktowany jako system kontroli jego stanu, dostarczający informacji o uzyskanych efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska. Jest także narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Zmiany wartości wskaźników charakteryzujących elementy środowiska są wymiernym efektem realizacji programu ochrony środowiska. Wyróżnia się trzy rodzaje wskaźników (mierników) przydatnych do monitorowania programu:

1. Wskaźniki presji wywieranej na środowisko, odnoszą się do tych form działalności, które zmniejszają ilość i jakość zasobów środowiska, przy czym możliwe jest rozróżnienie:

- wskaźników presji bezpośredniej, wyrażonej w kategoriach emisji zanieczyszczeń lub konsumpcji zasobów środowiska,
- wskaźników presji pośredniej, opisujących te szkodliwe formy działalności człowieka, które w efekcie prowadzą do wywierania presji bezpośredniej.

2. Wskaźniki stanu odnoszące się do jakości środowiska i jakości jego zasobów. Odnoszą się one do ostatecznych celów realizacji programu i powinny być konstruowane w sposób umożliwiający dokonanie przeglądowej oceny stanu środowiska i zmian dokonujących się w danym okresie czasu.

3. Wskaźniki reakcji które wskazują, w jakim stopniu społeczeństwo zainteresowane jest odpowiedzią na stan środowiska. Reakcja społeczna dotyczyć może indywidualnych i kolektywnych działań prowadzących do ograniczenia, opanowania lub uniknięcia negatywnego oddziaływania na środowisko, ewentualnie powstrzymania postępującej już degradacji środowiska.

Zmiany wartości wskaźników charakteryzujących elementy środowiska w poszczególnych obszarach interwencji są wymiernym efektem postępu w realizacji programu. Wskaźniki monitoringu Programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy zestawiono w tabeli 35.

Tabela 35. Wskaźniki monitorowania realizacji programu ochrony środowiska

Lp.	Mierniki stanu środowiska/zmiany presji na środowisko	Źródło informacji/ jednostka monitorująca
-----	---	--

1.	Zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych: – stan jakości jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) w punktach monitoringowych, – % ludności obsługiwany przez kanalizację, – % ludności obsługiwany przez oczyszczalnie, – ilość przyłączy kanalizacyjnych, – ilość oczyszczalni przydomowych, – ilość oczyszczonych ścieków odprowadzonych do wód powierzchniowych	Przedsiębiorstwo wodociągów i kanalizacji (ZUK) WIOŚ w Katowicach GUS
2.	Zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do wód podziemnych: – jakość wód podziemnych w punktach monitoringu,	WIOŚ w Katowicach
3.	Wzrost jakości wody pitnej: – % ludności objętych zbiorowym zaopatrzeniem w wodę, – długość zmodernizowanych odcinków sieci wodociągowej, – ilość przyłączy wodociągowych, – ilość zużywanej wody /rok, – wyniki badań jakości wody pitnej w sieci rozdzielczej,	Przedsiębiorstwo wodociągów i kanalizacji (ZUK) SANEPID
4.	Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza: – klasyfikacja strefy dla kryterium ochrony zdrowia, – klasyfikacja strefy dla kryterium ochrony roślin, – ilość energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych, – wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza z zakładów, – ilość obiektów gminnych, poddanych termomodernizacji, – ilość dofinansowanych inwestycji (zmiana ogrzewania),	Burmistrz, WIOŚ w Katowicach Urząd Statystyczny w Katowicach
5.	Stan jakości ziemi i gleb: – powierzchnia terenów przeznaczonych do rekultywacji, – powierzchnia gruntów zdegradowanych, – powierzchnia gruntów zdewastowanych,	Starosta Powiatowy
6.	Zmniejszenie hałasu emitowanego do środowiska: – ilość decyzji administracyjnych w zakresie emisji hałasu,	Starosta Powiatowy Marszałek Województwa
7.	Ochrona przyrody i krajobrazu: – powierzchnia terenów objętych ochroną prawną, – liczba pomników przyrody, – powierzchnia terenów zieleni publicznej (urządzonej, bez lasów komunalnych), – wskaźnik lesistości,	Burmistrz, Nadleśnictwo Regionalny Konserwator Przyrody
8.	Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące: – liczba zidentyfikowanych obszarów o przekroczonych wartościach dopuszczalnych,	WIOŚ w Katowicach
9.	Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa: – ilość szkoleń, odczytów, prelekcji, – ilość akcji zorganizowanych dla ochrony środowiska, – ilość instytucji biorących udział w organizowanych akcjach (szkoły, domy kultury, itp.),	Starosta Burmistrz, Ośrodki kultury, Organizacje pozarządowe

10.	Gospodarowanie odpadami: – całkowita masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy, – całkowita masa odpadów niebezpiecznych wytworzonych w sektorze komunalnym, – masa odpadów komunalnych zbieranych selektywnie, – masa odp. kom. zbieranych selektywnie poddanych recyklingowi – masa odp. kom. zbieranych selektywnie poddanych recyklingowi przygotowanych do ponownego użycia, – masa odpadów komunalnych składowanych bez przetworzenia na składowiskach, – osiągnięty poziom redukcji składowania odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do wytworzonych w 1995 r., – ilość usuniętych odpadów azbestowych,	Wojewódzki System Odpadowy Gmina
11.	Wielkość nakładów na ochronę środowiska w budżecie gminy: – wielkość nakładów na ochronę środowiska ogółem, – wielkość nakładów na ochronę powietrza, – wielkość nakładów na gospodarkę wodną,	Starosta, Burmistrz, GUS
12.	Wielkość nakładów na edukację ekologiczną w budżecie gminy	Starosta, Burmistrz, Ośrodki kultury, Organizacje pozarządowe

Lista przyjętych wskaźników jest listą otwartą i może a nawet powinna być modyfikowana w przypadku pojawienia się nowych istotnych mierników nie uwzględnionych wcześniej. Proponuje się utrzymanie analizy poziomu mierników w odstępach dwóch lat w ujęciu ilościowym, w celu uchwycenia szybkości przeobrażeń środowiska. Wskaźniki powinny być szerzej analizowane podczas sporządzania raportów z wykonania programu ochrony środowiska. Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań przedstawionych w programie ochrony środowiska będzie wysokość ponoszonych nakładów finansowych. Uzyskane efekty rzeczowe, zweryfikowane przez ocenę stanu jakości i dotrzymywania norm środowiskowych, dokonaną w ramach systemu monitoringu, ilustrować będą stopień zaawansowania realizacji programu i umożliwiać dokonywanie na bieżąco niezbędnych korekt w tym dokumencie.

6.6. Okresowa sprawozdawczość z wykonania programu

Zgodnie z zapisem w ustawie Prawo ochrony środowiska, Burmistrz Gminy i Miasta Koziegłowy jest zobowiązany do sporządzania, co 2 lata raportu z wykonania Programu ochrony środowiska, który przedstawia Radzie Gminy i Miasta Koziegłowy a następnie przekazuje do Zarządu Powiatu Myszkowskiego.

Wyniki dwuletniej oceny realizacji programu stanowią podstawę do aktualizacji listy przedsięwzięć przyjętych w dokumencie oraz wyznaczania w przyszłości nowych celów i kierunków interwencji w obszarach interwencji które nie wykazują poprawy.

7. SPIS WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW

1. Informacje i materiały Urzędu Gminy i Miasta Kozięgłowy.
2. Materiały Starostwa Powiatowego w Myszkowie.
3. Audyt gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji Kozięgłowy. 2014.
4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Kozięgłowy. Aktualizacja 2005. Kozięgłowy 2005.
5. Informacje i opracowania statystyczne. Ochrona środowiska w województwie śląskim w roku 2013. Urząd Statystyczny w Katowicach, 2014.
6. Informacje i opracowania statystyczne. Ochrona środowiska w województwie śląskim w roku 2014. Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015.
7. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Gmina miejsko-wiejska Kozięgłowy. Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015.
8. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r. Warszawa, 2014r.
9. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 - Uchwała Rady Ministrów z dnia 29.10.2014 r. Warszawa 2014.
10. Kleczkowski A.S. (red.), 1984 - Ochrona wód podziemnych. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 328.
11. Kleczkowski A.S. 1990 (red.) – Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony. Skala 1:500 000. Instytut Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej AGH, Katowice.
12. Kondracki J., 1978 - Geografia fizyczna Polski. PWN Warszawa.
13. Aktualizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (AKPOŚK 2010). Warszawa 2010.
14. Aktualizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (AKPOŚK 2015). Warszawa 2016.
15. Malinowski J. (red), 1991 – Hydrogeologia – Budowa geologiczna Polski. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa.
16. Raport - Stan środowiska w województwie śląskim w roku 2013, WIOŚ Katowice. Biblioteka monitoringu środowiska. Katowice 2014.
17. Raport - Stan środowiska w województwie śląskim w roku 2014, WIOŚ Katowice. Biblioteka monitoringu środowiska. Katowice 2015.
18. Biała Księga Ochrony Złóż Kopalin, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2015.
19. Program ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego.
20. Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Kozięgłowy na lata 2012-2015.
21. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myszkowskiego na lata 2012-2015.
22. Strategia Rozwoju Powiatu Myszkowskiego.
23. Strategia rozwoju Gminy i Miasta Kozięgłowy 2014.
24. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego.
25. Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego.
26. Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Ministerstwo Środowiska. Warszawa 2015.
27. Wyniki trzynastej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim obejmującej rok 2014. WIOŚ w Katowicach. 2015.
28. Wyniki czternastej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim obejmującej rok 2015. WIOŚ w Katowicach. 2016.
29. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2015 r. PIG-PIB. Warszawa 2016.
30. <http://wikipedia.pl>
31. <http://natura2000.gdos.gov.pl>
32. <http://geoportal.pgi.gov.pl/>
33. <http://www.nfosigw.gov.pl/>
34. <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>
35. <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>
36. <http://www.kzgw.gov.pl/>
37. <http://www.pois.gov.pl/>

38. <http://www.minrol.gov.pl/>
39. <http://www.ekofundusz.org.pl>
40. <http://www.eog.gov.pl>
41. <http://www.kozięglowy.pl/>
42. <http://www.powiatmyszkowski.pl>
43. <http://bip.slaskie.pl>
44. <http://www.gminy.pl>
45. <http://www.stat.gov.pl/katowice>
46. <http://www.nfosigw.gov.pl/>
47. <http://rpo.slaskie.pl/>
48. <http://www.gddkia.gov.pl>
49. <http://www.stat.gov.pl/vademecum>

8. WYKAZ TABEL I RYSUNKÓW

- Tabela 1. Struktura zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy
- Tabela 2. Struktura ewidencyjna użytkowania gruntów na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy
- Tabela 3. Charakterystyka strefy śląskiej
- Tabela 4. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny i nie jest określony margines tolerancji lub osiągnął on wartość zerową
- Tabela 5. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy
- Tabela 6. Wyniki klasyfikacji strefy śląskiej dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem ochrony zdrowia
- Tabela 7. Wyniki klasyfikacji strefy śląskiej pod kątem ochrony roślin
- Tabela 8. Jakość wód powierzchniowych na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy
- Tabela 9. Ujęcia wód na terenie gminy i miasta Kozięgłowy
- Tabela 10. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy
- Tabela 11. Skanalizowanie i zwodociągowanie na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy
- Tabela 12. Oczyszczalnie ścieków komunalnych na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy
- Tabela 13. Zestawienie aglomeracji utworzonych przez Wojewodę Śląskiego na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy
- Tabela 14. Zasoby surowców mineralnych na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy
- Tabela 15. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu
- Tabela 16. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych
- Tabela 17. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy w 2015 roku
- Tabela 18. Masa odebranych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 z obszaru Gminy i Miasta Kozięgłowy w roku 2015
- Tabela 19. Łączna masa odebranych odpadów komunalnych poszczególnych rodzajów z obszaru Gminy i Miasta Kozięgłowy w roku 2015
- Tabela 20. Masa odpadów komunalnych zbieranych selektywnie z terenu Gminy i Miasta Kozięgłowy w roku 2015
- Tabela 21. Masa odpadów komunalnych zbieranych selektywnie poddanych recyklingowi z terenu Gminy i Miasta Kozięgłowy w roku 2015
- Tabela 22. Zestawienie ilości usuniętych odpadów zawierających azbest z terenu Gminy i Miasta Kozięgłowy w latach 2009 - 2015
- Tabela 23. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Działania systemowe - ochrona środowiska w planowaniu przestrzennym
- Tabela 24. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Działania systemowe - edukacja ekologiczna
- Tabela 25. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Ochrona zasobów przyrodniczych
- Tabela 26. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Poprawa gospodarowania wodami, Gospodarka wodno-ściekowa
- Tabela 27. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Ochrona gleb
- Tabela 28. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Ochrona klimatu i jakości powietrza, adaptacja do zmian klimatu
- Tabela 29. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem
- Tabela 30. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Pola elektromagnetyczne
- Tabela 31. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska
- Tabela 32. Cele, kierunki interwencji oraz zadania - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Tabela 33. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy i Miasta Koziegłowy wraz z ich finansowaniem

Tabela 34. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych Gminy i Miasta Koziegłowy wraz z ich finansowaniem

Tabela 35. Wskaźniki monitorowania realizacji programu ochrony środowiska

Rys. 1. Położenie Gminy i Miasta Koziegłowy na tle pozostałych gmin powiatu myszkowskiego

Rys. 2. Lokalizacja Miasta Koziegłowy na tle mapy GZWP

Rys. 3. Lokalizacja punktu pomiarowego natężenia promieniowania elektromagnetycznego (P-1) na terenie miasta Koziegłowy